

Møteinnkalling

Utvalg: **Universitetsstyret**
Møtested: Microsoft Teams
Møtedato: 19.12.2023
Tidspunkt: 10:15 – 14:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på e-post til julia.sempler@uit.no Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Møtet starter 10:15 med en halvtime med rektors muntlige orienteringer. Denne delen av møtet er unntatt offentlighet og strømmes ikke.

Offentlig del av møtet starter 10:45 som strømmes. Møtet er berammet til kl. 14:00.

<https://uit.cloud.panopto.eu/Panopto/Pages/Viewer.aspx?id=4c1a28e3-707e-4801-a6db-b0dc0093c602>

Saksliste

<i>Saksnr</i>	<i>Tittel/beskrivelse</i>	<i>U.off.</i>	<i>Arkivref.</i>
OS 31/23	Rektors muntlige orientering	X	
S 32/23	Forskningsmelding 2023		2023/63113
S 33/23	Videreutvikling og fornyelse av studieporteføljen		2022/10939
S 34/23	Organisatorisk tilknytning for Senter for kvinne- og kjønnsforskning		2023/60843
OS 32/23	Orienteringssak - Årsrapport Nemnda for studentsaker 2022		2023/62518
OS 33/23	Saker behandlet av rektor på fullmakt 08.11.23 - 12.12.23		2023/1128

Orienteringssaker
OS 31/23 Rektors muntlige orientering /

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
19.12.2023

Sak:
32/23

Forskningsmelding 2023

Innstilling til vedtak:

1. Universitetsstyret tar Forskningsmeldingen for 2023 til orientering.
2. Tiltak fra meldingen skal tas inn i arbeidet med rullering av den overordnede langtidsplanen, og fakulteter og enheter skal innarbeide relevante tiltak i sine respektive planer og styringsdokumenter.

Bakgrunn:

Rektor legger med dette frem forskningsmelding for 2023. UiT har fra og med rapporteringsåret 2019 utformet årlige rapporter om kjernevirksomheten med hovedfokus på utdanning og forskning annet hvert år. For 2023 er temaet forskning og innovasjon. Forskningsmeldingen er ment å gi generell informasjon til styret og fakultetene om status for UiTs resultater innen utvalgte og viktige områder. Meldingen favner ikke hele bredden i virksomheten, men går i dybden på utvalgte aktuelle tema og problemstillinger som kan gi god styringsinformasjon. I årets melding er søkelyset rettet mot institusjonens ambisiøse mål for ekstern finansiering av forskning og innovasjon og vurdering av måloppnåelse basert på institusjonens resultater.

Datagrunnlaget for meldingen er hentet fra UiTs egne data og offentlige databaser nasjonalt og internasjonalt.

Dag Rune Olsen
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Jan-Gunnar Winther
Saksbehandler: Pål Vegar Storeheier

Forskningsmelding 2023

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
1.1	Bakgrunn for innretning av meldingen	2
1.2	Data og analyser	2
2	Samlede bidrags- og oppdragsinntekter	3
3	Norges forskningsråd	5
3.1	Konkurranse innen alle virkemidler	5
3.2	Konkurranse innen fagområder	6
3.3	Konkurranse innen utvalgte søknadskategorier	9
3.4	Analyse av UiTs resultater i Forskningsrådet	13
4	EUs rammeprogram	15
4.1	UiTs deltakelse EUs rammeprogram	15
4.1.1	Rekruttering av yngre forskere ved bruk av EU-virkemidler	20
4.1.2	Internasjonalt samarbeid i EU prosjekter	21
4.2	UiTs Ambisjon for Horisont Europa	22
4.3	Analyse av UiTs resultater i EUs rammeprogram Horisont Europa	23
5	Sammendrag og tiltak for å nå målene	24
5.1	Sammendrag av resultater	24
5.2	Iverksatte tiltak for å øke ekstern finansiering	25
5.3	Forslag til nye tiltak	27

1 Innledning

I [UiTs virksomhetsstyring](#), er UiTs strategi og utviklingsavtalen mellom KD og UiT de to overordnede plandokumentene. UiTs langtidsplan skal bidra til å operasjonalisere oppfølgingen av disse to styringsdokumentene, og rollen til denne Forskningsmeldingen er både å bidra med kunnskapsgrunnlag som gjør at man kommer videre med planene og målene som er satt i langtidsplanen og å gi innspill til justerte/nye mål i langtidsplanen. Årets Forskningsmelding vil sette søkelys på hvordan UiT øker sin forskningskapasitet og -kvalitet gjennom deltakelse i Norges forskningsråd (Forskningsrådet) sine programmer og EUs rammeprogram.

1.1 Bakgrunn for innretning av meldingen

Vår strategi, [Eallju – Drivkraft i nord: UiTs strategi mot 2030](#), har som hovedmål at UiT (1) skal være internasjonalt ledende på kunnskap og kompetanse om og for Arktis og nordområdene, (2) bidra til nyskapende, demokratiske og bærekraftige løsninger på store samfunnsutfordringer og (3) være et arnested for utvikling av studenter og tilsattes kompetanse og talent. For å nå disse tre hovedmålene i strategien, må institusjonen ha fagmiljøer som er ledende nasjonalt og internasjonalt. Siden man ikke kan vente at grunnfinansieringen til universitetet vil øke i årene fremover, må faglig kapasitets- og aktivitetsøkning skje gjennom en kombinasjon av mer effektiv bruk av institusjonens midler og økte eksterne inntekter. Våre fagmiljøer må derfor være konkurransedyktige på nasjonale og internasjonale konkurransearenaer. Økt tilfang av eksterne inntekter til faglig virksomhet er ikke bare benchmarking og kapasitetsøkning – det er også en måte å bygge kvalitet. Eksternt finansierte prosjekter strukturerer faglig samarbeid med nasjonale og internasjonale fagmiljøer og gir tilgang til muliggjørende infrastrukturer. UiT har derfor i langtidsplanen satt seg som mål at 25 % av budsjettet skal være eksterne midler innen 2026. Videre er det ved UiT også vedtatt en [Ambisjon for Horisont Europa](#) for 2021-2027 som setter høye mål og som har tydelige aksjonspunkter som institusjonen skal følge opp.

For å nå målene i strategien, i langtidsplanen og i vår ambisjon for Horisont Europa, vedtok styret i fjor høst et sett virkemidler som er finansiert over UiTs Fond for strategisk utvikling. Virkemiddelpakken heter UiT Talent og inneholder et bredt sett av virkemidler som på ulike måter skal stimulere fagmiljøer til innsats, bygge faglig tilsatte og studenters karriere og bygge broer mellom intern finansiering og eksterne finansieringsordninger. Hensikten med alle virkemidlene i UiT Talent er å virke sammen med virkemidler ved de enkelte fakulteter, for å øke de eksterne inntektene til UiTs fagmiljøer slik at deres faglige kapasitet og kvalitet styrkes. En [oversikt over virkemidlene i UiT Talent](#) finnes på nettsiden til satsingen. 90 % av disse virkemidlene er iverksatt i 2023, og de resterende vil bli ferdigstilt og igangsatt våren 2024.

Norges forskningsråd og EUs rammeprogram er de to viktigste konkurranseutsatte og åpne arenaene for finansiering av forskning og innovasjon. Utlysninger fra begge institusjonene har de siste årene hatt et økende mål om at finansierte prosjekter skal bidra til å løse samfunnsutfordringer og at forskningsresultatene kan bli til innovasjoner – både samfunnsinnovasjon og mer kommersielt anvendbare ideer som når et kommersielt marked. Vi har derfor i denne Forskningsmeldingen valgt å sette særlig søkelys på hvordan UiT sine fagmiljøer presterer innen de to ovenfor nevnte konkurransearenaene når det gjelder finansiering av både forskning og innovasjon. Meldingen vil både danne grunnlag for en benchmarking for de kommende årene og for videreutvikling av UiTs overordnede langtidsplan.

1.2 Data og analyser

Vi har i meldingen i hovedsak valgt å hente data fra offentlig tilgjengelige kilder, herunder [Database for statistikk for høyere utdanning](#) (DBH), Forskningsrådet, [Funding & Tenders opportunities](#) og [CORDIS](#). For noen områder der det ikke finnes offentlig tilgjengelige data, har vi også supplert analysene med institusjonens egne data. Institusjonens utvikling er analysert for de siste tre til fem årene (avhengig av datakilde), og analysene er hovedsakelig på institusjons- og til dels fakultetsnivå. Statistisk signifikans er ikke analysert. Siden data for 2023 først vil være klare i løpet av våren 2024, inneholder forskningsmeldingen bare data for perioden fram til og med 2022.

2 Samlede bidrags- og oppdragsinntekter

UiT har som sagt i innledningen, satt seg mål om at 25 % av institusjonens budsjett skal være eksternt finansiert innen 2026. Tabell 2.1 viser at bidrags- og oppdragsinntektene til UiT har hatt en svak økning siden 2018. I samme periode har også bidrags- og oppdragsinntektene per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (UFF-årsverk) hatt en marginal vekst. Dette medfører at andelen av budsjettet til UiT som har vært eksternt finansiert ikke har endret seg i noen særlig grad siden 2018 (svak økning). Dersom økningen i eksterne inntekter ikke tar seg betydelig opp de nærmeste tre årene, vil ikke UiT klare å nå sitt mål om 25 % ekstern finansiering av driftsinntekter.

Tabell 2.1. Inntekter ved UiT. Kilde: SØKI og DBH.

	Statstilskudd (1000 kr)	Driftsinntekter (1000 kr)	Bidrags- og oppdragsinntekter (1000 kr)	Prosentandel av totale driftsinntekter	Bidrags- og oppdragsinntekter per UFF årsverk (1000 kr)
2018	3 246 398	3 990 577	678 856	17,01 %	309,8
2019	3 368 963	3 941 558	632 622	16,05 %	284,8
2020	3 487 560	4 411 916	696 041	15,78 %	307,4
2021	3 648 531	4 587 239	764 307	16,66 %	320,7
2022	3 683 910	4 636 856	803 051	17,32 %	331,8

De største eksterne inntektene har UiT fra Forskningsrådet og statlige etater (Tabell 2.2). Til sammen utgjør disse to inntektskildene over halvparten av de eksterne inntektene. Årsaken til at driftsinntektene fra stiftelser har økt så betydelig de siste årene er midler fra Trond Mohn-stiftelsen. Nest etter veksten i inntekter fra stiftelser, er EU-inntektene den kilden til driftsinntekter som prosentvis øker mest, og UiT har mer enn doblet sine driftsinntekter fra EU over de siste fem årene.

Tabell 2.2. Bidrags- og oppdragsinntekter ved UiT i perioden 2018-2022. Merk at EU-midler omfatter alle EU-programmer, også de som ligger utenfor rammeprogrammet. Tallene er oppgitt i 1000 kr. Kilde SØKI.

	Forskningsrådet	Statlig etater	EU-midler	Kommunale	Næringsliv	Stiftelser og org.	Andre	Gaver
2018	267 372	246 250	26 546	20 211	35 877	9 488	10 522	62 591
2019	209 703	233 576	47 743	15 353	15 903	14 845	15 262	80 237
2020	227 338	267 531	36 579	20 689	33 822	9 020	17 130	83 931
2021	269 398	273 495	64 692	11 908	32 475	88 131	17 862	6 347
2022	289 125	273 113	61 241	12 401	45 354	90 205	18 400	13 212

Det er store forskjeller i de ulike fakultetenes absolutte driftsinntekter fra eksterne kilder (Tabell 2.3). Helsefak er det største fakultetet når det gjelder studenter og tilsatte, og fakultetet har også de høyeste, samlede eksterne inntektene. Hoveddelen av de eksterne inntektene til Helsefak kommer fra statlige etater, og en stor del av disse midlene er forskningsmidler fra Helse Nord. NT-fak er det fakultetet med de klart høyeste inntektene fra Forskningsrådet og EU. Det er også det fakultetet med høyest eksterne inntekter per faglige årsverk. UMAK og BFE-fak er fakultetene med henholdsvis de nest høyeste og tredje høyeste eksterne inntektene per faglige årsverk.

Tabell 2.3. Fakultetsvise bidrags- og oppdragsinntekter for 2022. Tallene er oppgitt i 1000 kr. Kilde: SØKI

Fakultet	Forsknings- rådet	Statlig etater	EU- midler	Kommunale	Næringsliv	Stiftelser og org.	Andre	Gaver	Sum	Inntekt per faglige årsverk
Adm	33	2 359	4 112	0	0	2 882	690	31	10 106	*
Helsefak	38 870	155 306	7 680	1 084	1 415	42 368	1 542	2 339	250 605	326
NT-fak	122 531	13 861	18 446	3 069	24 581	19 317	9 596	5 642	217 042	496
HSL-fak	51 927	45 478	9 563	323	263	4 751	2 416	0	114 721	239
BFE-fak	55 066	21 661	9 983	4 859	14 744	16 628	1 259	262	124 461	409
Jurfak	8 105	4 626	888	0	3	355	913	4 938	19 827	273
IVT-fak	7 431	4 755	3 323	1 586	878	69	1 985	0	20 027	141
UMAK	3 501	23 955	7 042	1 482	3 470	3 835	0	0	43 284	425
UB	1 675	1 113	204	0	0	0	0	0	2 993	113
Sum	289 125	273 113	61 241	12 401	45 354	90 205	18 400	13 212	803 051	340

* Ingen faglige årsverk

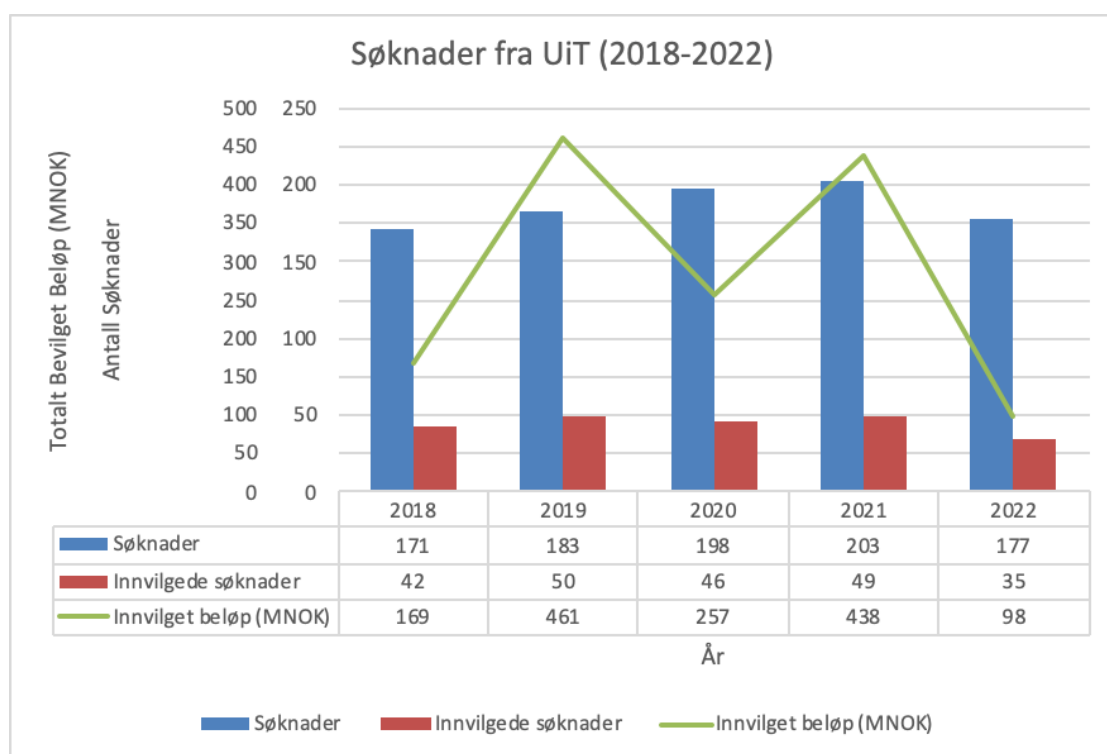

3 Norges forskningsråd

3.1 Konkurransen innen alle virkemidler

Den totale tildelingen fra Forskningsrådet til UiT i 2022 utgjør 7,97 % av tildelingene til UH-sektoren. UiT har 9,4 % av de faglig tilsatte i sektoren¹, noe som betyr at vi per hode henter et noe lavere beløp enn vi skulle pro rata sammenlignet med hele sektoren.

UiTs totalt antall innsendte søknader, innvilgede prosjekter og innvilgede beløp fra Forskningsrådet i perioden 2018-2022, er vist i figur 3.1. Figuren viser at UiT hadde en økning i både antall søknader og tildelte midler i perioden fra 2018 til 2021. Derimot viser 2022 en kraftig reduksjon i både antall innsendte søknader og i bevilgede beløp. Tilbakegangen for 2022 er vanskelig å forklare basert på tilgjengelige data, men kan delvis forklares av et justert tildelingsnivå for enkelte utlysninger fra Forskningsrådet i dette året (tildelinger fra Forskningsrådet ble kraftig redusert dette året grunnet opprydding i rådets økonomi). Samtidig fikk UiT kun tildelt fire Forskerprosjekter dette året.

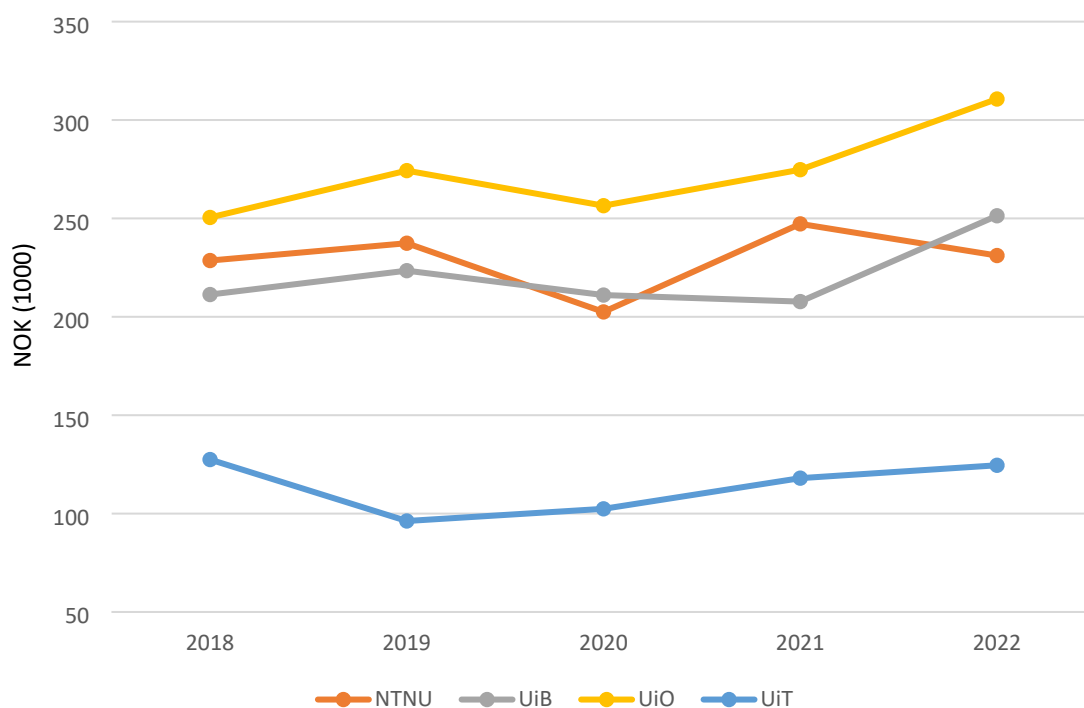

Figur 3.1. Antall innsendte og innvilgede Forskningsråds-søknader fra UiT for årene 2018-2022, og totalt innvilget beløp, som representerer den totale prosjektverdien bevilget fra forskningsrådet. Følgende søknadstyper er inkludert: Forskerprosjekt, Kompetanse- og samarbeidsprosjekt, Kommersialiseringsprosjekt, Koordinerings- og støtteaktivitet, Forskningssenter, Forskningsinfrastruktur, Internasjonale utlysninger, Forprosjekt (t.o.m. 2019), Institusjonsforankret strategisk prosjekt (t.o.m. 2018) og annen støtte (t.o.m. 2019). Kilde: Forskningsrådet.

¹ Tilsatte i ordinære stillinger i kategoriene undervisnings- og forskerstillinger (UN1), utdannings- og rekrutteringsstillinger (UN2) og andre undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger (UN4; DBH).

Antall tildelte Forskningsrådsprosjekter var også lavere også hos de andre breddeuniversitetene i 2022. Positivt for 2022 var imidlertid tildelingen av ett senter for fremragende forskning til UiT, *iC3 – Centre for Ice, Cryosphere, Carbon and Climate*. Tildelingen av senteret ble imidlertid regnskapsført for år 2021 i Forskningsrådets data. Senteret utgjør derfor en stor andel av de tildelte midlene for 2021 i fig. 3.1.

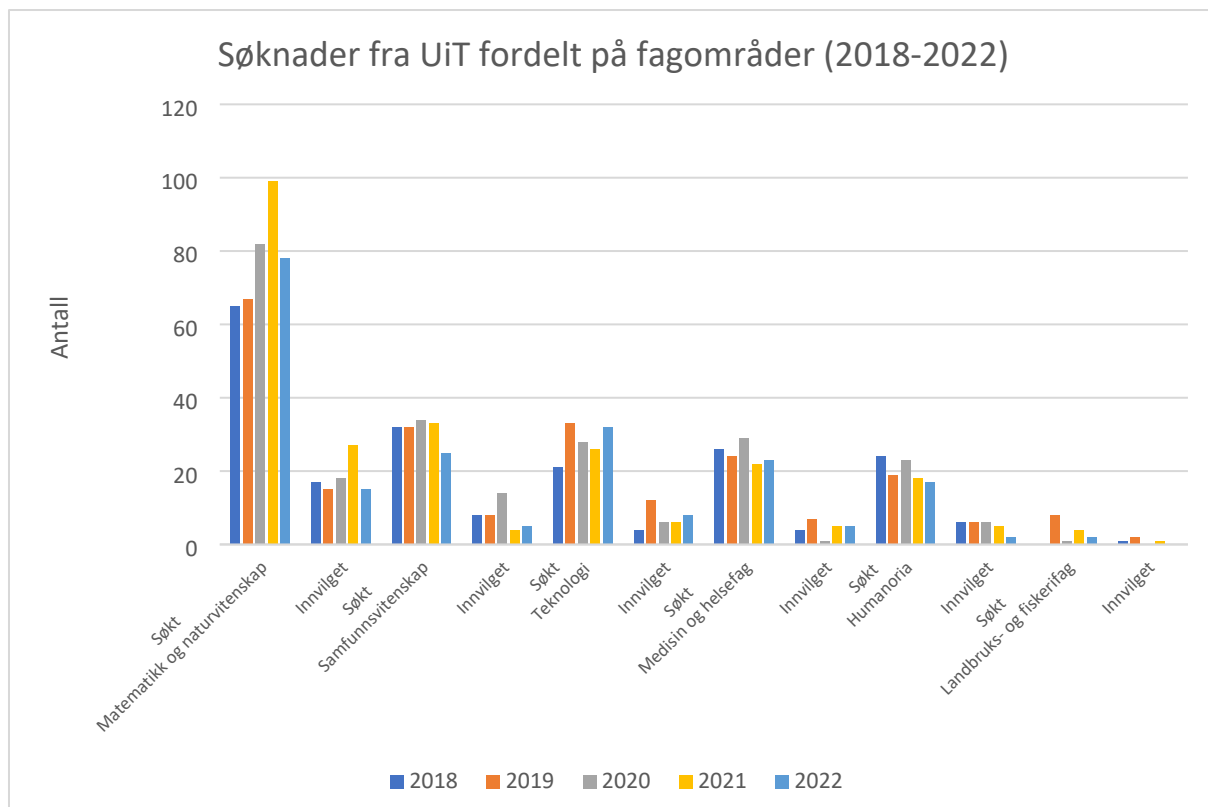
Figur 3.2 viser at tildelte midler fra Forskningsrådet fordelt på faglige årsverk er svært lavt ved UiT. Sammenlignet med de andre breddeuniversitetene, så ligger UiTs fagmiljøer per hode på rundt 50 % av deres nivå av Forskningsrådsinntekter. Dersom UiT skal løfte seg faglig vil det være avgjørende at vi søker mer ekstern finansiering og lykkes bedre med våre søknader enn det vi gjør i dag.

Figur 3.2. Tildeling fra Forskningsrådet per faglig årsverk (1000 kr). Beløp fordelt på utbetalingsår.
Kilde: DBH/Forskningsrådet.

3.2 Konkurransen innen fagområder

UiTs fordeling av innsendte søknader på ulike fagområder er vist i figur 3.3. UiT har sendt den største andelen søknader innen matematikk og naturvitenskap, og dette representerer 38-48 % av det totale antallet innsendte søknader i perioden 2018 til 2022. Andelen søknader fra UiT innen medisin og helsefag utgjør 11-15 % av UiTs innsendte Forskningsrådssøknader i perioden 2018-22. Dette er en relativt lav andel når man tar i betraktning antall faglig tilsatte som arbeider innenfor dette fagområdet.

Figur 3.3. Fordeling av søknader til Forskningsrådet fra UiT på ulike fagområder for årene 2018-2022. Kilde: Forskningsrådet.

En gjennomgang av suksessrate for søknader fra UiTs fagmiljøer (vist i tabell 3.1) indikerer at vi for de fleste fagområdene ligger rundt et snitt på 25 % suksessrate i Norges Forskningsråd (tabell 3.2). Fagområdet Medisin og helsefag skiller seg ut med en noe lavere suksessrate over de fem årene (18,4 %) enn andre fagområder. Dette skyldes meget lav suksessrate i ett av søknadsårene (2020). Vår gjennomsnittlige suksessrate innen Medisin og helsefag er på nivå med NTNU (tabell 3.2), men lavere enn UiO og UiB. Også innen fagområdet Landbruks- og fiskerifag skiller vi oss ut med betydelig lavere suksessrate. UiTs suksessrate innen fagområdene humaniora, samt matematikk og naturvitenskap, er noe høyere enn hos de andre breddeuniversitetene. For de andre fagområdene ligger breddeuniversitetene på et relativt likt nivå (tabell 3.2).

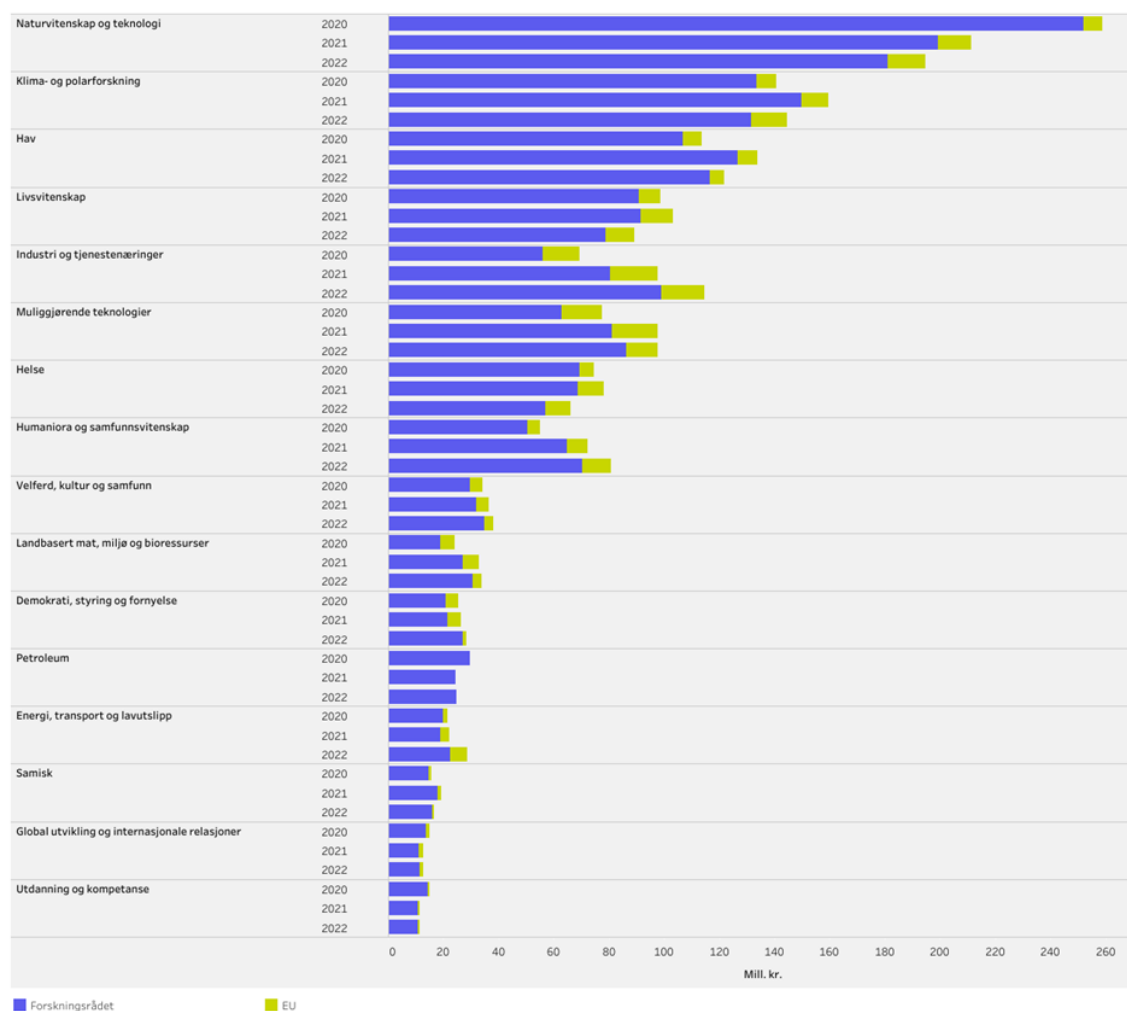
Tabell 3.1. Suksessrate i Forskningsrådet for søknader fra UiT for ulike fagområder for årene 2018-2022. Kilde: Forskningsrådet.

Fagområde	Suksessrate (%)				
	2018	2019	2020	2021	2022
Matematikk og naturvitenskap	26	22	22	27	19
Samfunnsvitenskap	25	25	41	12	20
Teknologi	19	36	21	23	25
Medisin og helsefag	15	29	3	23	22
Humaniora	25	32	26	28	12
Landbruks- og fiskerifag	-	25	-	25	-

Tabell 3.2. Gjennomsnittlig suksessrate i Forskningsrådet for søknader fra breddeuniversitetene fra 2018-2022. Kilde: Forskningsrådet.

Fagområde	Suksessrate (%), snitt 2018-2022			
	NTNU	UiO	UiB	UiT
Matematikk og naturvitenskap	21,2	21,0	19,8	23,2
Samfunnsvitenskap	15,6	25,6	22,6	24,6
Teknologi	27,0	25,2	24,8	24,8
Medisin og helsefag	18,4	23,2	21,0	18,4
Humaniora	24,2	17,0	20,4	24,6
Landbruks- og fiskerifag	53,0	40,0	35,0	25,0

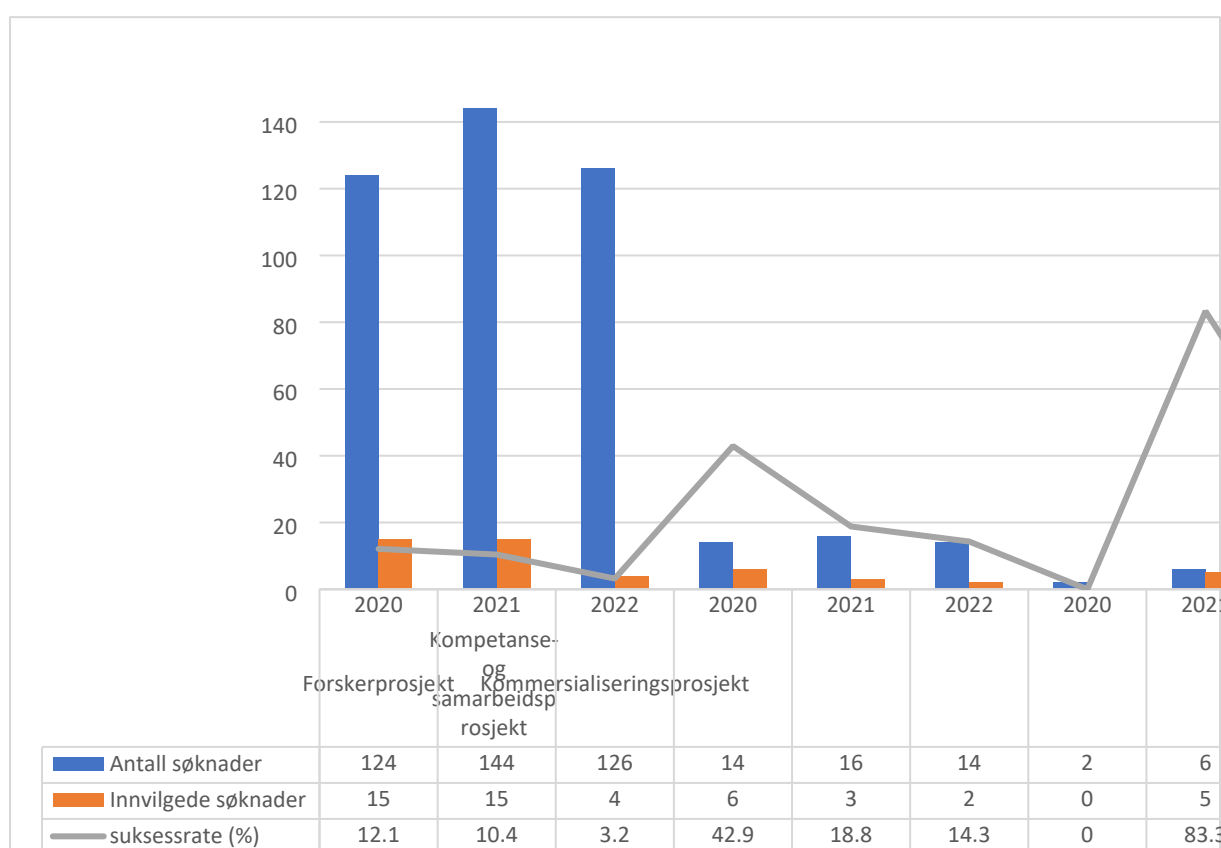
Figur 3.4 viser hvordan bevilgningene til pågående prosjekter ved UiT i perioden 2020-2022 varierer mellom de ulike porteføljene i Forskningsrådet. UiT mottar de høyeste bevilgningene innen Naturvitenskap og teknologi, etterfulgt av Klima og polarforskning og Hav.

Figur 3.4. De samlede bevilgningene til pågående prosjekter ved UiT i perioden 2020-2022 fordelt på de ulike porteføljene i Forskningsrådet. Bevilgninger til ett prosjekt kan bidra til flere porteføljer, og beløpene til porteføljene kan derfor summeres til et høyere beløp enn faktisk utbetalt. Figuren viser data for finansiering fra både Forskningsrådet (blått) og EU (grønt). Kilde: Forskningsrådet.

3.3 Konkurransen innen utvalgte søknadskategorier

Forskningsrådet har ulike typer søknadskategorier. Figur 3.5 presenterer en oversikt over fordelingen mellom UiTs sendte og innvilgede søknader for årene 2020-2022 i de tre store søknadskategoriene: Forskerprosjekter, Kompetanse- og samarbeidsprosjekter og Kommersialiseringsprosjekter. Her fremgår det at Forskerprosjekter har den laveste suksessraten sammenlignet med de to andre kategoriene. Selv om det sendes færre søknader til Kompetanse- og samarbeidsprosjekter og til Kommersialiseringsprosjekter, er det en høyere innvilgelsesrate for disse. Dette kan tyde på at det er et uutnyttet potensial innen disse områdene. Når det gjelder kommersialiseringsprosjekter, sendes i tillegg noen søknader med Norinnova AS som prosjekteier, hvor rettighetene til den aktuelle teknologien innehas av UiT.

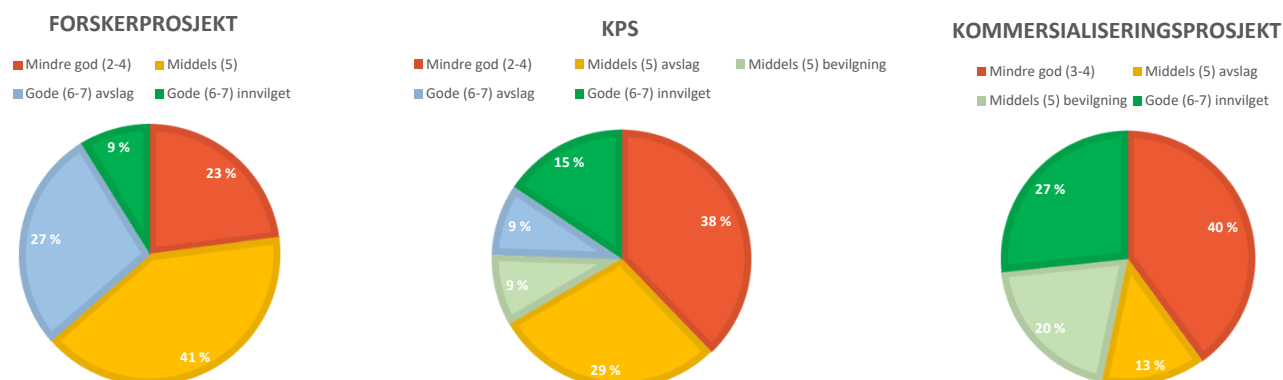

Figur 3.5. Sendte og bevilgede søknader fra UiT til Forskerprosjekter, Kompetanse- og samarbeidsprosjekter og Kommersialiseringsprosjekter for årene 2020-2022. Suksessraten er direkte beregnet basert på antall innvilgede prosjekter per innsendte søknader. Kilde: Forskningsrådet.

Figur 3.6 viser karakterfordelingen for søknadene innsendt under de tre søknadskategoriene Forskerprosjekter, Kompetanse- og samarbeidsprosjekter (KPS), og Kommersialiseringsprosjekter mellom 2020-2022. Det er verdt å merke seg at mange søknader innen kategorien forskerprosjekter har høy kvalitetsvurdering (karakter 6-7), men de oppnår like fullt ikke finansiering. En lignende trend observeres også blant en liten andel av søknadene til Kompetanse- og samarbeidsprosjekter. Avslåtte søknader med karakter 6 og 7 viser at det er høy konkurranse om midlene i mange av virkemidlene til Forskningsrådet. Høye karakterer på prosjektsøknadene viser også at det er et potensial for

ytterligere arbeid med disse søknadene og søkerne. Det nyetablerte, interne UiT Talent-virkemiddelet *UiT High score* vil her kunne spille en viktig rolle i å videreutvikle prosjektideene og -søknadene (over virkemiddelet *UiT High score* tildeles det ressurser til prosjekteiere med søknader med høy score og som ikke fikk ekstern finansiering for at de skal kunne forbedre sine søknader til neste søknadsfrist).

Det er også tydelig at det er lavere konkurranse om midlene innen kategorien Kommersialiseringsprosjekt. Det er dermed et potensial for å utvide innsatsen både innen Forskningsrådets Kommersialiseringsprosjekter (og innen innovasjon- og kommersialiseringsprosjekter i søyle 3 i Horisont Europa (der UiT også har lav innsats)).

Figur 3.6. Karakterfordeling på søknader sendt til Forskningsrådets Forskerprosjekt, Kompetanse- og samarbeidsprosjekt (KPS) og Kommersialiseringsprosjekt 2020-2022. De to grønne fargene representerer innvilgede prosjekter, blå farge representerer søknader av høy kvalitet som ikke er innvilget, rød og gul farge representerer avslåtte prosjekter med mindre god til middels god karakter. Kilde: Forskningsrådet.

I kategorien Forskerprosjekt var det ved UiO og UiB i perioden 2020-2022 vesentlig færre forskerårsverk per søknad enn ved NTNU og UiT (Tabell 3.3). Dette betyr at flere av UiO og UiB sine tilsatte søker om midler fra Forskningsrådet enn ved NTNU og UiT. De har således høyere søknadsintensitet. Ser man på antallet innvilgede prosjekter per tilsatt, er bildet det samme – det er betydelig færre tilsatte per innvilget Forskningsrådsprosjekt ved UiO og UiB enn ved NTNU og UiT. Suksessraten til UiT er generelt noe lavere enn ved de andre breddeuniversitetene, og den var svært dårlig i 2022.

Tabell 3.3. Søknadsintensitet* og suksessrate innen kategorien Forskerprosjekt for breddeuniversitetene i perioden 2020-2022. Kilde: DBH/Forskningsrådet.

Universitet	År	Antall søknader	Innvilgede søknader	Innvilgelse (%)	Faglig årsverk	Faglig årsverk per søknad	Faglig årsverk per innvilget søknad
NTNU	2022	338	20	5,9	5141	15,2	257,1
	2021	376	38	10,1	5067	13,5	133,3
	2020	366	32	10,2	4927	13,5	154,0
UiB	2022	246	23	9,3	2365	9,6	102,8
	2021	277	41	14,8	2336	8,4	57,0
	2020	272	31	11,4	2340	8,6	75,4
UiO	2022	379	35	9,2	3916	10,3	111,9
	2021	557	81	14,0	3834	6,9	47,3
	2020	501	76	15,2	3679	7,3	48,4
UiT	2022	126	4	3,2	2327	18,4	581,6
	2021	144	15	10,4	2283	15,9	152,2
	2020	124	15	12,1	2220	17,9	148,0

*Søknadsintensitet = antall vitenskapelige årsverk per søknad.

Innen søknadskategorien Kompetanse- og samarbeidsprosjekter er UiT dårligst av alle breddeuniversitetene når det gjelder både antall faglige årsverk per søknad (søknadsintensitet) og antall faglige årsverk per innvilget søknad (Tabell 3.4). I denne søknadskategorien er NTNU best når det gjelder søknadsintensitet, mens UiB har færrest faglige årsverk per innvilget søknad. Også suksessraten til UiT lavere enn for de andre breddeuniversitetene innen Kompetanse- og samarbeidsprosjekt.

Tabell 3.4. Søknadsintensitet* og suksessrate innen kategorien Kompetanse- og samarbeidsprosjekt for breddeuniversitetene i perioden 2020-2022. Kilde: DBH/Forskningsrådet.

Universitet	År	Antall søknader	Innvilgede søknader	Innvilgelse (%)	Faglig årsverk	Faglig årsverk per søknad	Faglig årsverk per innvilget søknad
NTNU	2022	56	12	21,4	5141	74,5	428,4
	2021	84	20	23,8	5067	60,3	253,4
	2020	42	9	21,4	4927	117,3	547,4
UiB	2022	22	8	36,4	2365	107,5	295,6
	2021	20	7	35,0	2336	118,3	333,7
	2020	26	8	30,7	2340	90	292,5
UiO	2022	34	6	17,6	3916	115,1	652,7
	2021	10	2	20,0	3834	383,4	1917
	2020	36	17	47,2	3679	102,2	216,4
UiT	2022	14	2	14,3	2327	166,2	1163,5
	2021	16	3	18,8	2283	142,7	761
	2020	14	6	42,9	2220	158,6	370

*Søknadsintensitet = antall vitenskapelige årsverk per søknad.

Innen søknadskategorien Kommersialiseringsprosjekter skiller UiT seg positivt ut med høy søknadsintensitet og et lavt antall vitenskapelige årsverk per søknad (unntatt for år 2020). Det er imidlertid utfordrende å analysere resultatene innen kategorien Kommersialiseringsprosjekt siden søknader også sendes fra TTO-kontorene for de respektive universitetene (også for UiT). Siden 2020 har UiT iverksatt en del tiltak for å understøtte innovasjonsvirksomheten i organisasjonen (Tiltaksplan for innovasjon og innføring av innovasjonsstillinger) og å øke kvaliteten på søknadene som institusjonen sender til Forskningsrådet (kjøp av tjenester for søknadsveiledning gjennom rammeavtale med TTO). Det kan være en medvirkende årsak til at UiT gjør det relativt godt i denne kategorien hos Forskningsrådet.

Tabell 3.5. Søknadsintensitet* og suksessrate innen kategorien Kommersialiseringsprosjekt for breddeuniversitetene i perioden 2020-2022. Kilde: DBH/Forskningsrådet.

Universitet	År	Antall søknader**	Innvilgede søknader	Innvilgelse (%)	Faglig årsverk	Faglig årsverk per søknad	Faglig årsverk per innvilget søknad
NTNU	2022	4	1	25,0	5141	1285,2	5141,0
	2021	7	2	28,5	5067	723,9	2533,5
	2020	14	3	21,4	4927	351,9	1642,3
UiB	2022	2	2	100	2365	1182,5	1182,5
	2021	1	0	0	2336	2336	-
	2020	2	1	50	2340	1170	2340
UiO	2022	1	0	0	3916	3916	-
	2021	11	2	18,2	3834	348,5	1917
	2020	6	2	33,3	3679	613,2	1839,5
UiT	2022	7	2	28,5	2327	332,4	1163,5
	2021	6	5	83,3	2283	380,5	456,6
	2020	2	0	0	2220	1110	-

*Søknadsintensitet = antall vitenskapelige årsverk per søknad.

** For kommersialiseringsprosjekter sendes også noen søknader fra TTO-kontorene for de respektive universitetene, noe som gir en viss usikkerhet i sammenligningsgrunnlaget.

3.4 Analyse av UiTs resultater i Forskningsrådet

Det blir sendt færre søknader til Forskningsrådet per faglige årsverk fra UiT sammenlignet med de andre breddeuniversitetene. Suksessraten er også generelt sett lavere. Når det kommer til suksessrate innen ulike fagområder og bevilgninger innen de ulike porteføljene i Forskningsrådet, bør det sees nærmere på hvilke fakulteter/institutter som har særlig potensiale for å kunne øke sin søknadsinnsats.

Både for store søknadskategorier som Forskerprosjekter og Kompetanse- og samarbeidsprosjekter er søknadsintensiteten lav, samtidig ser man ved en analyse av karakterfordelingen for disse kategoriene at det er sendt en del gode søknader som ikke er innvilget. Høye karakterer på avslåtte prosjektsøknader innen disse kategoriene viser at det er et potensial for ytterligere arbeid med disse søknadene. Det nyetablerte, interne UiT Talent-virkemiddelet *UiT High score* vil her kunne spille en viktig rolle i å videreutvikle prosjektideene og -søknadene. For den åpne arenaen FRIPRO i Forskningsrådet (fri prosjektstøtte) er det fra 2023 innført en ordning med ett års karens for prosjektledere som har sendt inn søknader, samt 1-2 års karantenetid basert på oppnådde karakterer på søknadene. Det blir dermed viktig å sikre at søknadene som sendes fra UiT til FRIPRO (og også andre kategorier) er av høy kvalitet. God veiledning gjennom søknadsskrivingen og kurs i

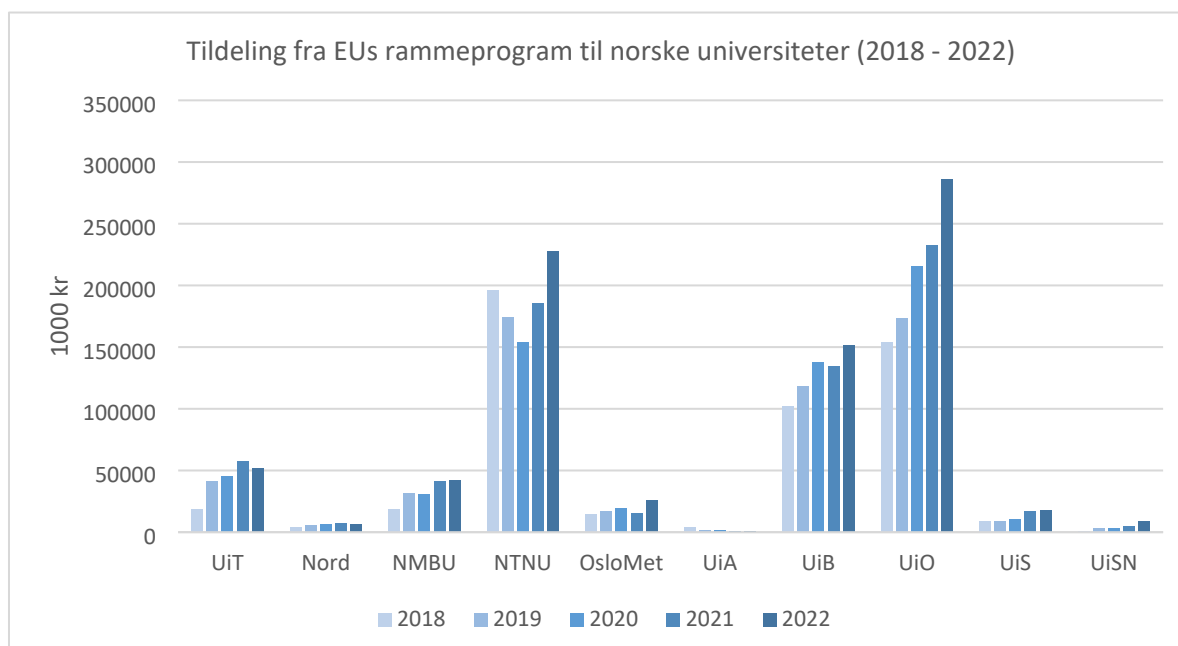
søknadsskriving kan være gode tiltak for dette. Per i dag er ikke kapasiteten i fellesadministrasjonen stor nok til å bidra tilstrekkelig inn mot slike tiltak, og det er litt forskjellig hvor sterkt hvert fakultet prioriterer målrettede tiltak mot Forskningsrådet.

Selv om det sendes færre søknader til Kompetanse- og samarbeidsprosjekter og Kommersialiseringsprosjekter, er det en høyere innvilgelsesrate for disse virkemidlene sammenlignet med forskerprosjekter. Dette kan tyde på at det også er et uutnyttet potensial innen disse områdene. En økt innsats mot kompetanse- og samarbeidsprosjekter vil bidra til å styrke samarbeidet mellom UiT og næringslivet, og bør være en viktig strategi for fakulteter med mye samarbeid med næringslivet eller med potensial for å styrke samarbeidet med næringslivet. For kommersialiseringsprosjekter har UiT vist særlig bra uttelling, disse midlene har det også vært lavere konkurranse om. Tiltak for å øke kvaliteten på kommersialiseringssøknadene som institusjonen sender til Forskningsrådet (kjøp av tjenester for søknadsveiledning gjennom rammeavtale med TTO) har fungert godt, og anbefales videreført. Det bør også vurderes å inkludere veiledning mot søknader til EUs søyle 3 gjennom rammeavtalen.

4 EUs rammeprogram

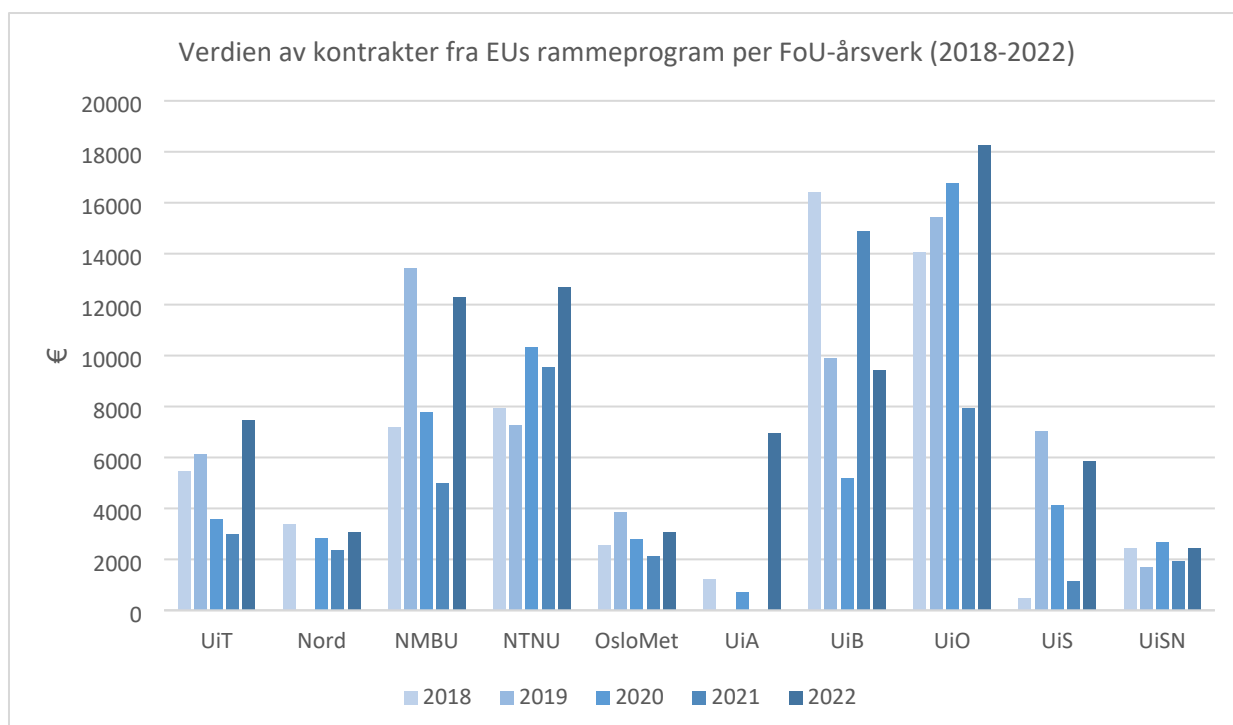
4.1 UiTs deltakelse EUs rammeprogram

Den totale tildelingen fra EUs rammeprogram til de norske universitetene for perioden 2018-2022 er illustrert i figur 4.1. UiT har gjennomsnittlig gjennom disse fem årene den fjerde største totale tildelingen bak UiO, NTNU og UiB og med knapp margin foran NMBU.

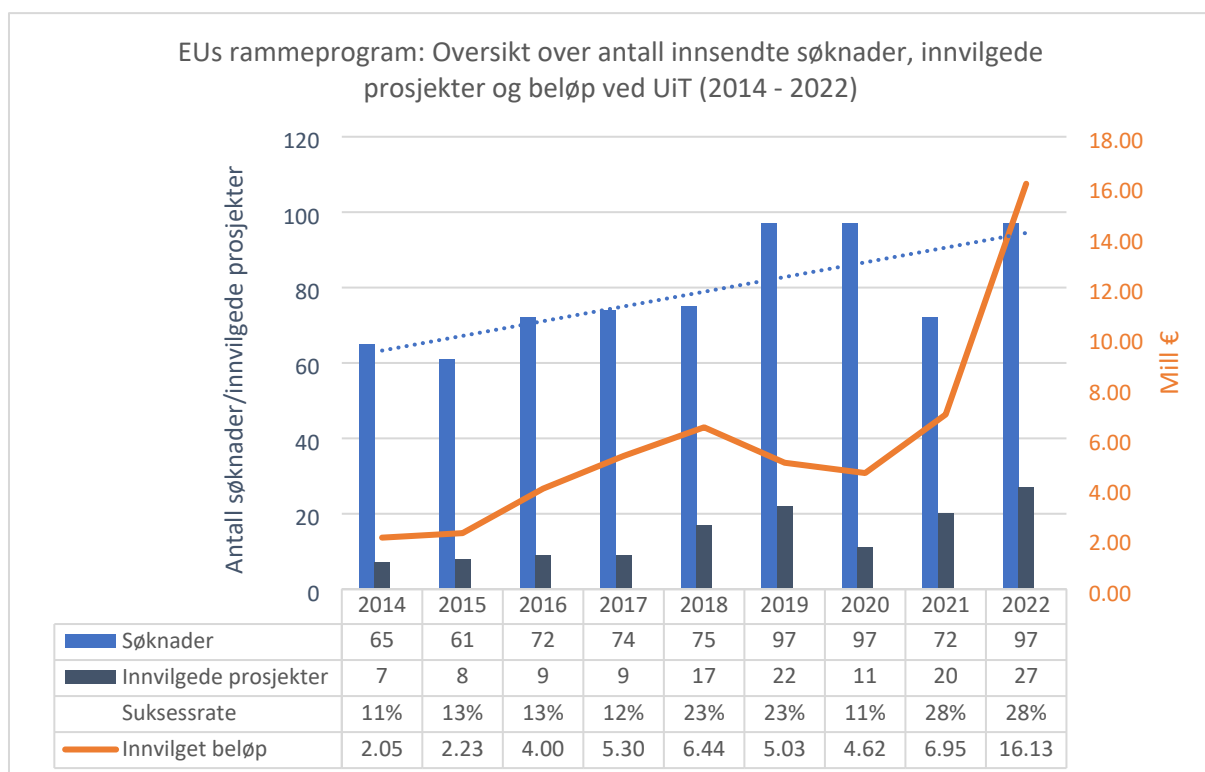

Figur 4.1. Økonomisk tildeling fra EUs rammeprogram til norske universiteter i perioden 2018-2022. Tallene er oppgitt i 1000 kr. Merk at tallene kun omfatter tildeling fra EUs rammeprogrammer (H2020 og Horisont Europa) og inkluderer ikke randsoneprogrammene. Det er derfor en divergens mellom disse tallene og tallene i tabell 2.2. Kilde: DBH.

Figur 4.2 under viser UiTs og de andre norske universitetenes uttelling fra EUs rammeprogram per FoU-årsverk i perioden 2018-2022. I gjennomsnitt ligger UiT (5 130 €) på om lag halve verdien sammenliknet med NMBU (9 146 €), NTNU (9 544 €) og UiB (11 161 €) og en tredjedel av verdien til UiO (14 488 €) i denne perioden.

Figur 4.2. Verdien av signerte kontrakter fra EUs rammeprogram for forskning og innovasjon per FoU-årsverk. Resultatene er fordelt på år ved bruk av kontraktssigneringsåret. Tallene er oppgitt i 1000 kr. Kilde: DBH.

Figur 4.3. Oversikt over antall innsendte søknader, innvilgede prosjekter, samt innvilget beløp for UiT fra EUs rammeprogram fordelt på innvilgelsesår for perioden 2014-2022. Suksessraten er direkte beregnet basert på antall innvilgede prosjekter per innsendte søknader. Den stiplede linjen er trendlinjen for antall innsendte søknader. Merk at de offisielle tallene fra eCorda er betydelig forsinket og derfor ikke tatt med i denne rapporten. Kilde: SEFU.

Figur 4.3 viser utviklingen ved UiT i antall innsendte søknader, innvilgede prosjekter og midler fra EU fra starten av forrige rammeprogram H2020 (2014-2020) frem til to år inn i det pågående rammeprogrammet Horisont Europa (2021-2022).

UiT har hatt en jevn økning i antall innsendte søknader i H2020 og i gjennomsnitt ble det totalt sendt 77 søknader per år i denne perioden (2014-2020). I 2021 og 2022 ble det sendt henholdsvis 72 og 97 søknader fra UiT. Dette resultatet sees i sammenheng med UiTs måltall i UiTs Ambisjon for Horisont Europa og diskuteres nærmere i underkapittel 4.2 UiTs Ambisjon for Horisont Europa.

Det har vært en særlig positiv utvikling i antall innvilgede prosjekter fra EUs rammeprogram med henholdsvis 20 og 27 innvilgede prosjekter i 2021 og 2022. Til sammenlikning ble det innvilget gjennomsnittlig 11,9 EU prosjekter ved UiT i H2020 og totalt 72 prosjekter i hele denne perioden på 7 år. UiT har altså allerede etter to år i Horisont Europa fått innvilget 65 % (47 prosjekter) sammenliknet med den totale tildelingen for de syv årene i H2020. En oversikt over alle UiTs tildelte EU prosjekter finnes her: <https://en.uit.no/research/euresearch>.

Også økonomisk har UiT har en veldig god uttelling så langt i Horisont Europa med henholdsvis 6,95 og 16,13 millioner € for 2021 og 2022. Gjennomsnittlig fikk UiT tildelt 4,25 mill € per år i H2020 (2014-2020). Det særlige gode resultatet i 2022 skyldes i hovedsak tilslaget på to *European Research Council* (ERC) prosjekter (Si3D og HiTime på hhv 2,06 og 2,72 mill €), et klyngeprosjekt innen helse (TRUSTING på 2,1 mill €), et Erasmusprosjekt (EUGLOH 2.0 på 1,68 mill €), hele 10 *Marie Skłodowska-Curie Postdoctoral Fellowships* (MSCA-PF) prosjekter (fra Arctic MSCA Programmet, til sammen 2,17 mill €), samt et rekordhøyt antall innvilgede prosjekter totalt sett for 2022.

UiT hadde en særlig høy suksessrate på hele 27,8 % (totalt antall innvilgede prosjekter per innsendte søknader) for både 2021 og 2022 mot et gjennomsnitt for UiT på 15,5 % i H2020.

Tabell 4.1 viser fordelingen av søknader, innvilgede prosjekter og suksessrate fordelt på de tre søylene, samt randsonerprogrammer som Erasmus, *Widening Participation and Spreading Excellence*, m.fl.

Tabell 4.1. Oversikt over innsendte søknader, innvilgede prosjekter og suksessrate for UiT i perioden 2021-2022 fordelt på de tre søylene i Horisont Europa. Kilde: SEFU.

	Antall søknader	Innvilgede prosjekter	Suksessrate
Søyle 1 <i>Excellent Science</i>	103	22	21,4
Søyle 2 <i>Global Challenges</i>	47*	18**	38,3
Søyle 3 <i>Innovative Europe</i>	11	3	27,3
Randsoneprogrammer	8	4	50,0
Totalt alle søyer	169	47	27,8

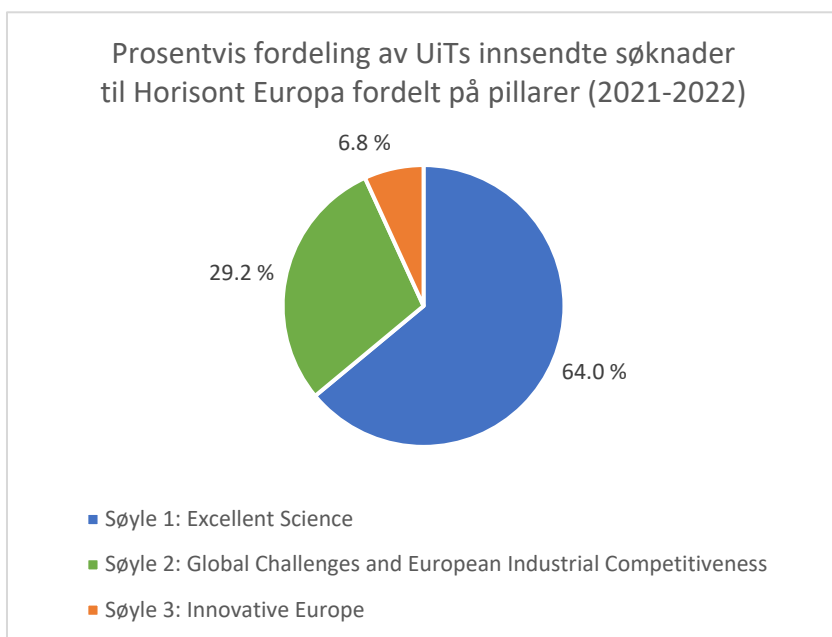
**UiT er koordinator på til sammen 7 av disse søknadene

*UiT er koordinator på én av disse (klynge 2 prosjektet i-Master)

Det er særlig i søyle 2 at UiT har hatt stor suksess med en innvilgelsesrate på hele 38,3 %. Over én tredjedel av søknadene UiT deltar i ble innvilget, og det er grunn til å konkludere at forskningen ved UiT er både samfunnsaktuell og av høy kvalitet. Denne tilslagsprosenten diskuteres videre i kapittel 4.2 UiTs Ambisjon for Horisont Europa.

Figur 3.4 viser den prosentvise fordelingen på innsendte søknader til de tre søylene. Til sammenlikning gikk 73 % av alle H2020 søknadene til *Excellent Science* søylen, 22 % til *Societal*

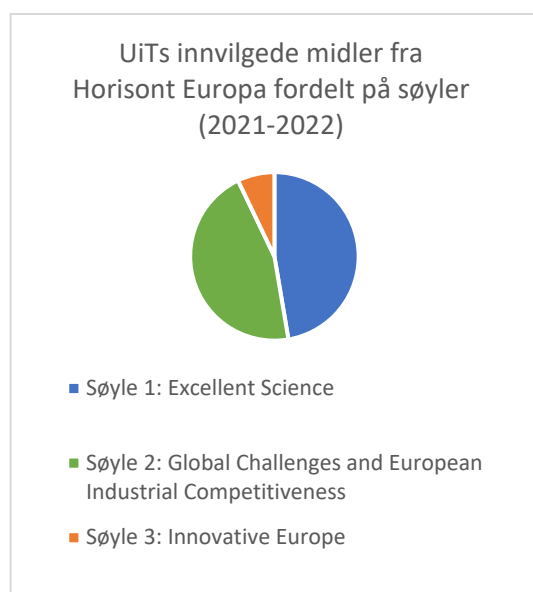
Challenges søylen og 5 % til *Industrial Leadership* søylen. Det er altså en tendens til at UiT har økt innsatsen mot tematiske utlysninger så langt i Horisont Europa.

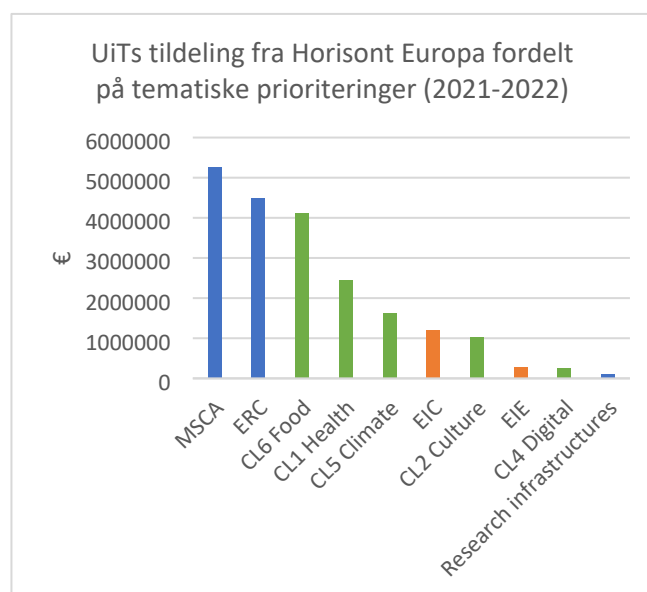
Figur 4.4. Figuren viser den prosentvise fordelingen av UiTs innsendte søknader til de tre søylene i Horisont Europa i perioden 2021-2022. Kilde: SEFU.

UiT har på de to første årene i Horisont Europa (2021 og 2022) fått tildeling til hele 47 prosjekter. I den økonomiske uttellingen fra Horisont Europa-prosjekter fordeler UiT seg nokså jevnt mellom søyle 1 og 2, se figur 4.5A under. Fra søyle 1 har UiT større tildeling fra MSCA-programmet enn fra ERC, se figur 4.5B under (tildelinger fra *MSCA-PF* diskuteres nærmere i kapittel 4.1.1). Blant de tematiske utlysningene i søyle 2 har UiT høyest uttelling fra klynge 6 (Mat), klynge 2 (Helse) og klynge 5 (Klima).

A

B

Figur 4.5. Tildeling fra EU til UiT. **A:** Figuren viser innvilgede midler fra Horisont Europa fordelt på søyler for perioden 2021-2022 ved UiT. Figuren viser netto tildeling i € og inkluderer hverken Widening Participation and Strengthening the European Research Area eller Erasmus. **B:** Figuren viser UiTs finansielle tildeling fra Horisont Europa fordelt på tematiske prioriteringer. Kilde begge: Horizon Dashboard.

Som vist i tabell 4.1, ble det i 2021-2022 sendt 11 søknader fra UiT til innovasjonssøylen (søyler 3) i Horisont Europa. Av disse ble tre prosjekter (27,3 %) innvilget. To av disse er prosjekter under *European Innovation Council* (EIC) og ett under *European Innovation Ecosystems* (EIE). Totalt gav dette UiT en finansiell tildeling på 1,4 mill €.

UiT har i løpet av 2021-2022 sendt til sammen tre søknader til utdanningsprogrammet Erasmus+. Av disse ble ett prosjekt innvilget, EUGLOH, noe som gir UiT en tildeling på 1,68 millioner €.

Tabell 4.2. Tabellen viser den fakultetsvise fordeling av innsendte EU søknader², samt resultater for 2021 og 2022. Kilde: SEFU.

Fakultet/enhet	2021			2022		
	Søknader	Innvilgede prosjekter	Innvilget beløp	Søknader	Innvilgede prosjekter	Innvilget beløp
NT-fak	21	7	2 572 694	24	5	4 261 180
BFE-fak	17	7	3 123 655	22	7	4 781 934
HSL-fak	15	2	437 662	19	5	1 086 235
Helsefak	12	2	654 557	12	3	2 998 511
IVT-fak	3	0	0	10	3	678 001
Jurfak	1	0	0	5	2	437 662
UMAK	2	1	0	4	1	210 911
UiTs fellesadm.	0	0	0	1	1	1 679 876
UB	1	1	160 550	0	0	0
Totalt	72	20	6 949 118	97	27	16 134 310

² Inkluderer alle EU-søknader (også til randsonesprogrammene)

Tabell 4.2 over viser den fakultetsvise fordelingen av innsendte søknader og innvilgede prosjekter ved UiT. Det er de fire største fakultetene (NT-fak, BFE-fak, HSL-fak og Helsefak) som sender flest EU søknader. NT-fak og BFE-fak har hatt høy inntjening begge årene og da særlig i 2022 på grunn av de ovenfor nevnte ERC-prosjektene (Si3D og HiTime). Tilsvarende viser Helsefak også et særlig godt resultat for 2022 i EUs rammeprogram mye på grunn av helseprosjektet *Trusting*.

4.1.1 Rekruttering av yngre forskere ved bruk av EU-virkemidler

UiT har de siste årene hatt en gjennomgående satsing på å rekruttere talentfulle unge forskere fra utlandet, samt å gi støtte til talentutvikling med mål om blant annet å beholde de unge talentene og sikre tildelinger fra ERC til UiT.

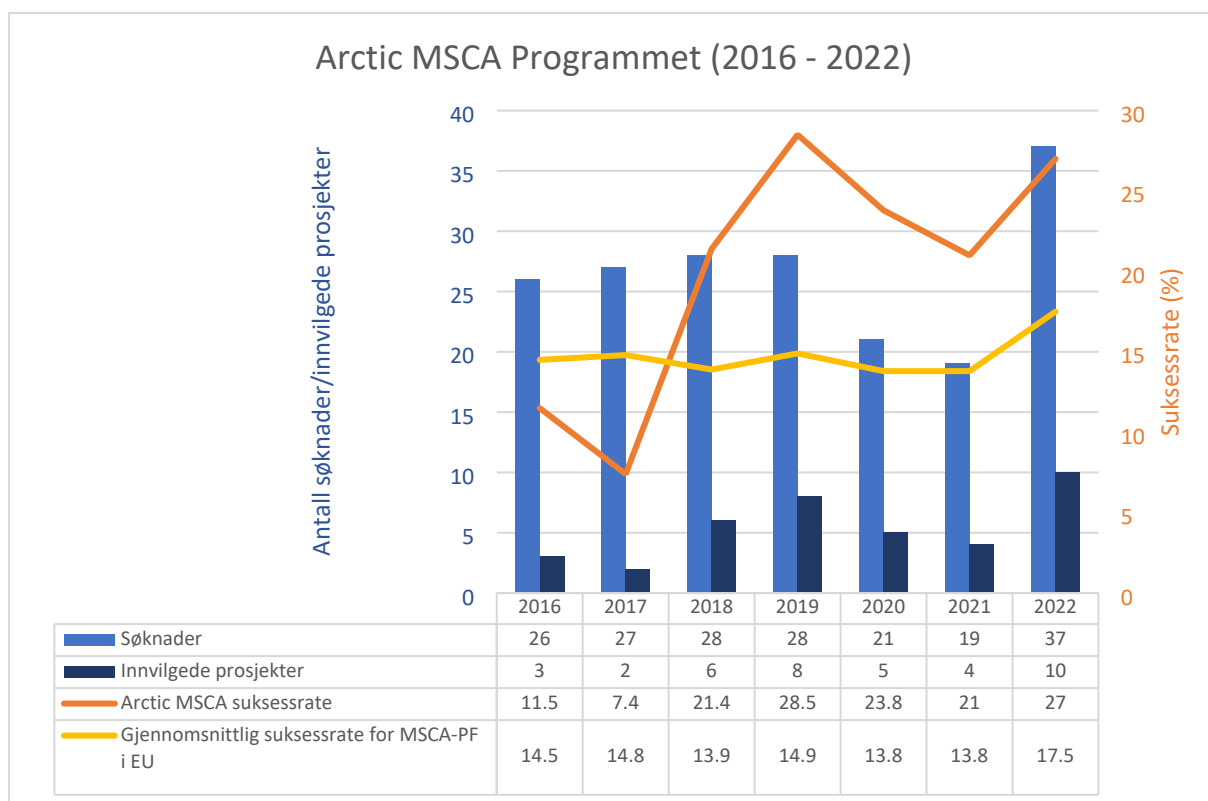
Siden UiTs støtteprogram [Arctic MSCA program](#) ble lansert i 2016, har totalt 33 postdoktorer³ blitt ansatt ved UiT med finansiering fra EUs karriere- og mobilitetsprogram MSCA-PF (før programmet ble etablert har UiT kun lyktes med tildeling av midler til ett postdoktorprosjekt finansiert over MSCA). Disse tilslagene utgjør en finansiell tildeling på om lag 6,6 mill € til UiT. Tilslagene har gått til alle fakulteter og enheter ved UiT, og rekrutteringen av disse talentfulle forskerne har styrket mange ulike fagmiljøer ved UiT. Figur 4.6 viser en oversikt over antall innsendte søknader, innvilgede prosjekter og suksessrate for programmet i perioden 2016-2022. Det var noe færre søknader sendt i korona-årene 2020 og 2021, men dette har tatt seg veldig opp siden (antall innsendte søknader for 2023 er på høyde med 2022). Suksessraten for søknadene som har gått gjennom Arctic MSCA-programmet har siden 2018 vært betydelig høyere enn gjennomsnittet i EU, noe som viser at seleksjonen av både kandidatene, UiT veilederne og prosjektideene, samt støtten som er gitt gjennom programmet har vært god.

Samtlige av disse MSCA-finansierte postdoktorene har etter ankomst til UiT deltatt i UiTs 2-årige talentutviklingsprogram [UiT Aurora Outstanding](#). Programmet har særlig søkelys på ERC ved at deltagerne i løpet av programperioden får en introduksjon til og kursing i hvordan man skriver en suksessfull ERC søknad, samt en individuell oppfordring og oppfølging til å søke gjennom [ERC Mentoring-Programmet](#). MSCA-postdoktorene som sender en ERC-søknad med UiT som vertskap mot slutten av sitt *MSCA-fellowship*, har anledning til å søke et overgangsstipend, [Bridging-the-gap-MSCA-ERC](#), på inntil ett år i påvente av resultatet. Det er enda litt tidlig å evaluere effekten av denne satsingen på ERC ettersom både overgangsstipendet og innsatsen mot ERC først ble høynet i 2021, men av de som har avsluttet sitt *MSCA-fellowship* har til sammen 7 postdoktorer søkt ERC, 4 av disse kom til steg 2 og én har fått tildeling.

---

³ Totalt 38 MSCA-PF er tildelt UiT siden 2016, men 5 av disse ble av ulike grunner ikke til kontrakter.

Figur 4.6. Antall søknader, antall innvilgede prosjekter, UiTs suksessrate og EUs gjennomsnittlige suksessrate for MSCA-PF søknader. Kilde: SEFU.

4.1.2 Internasjonalt samarbeid i EU prosjekter

Fig 4.7. Illustrasjonen viser hvilke land UiT samarbeider med i aktive Horisont Europa-prosjekter per november 2023. Strekene er ikke vektet i forhold til omfang av samarbeid. Kilde: Horizon Dashboard.

Figur 4.7 viser grafisk hvilke land UiT samarbeider med i våre EU-prosjekter så langt i Horisont Europa. Ikke overraskende er de fleste samarbeidsrelasjonene våre med institusjoner fra land i

Europa. UiTs strategiske samarbeid mot institusjoner i Europa bør styrkes – noe som blant annet skjer gjennom EU-nettverkene EUGLOH og Yerun. EU er imidlertid i gang med å forhandle avtaler om samarbeid med blant annet Canada, New Zealand, Singapore og Sør-Korea, noe som både vil legge til rette for- og muliggjøre mer forskningssamarbeid med disse landene.

4.2 UiTs Ambisjon for Horisont Europa

[UiTs Ambisjon for Horisont Europa](#) ble vedtatt i 2021 av universitetsstyret og ble nærmere presentert i [Forskningsmeldingen for 2020](#). Ambisjonen innebærer et mål om å øke antall innsendte søknader med 50 % sammenliknet med H2020 for første halvdel av Horisont Europa (2021-2024). En 50 % økning tilsvarer 116 innsendte søknader per år, se tabell 4.3. Så langt i Horisont Europa har UiT sendt inn henholdsvis 72 (2021) og 97 (2022) søknader. Den relative økningen i antall søknader i 2022 skyldes i hovedsak en økt innsats mot MSCA-PF gjennom Arctic MSCA Programmet som medførte at hele 37 MSCA-PF søknader ble sendt dette året (mot normal på 19-28 per år tidligere, se figur 4.6).

Tabell 4.3. Tabellen viser en oversikt over hvor mange søknader UiT sendte til H2020 i gjennomsnitt per år, hva et mål om en økning på 50 % i Horisont Europa tilsvarer og hvor mange søknader UiT sendte i henholdsvis 2021 og 2022. Fargekodene reflekterer om måltallet i ambisjonen er nådd (grønt) eller ikke (rødt). Kilde: SEFU.

	Gjennomsnittlig i H2020 (2014-2020)	Måltall: 50 % økning i Horisont Europa tilsvarer	Innsendt 2021	Innsendt 2022
Excellent Science (søyle 1)	41,4 søknader/år	62,1 søknader/år	42 søknader	61 søknader
Societal/Global Challenges (søyle 2)	21,9 søknader/år	32,9 søknader/år	20 søknader	27 søknader
Innovation (søyle 3)	1,7 søknader/år	2,6 søknader/år	6 søknader	5 søknader
Totalt + randsonerprogrammer ⁴	77 søknader/år	116 søknader/år	72 søknader	97 søknader

Det er så langt i den første halvdel av virketiden til UiTs Ambisjon for Horisont Europa en betydelig avstand mellom ambisjon og realitet, men utviklingen innen UiTs EU-innsats er likevel positiv.

For andre halvdel av Horisont Europa (2025-2027) er måltallet for UiTs Ambisjon for Horisont Europa skjerpet ytterligere for søyle 2. Målet i denne perioden er å øke antall innsendte søknader til de tematiske utlysningene med hele 100 % sammenliknet med H2020. Det betyr at UiT skal sende inn 43,8 søknader/år til søyle 2 i denne perioden. Med de 21-27 søknadene som ble sendt i 2021 og 2022 er det grunn å tro at det må en betydelig innsats til for å nå denne ambisjonen.

Det er også et mål at UiT skal ta større roller i søyle 2 prosjektene. Så langt i Horisont Europa har UiT vært koordinator på kun 7 av 47 søknader og av de 18 som ble innvilget, er UiT koordinator på én av dem. UiT har et støtteprogram rettet særlig mot koordinatorene av søyle 2 prosjekter, [Horizon Priority Program](#).

Den skjerpede ambisjonen for søyle 2 henger godt sammen med suksessraten på 37,5 % som UiT har i denne søyle så langt i Horisont Europa. Den høye suksessraten viser at UiTs forskere har et stort potensial for å kunne delta i europeiske samarbeidsprosjekter for å løse de globale samfunnsutfordringene og at forskningen som drives ved UiT er relevant. Dette potensialet må UiT ta ut i form av flere søknader.

⁴ Inkluderer i tillegg søknader til Erasmus, Widening Participation, SWAFS, COST, ERA-Net, JPI og JTI

I ambisjonen pekes det på åtte grep som UiT skal ta for å nå målene:

1. UiTs kompetanse skal være synlig
2. Strategisk samarbeid og posisjonering
3. Ta aktivt lederskap
4. Økt innsats mot ERC
5. Solid administrativt støttesystem
6. Bygge intern kompetanse gjennom deltakelse som evaluatore/eksperter
7. Rekruttering, kompetanse- og karrierebygging
8. Økt satsing på innovasjon

Felles for alle punktene (med mulig unntak av punkt 3) er at de krever administrative ressurser for å følges opp internt ved UiT. Siden 2009 er antallet administrative tilsatte i den sentrale forskningsadministrasjonen uendret, dette til tross for at porteføljen har økt (blant annet introduksjonen av støtteprogrammene [Arctic MSCA Program](#), [ERC Mentoring Program](#), [Horizon Priority Program](#), [UiT Aurora Outstanding](#) og [UiT High Score](#)). Nivå 1 har kun to stillinger som jobber dedikert med EU støtte. I tillegg finnes det rådgivere ved de ulike fakultetene/enhetene som har EU-støtte som del av sin portefølje. Også her er de administrative ressursene omtrent uendret siden UiTs Ambisjon for Horisont Europa ble vedtatt.

Ettersom UiTs Ambisjon for Horisont Europa ikke har vært understøttet med økte ressurser er det derfor risiko for at den positive utviklingen og videre veksten ikke vil fortsette i den resterende perioden ambisjonen gjelder for (frem til 2027).

Siden UiTs Ambisjon for Horisont Europa ble vedtatt i 2020, har hvert fakultet/enhet presentert sin egen EU-innsats i Forskningsstrategisk utvalg (FSU). Det er relativt store forskjeller i tilnærmingen til de enkelte fakultetene og en slik erfaringsdeling har derfor vært svært nyttig. Det er verdt å trekke frem NT-fak sin Horizon-gruppe som har en todelt agenda; identifisere/støtte kandidater som bør søke *ERC Starting Grant* (ERC StG) og å identifisere utlysninger i Horisont Europa som har relevans for forskere ved fakultetet. Gruppen består av én forsker med EU-erfaring fra hvert institutt, samt representanter fra administrasjonen på nivå 1 og 2. Dette har hatt en særlig positiv effekt på å øke antall ERC StG søknader fra NT-fak, ettersom det de to siste årene har blitt sendt inn tre søknader per år fra NT-fak mot gjennomsnittet på 1,1 søknader per år i H2020. Én av deltagerne er også tildelt et ERC StG-prosjekt (SI3D).

4.3 Analyse av UiTs resultater i EUs rammeprogram Horisont Europa

Som figur 4.3 summerer opp, er det en jevn økning i antall sendte søknader, innvilgede prosjekter og i finansiell uttelling for UiT i EUs rammeprogram. UiT har hatt en formidabel suksessrate på 28 % de siste to årene, og særlig mot de tematiske samarbeidsprosjektene i søyle 2 har UiT hatt høy suksessrate.

Til tross for høy suksessrate og god finansiell inntjening, er UiT likevel et stykke unna å nå målene satt i UiTs Ambisjon for Horisont Europa. En høy suksessrate kan også tolkes som et tegn på at institusjonen har et større potensiale for å delta på flere prosjekter enn de som det søkes om.

Det er de senere årene gjort en betydelig innsats for å øke og forbedre søknader til søyle 1 (*Excellent Science*), da særlig MSCA-PF og ERC søknader. Dette har båret frukter i form av tildelinger de siste

årene, og det er knyttet forventninger til at UiT vil kunne få flere tilslag i ERC etter at den nevnte satsingen på rekruttering av MSCA postdoktorer etterfulgt av karriereutvikling og støtte til ERC søknader har fått virke over tid.

Den høye suksessrate UiT har i søyle 2 (*Global Challenges*) viser med tydelighet at UiTs forskere har kapasitet og relevans til gjennomslag i denne søylen og at våre fagmiljøer derfor bør sende flere søknader til denne søylen. Dette understreker også viktigheten av at UiT bør holde på sin ambisjon om å øke søknader til denne søylen med 100 % i siste halvdel av Horisont Europa. UiT bør også ta på seg større lederroller i disse prosjektene.

At UiT kun har sendt til sammen 11 søknader til søyle 3 (*Innovative Europe*) kan forklares med at denne søylen ikke har fått tilstrekkelig oppmerksomhet internt i UiT. Et økt fokus på og utvikling av dedikert støtte til UiTs forskere som ønsker å søke europeiske innovasjonsprosjekter er nødvendig for å løfte innsatsen inne søyle 3.

5 Sammendrag og tiltak for å nå målene

5.1 Sammendrag av resultater

For å kunne nå målene i UiTs strategi, har UiT de siste årene satt tydelige og ambisiøse mål for en økning av eksternt finansiert virksomhet ved institusjonen. Dette har UiTs styre valgt fordi faglig kapasitets- og aktivitetsøkning må skje gjennom en kombinasjon av mer effektiv bruk av institusjonens midler og økte eksterne inntekter. Samarbeid med nasjonale og eksterne partnere i eksternt finansierte prosjekter er også ansett som et viktig kvalitetshevende virkemiddel som styrker UiTs fagmiljøer.

Forskningsmeldingen for 2022 viser at bidrags- og oppdragsinntektene til UiT har økt svakt de siste fem årene, og at andelen av driftsbudsjettet vårt som er eksternt finansiert fortsatt bare er på 17,3 %. Dette er langt fra måltallet om 25 % eksterne inntekter innen 2026 og betyr at institusjonen må intensivere sitt arbeid med å nå dette målet.

Det er Helsefak som har de største, samlede eksterne inntektene, mens det er NT-fak, UMAK og BFE-fak som har de høyeste eksterne inntektene per faglige årsverk. NT-fak er også fakultetet med de høyeste inntektene fra både Forskningsrådet og EU.

UiTs forskere sender inn færre søknader til Forskningsrådet per faglige årsverk enn ved de andre breddeuniversitetene. Våre søknader har samtidig lavere suksessrate. Dette medfører at UiTs tildeling fra Forskningsrådet per faglige årsverk er omtrent halvparten av den ved de andre breddeuniversitetene.

Ved UiT har både antall søknader og tildelte midler fra EUs rammeprogram økt de siste årene. Institusjonens økonomiske uttelling i Horisont Europa er betydelig høyere enn den var i Horisont 2020. Av de norske universitetene har UiT den fjerde største totale tildelingen i Horisont Europa (bak UiO, NTNU og UiB). EU-tildelingen til UiTs fagmiljøer er imidlertid per hode kun 35-56 % av EU-tildelingen ved de tre andre breddeuniversitetene.

UiT sender flest søknader og får størstedelen av EU-tildelingen fra søyle 1 i EUs rammeprogram. Her kommer den største andelen av tildelingene fra MSCA og ERC. Selv om bare 30 % av søknadene fra UiT til EUs rammeprogram sendes til søyle 2, kommer 46 % av EU-tildelingen fra denne søylen.

UiT er fortsatt langt unna å oppfylle målene i den styrevedtatte Ambisjonen for Horisont Europa. Det er særlig for søyle 2 at det er en betydelig avstand mellom ambisjon og realitet.

5.2 Iverksatte tiltak for å øke ekstern finansiering

UiT har satt i verk en rekke tiltak som over tid vil bidra til å heve UiTs fagmiljøer sin vilje og evne til å konkurrere på eksterne arenaer. Det er viktig å la disse virke for at de skal få effekt. Nedenfor nevnes noen av disse tiltakene:

Langtidsplaner ved hvert fakultet

Hvert fakultet/enhet har laget langtidsplaner som både konkretiserer mål og strategier for å nå disse målene. Mange av planene har tydelige mål for hva de skal oppnå innen ekstern finansiering og de inneholder også overordnede strategier for hvordan dette skal skje. Fakultetene peker blant annet på følgende virkemidler for å øke den eksterne finansieringen:

- sette konkrete mål for ekstern finansiering,
- lage planer for ekstern finansiering for hver forskningsgruppe,
- skape en delings- og belønningskultur innen ekstern finansiering,
- styrke rekrutteringen av tilsatte med potensial for å nå forskningsfronten,
- styrke arbeidet med talentutvikling og karriere,
- styrke den administrative støtten til de vitenskapelig tilsatte,

Det er imidlertid store ulikheter i hvor eksplisitte hvert fakultet er når det gjelder mål for ekstern finansiering og hvordan de skal øke den eksterne finansieringen (ved mange fakulteter står det kun at de skal arbeide for å øke den eksterne finansieringen).

Ambisjon for Horisont Europa (2021-2027)

UiT etablerte i 2020 et spesifikt måldokument for det den gang nye rammeprogrammet til EU – Horisont Europa (EUs niende rammeprogram). Styringsdokumentet, UiTs Ambisjon for Horisont Europa, er det første i UiTs historie som konkretiserer hvilke mål institusjonen skal ha innen EUs rammeprogram. Dokumentet gir også retning for hvordan institusjonen skal nå målene. Denne konkretiseringen av både mål og strategier gir institusjonen et godt utgangspunkt for å løfte UiTs fagmiljøer.

Ny budsjettmodell

Som følge av at universitetsstyret har vedtatt ny strategi for UiT og at det innføres ny budsjettmodell for den norske UH-sektoren fra og med budsjettåret 2025, har rektor satt i verk et arbeid for å etablere ny budsjettmodell ved UiT. Rektor opprettet i 2022 ei arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å utforme forslag til ny budsjettmodell for UiT. Arbeidsgruppa leverte høsten 2023 en rapport som omhandler tre alternative rammer for ny modell, og som på ulike måter løser foringene i mandatet fra rektor. Sentralt i mandatet er det et krav om at ny budsjettmodell skal inneha mekanismer som understøtter en styrking av eksternøkonomien. Rapporten fra arbeidsgruppa ble sendt på intern høring i desember 2023, og har høringsfrist 24. januar 2024. Rektor legger opp til å fremme forslag til ny budsjettmodell for styret i mars 2024.

Gjennomgang av utdanningsporteføljen

Det er satt i gang et større arbeide med å revidere vår studie- og emneportefølje. Ett av målene med prosessen er å sikre en bedre balanse i ressurser brukt på hovedaktivitetene våre innen forskning,

utdanning og formidling. Analyser viser at UiT har svært mange små emner sammenlignet med andre universiteter. UiT bruker derfor betydelig mer ressurser per produserte studiepoeng enn resten av sektoren, uten at vi har tilsvarende bedre finansiering. Mye tyder på at dette kan gå på bekostning av de to andre kjerneaktivitetene, og at en reduksjon av emneporteføljen kan bidra til økt kapasitet innen forskning og innovasjon.

UiT Talent

Virkemiddelpakken UiT Talent ble vedtatt av styret i 2022 og igangsatt i 2023. Det inneholder et bredt sett av virkemidler som skal inspirere fagmiljøene til innsats, bygge faglig tilsatte og studenters karriere og bygge broer mellom intern finansiering og eksterne finansieringsordninger. Hensikten med alle virkemidlene i UiT Talent er å virke sammen med virkemidler ved de enkelte fakulteter, for å øke de eksterne inntektene til UiTs fagmiljøer slik at deres faglige kapasitet og kvalitet styrkes.

Det brede settet av virkemidler innen UiT Talent har som mål å underbygge UiTs strategi. UiT Talent skal tilby solid støtte til UiTs forskere i å definere og nå sine karrieremål, herunder å utvikle forsknings- og innovasjonsprosjekter for ekstern finansiering tilpasset deres karrierestadium, ferdigheter og profil som forskere. Videre har UiT Talent også som mål å proaktivt styrke konkurransepotensialet til forskningsmiljøer ved UiT som ennå ikke har erfaring med å skaffe eksterne forskningsmidler.

Virkemiddelpakken består av en kombinasjon av eksisterende virkemidler og nye virkemidler. De eksisterende virkemidlene som har blitt videreført i UiT Talent er virkemidler som har vist seg å virke godt for å øke den eksterne finansieringen. For eksempel har UiTs *Arctic MSCA-program* blitt videreført for å bygge videre på suksessen med å rekruttere unge forskertalenter til UiT fra hele verden og talentutviklingsprogrammet *UiT Aurora Outstanding* har blitt videreført for å utvikle unge, faglige ledertalenter. Denne systematiseringen av søknads- og karrierearbeidet ved UiT har bidratt til å effektivisere støttetjenestene og gitt betydelig merverdi for fagmiljøene. Nesten alle de nye virkemidlene i UiT Talent er iverksatt i 2023, og de resterende vil settes i gang i løpet av våren 2024. UiT er dermed godt i gang med å ivareta målsettingen i den overordnede langtidsplanen til UiT om å prioritere etableringen av virkemidlene innen UiT Talent.

UiT-CAM

Universitets- og høyskolerådet etablerte i 2021 en veileder for vurdering i akademiske karriereløp som foreslår et mer fleksibelt og helhetlig rammeverk for arbeidet med vurdering i akademiske karriereløp. I denne foreslås det å ta i bruk en matrise for vurdering av faglige resultater, kompetanse og erfaring - *Norwegian Career Assessment Matrix* (NOR-CAM) - som vil fungere som en verktøykasse for et slikt vurderingssystem. NOR-CAM vil synliggjøre seks kompetanseområder gjennom systematisk dokumentasjon og refleksjon.

Parallelt med det nasjonale arbeidet fremla EU-kommisjonen i 2021 rapporten *Towards a Reform of the Research Assessment System* som gir overordnede føringer for et vurderingssystem for forskning som fremmer kvalitet og forskningens samfunnsoppdrag. Basert på rapporten ble *European Agreement on Reforming Research Assessment* (ARRA) kunngjort. Interesserte organisasjoner og virksomheter kan signere avtalen og forplikte seg til å arbeide inn i en europeisk koalisjon (CoARA) for å bidra til reformering av vurdering av forskning og forskere. UiT signerte ARRA i 2022 og ble medlem av CoARA.

Basert på NOR-CAM og CoARA foreslår nå en arbeidsgruppe som er nedsatt ved UiT at institusjonen etablerer en egen UiT-CAM for vurdering av akademiske karriereløp. Et større spekter av

kompetanseområder, slik det er beskrevet i forslag til UiT-CAM, gir institusjonen et større handlingsrom (eller «verktøykasse») ved stillingsutlysninger fordi den mer treffsikkert kan etterspørre kompetanser som er relevante for den utlyste stillingen.

Karriereplanlegging

Et større arbeid er gjort ved UiT for å [legge til rette for karriere og kompetanseutvikling for alle ansatte ved UiT](#). Dette har blant annet medført at institusjonen har dreid fokus i medarbeidersamtalen mot den tilsattes karriere. [Medarbeider- og utviklingssamtalene](#) handler nå om den enkeltes faglige mål, prioriteringer og planer for videre karriere. Målet er at denne dreiningen skal bidra til å løfte fagmiljøene ved UiT og bidra til å gjøre dem mer konkurransedyktige og attraktive som samarbeidspartnere.

5.3 Forslag til nye tiltak

I tabell 5.1 er det en oversikt over nye tiltak som foreslås innført for å øke den eksterne virksomheten ved UiT. Tiltakene bør innarbeides i UiTs overordnede langtidsplan og i UiTs Ambisjon for Horisont Europa neste gang disse revideres.

Tabell 5.1. Oversikt over forslag til tiltak for å øke den eksterne finansieringen ved UiT.

#	Forslag til tiltak	Ansvarlig enhet for gjennomføring
1	Oppdatere UiTs overordnede langtidsplan og Ambisjonen for Horisont Europa <i>På bakgrunn av Forskningsmelding for 2023 bør både UiTs langtidsplan og Ambisjonen for Horisont Europa oppdateres når det gjelder tiltak og mål.</i>	Rektors stab Avdeling for forskning, utdanning og formidling Avdeling for organisasjon og økonomi
2	Konkretisere fakultetenes langtidsplaner/planverk når det gjelder: - Mål for ekstern finansiering - Tiltak for å øke den eksterne finansieringen <i>Flere av fakultetene sine langtidsplaner er ikke konkrete på målene de har satt for ekstern finansiering (både andel ekstern finansiering og hvilke finansieringskilder de skal lykkes i). Planene er heller ikke konkrete på hvordan de skal lykkes i å øke den eksterne finansieringen (hvilke tiltak som skal iverksettes for å nå målene og hvilke finansieringskilder/-virkemidler fakultetene vil prioritere).</i> <i>Merk: Aggregeringsnivået for fakultetenes langtidsplaner er ulikt, og det er derfor mulig at ved noen fakulteter, så vil det være naturlig at en konkretisering av mål og tiltak vil inngå i et annet type styringsdokument enn i langtidsplanene.</i>	Fakultetene

3	Øke innsatsen på å motivere for deltakelse i virkemidler i Forskningsrådet der UiT har et stort potensial for å lykkes mer. <i>Generelt har UiT potensial for å sende flere søknader og lykkes bedre i alle virkemidlene til Forskningsrådet. Både overordnet søknadsintensitet og suksessrate indikerer imidlertid at det er et stort potensial for økte tildelinger innen Forskerprosjekt, Kompetanse- og samarbeidsprosjekt og Kommersialiseringsprosjekt. Terskelen for å lykkes er lavere innen Kompetanse- og samarbeidsprosjekter og Kommersialiseringsprosjekter enn for Forskerprosjekter, og strategier for å søke mer av disse typene prosjekter bør vurderes. Fakultetene har ulike kompetanseprofiler og bør gjøre egne analyser av mulighetsrom innen Forskningsrådets ulike virkemidler.</i>	Avdeling for forskning, utdanning og formidling Fakultetene
4	Øke innsatsen på å motivere for deltakelse i virkemidler i EUs rammeprogram der UiT har et stort potensial for å lykkes mer. <i>Generelt har UiT potensial for å sende flere søknader og lykkes bedre i alle de tre søylene i EUs rammeprogram. Både overordnet søknadsintensitet og suksessrate indikerer imidlertid at det er et særlig stort potensial for økte tildelinger innen søyle 2 og 3. Det bør vurderes hvilke målrettede tiltak som bør settes i verk rettet mot spesifikke søknadstyper i EUs rammeprogram, inkludert identifisering av kandidater som bør vurdere å søke ERC.</i>	Avdeling for forskning, utdanning og formidling Fakultetene
5	Etablere sammenhengende støttetjenester innen ekstern finansiering og dimensjonere kapasiteten i støtteapparatet riktig. <i>For å nå institusjonens ambisiøse mål innen ekstern finansiering må støtteapparatet henge godt sammen mellom nivåene og være riktig dimensjonert for å kunne nå institusjonens og fakultetenes mål. Det bør derfor arbeides for å etablere tjenester innen ekstern finansiering som går på tvers av nivåer og der støttetjenester innen forskning, økonomi og kommunikasjon henger sømløst sammen. UiT skal prioritere ressurser til å ha god nok kvalitet og kapasitet i de administrative støttetjenestene til at UiT når sine mål innen ekstern finansiering.</i>	Avdeling for forskning, utdanning og formidling Avdeling for organisasjon og økonomi Fakultetene
6	Styrke rekrutteringen av vitenskapelig personale som har potensial til å lykkes på eksterne konkurransearenaer ved å benytte den institusjonelle veilederen for vurdering i akademiske karriereløp (UiT-CAM) til å etterspørre kompetanse og konkurranseevne. <i>Rekruttering av kompetente vitenskapelig tilsatte med stort potensial er avgjørende for å virkelig lykkes i å øke den eksterne finansieringen.</i>	Avdeling for organisasjon og økonomi Fakultetene
7	Etablere utviklingsplaner for forskningsgrupper og andre faglige grupper. <i>De fleste fakulteter har etablert forskningsgrupper som et virkemiddel for å bygge opp forskningsmiljøer og øke</i>	Fakultetene

	<i>kvaliteten i forskningen. Tilsvarende, er det etablert faglige grupper som jobber med å bygge kvalitet og kapasitet i utdanningene våre. For at faglige grupper ved UiT skal ha klare ambisjoner for sin utvikling, bør forskningsgrupper, pedagogiske faggrupper, institutter og andre faglige grupper legge femårige planer for den videre utviklingen av gruppa. Slike utviklingsplaner skal bidra til at gruppa etablerer felles overordnede mål for aktiviteten og utformer en plan for å nå målene med bruk av gruppas ressurser. Disse utviklingsplanene skal gi gruppa noen overordnede mål å strekke seg etter og være sentrale i den årlige dialogen med nivået over om kvaliteten og kapasiteten i den faglige virksomheten til gruppa.</i>	
8	Utarbeide en egen innovasjonsmelding som blant annet analyserer i mer detalj hvordan UiT kan styrke den økonomiske uttellingen innen Forskningsrådets Kompetanse og samarbeidsprosjekt, Kommersialiseringsprosjekt og i EUs søyle 3, samt stimulere til økt deltagelse i Innovasjonsprosjekt i næringslivet. <i>Det er behov for en mer detaljert analyse av hvordan UiT skal styrke innsatsen og den økonomiske uttellingen innen både Forskningsrådet og Horisont Europa sine virkemidler for innovasjon og næringslivssamarbeid. Dette bør være ett kapittel i en bredere innovasjonsmelding, og bør skrives sammen med fakultetene og presenteres for universitetsstyret i juni 2024.</i>	Avdeling for forskning, utdanning og formidling Fakultetene
9	Styrke samhandlingen med vårt støtteapparat i Brussel og øke arbeidet med påvirkning av EUs rammeprogram og tilstedeværelsen i Brussel <i>Til tross for at UiT er partner i to organisasjoner som har kontor i Brussel (Nord-Norges europakontor og Yerunkontoret), har UiT i liten grad prioritert ressurser til europeisk påvirkningsarbeid. Selv om vurderingen fortsatt er at institusjonen vil tjene mer på å bygge kapasitet internt enn å bygge opp kapasitet i Brussel, er det viktig å øke bevisstheten og kjennskapen til hvordan beslutningsprosesser foregår i Europa og å kjenne til tjenestene som de to ovenfor nevnte kontorene kan levere.</i> <i>UiT bør derfor i sterkere grad vurdere hvordan vi kan utnytte våre studenter og tilsatte sine muligheter for hospitering og hvordan vi kan utnytte kapasiteten i kontorene bedre til å innhente informasjon og påvirke EUs politikk.</i>	Avdeling for forskning, utdanning og formidling Fakultetene
10	Etablere arenaer og måter å arbeide på som fremmer deling og samhandling på tvers av fakulteter <i>Den ulike kompetansen som hvert fakultet/enhet besitter kan i langt større grad enn i dag tilgjengeliggjøres på tvers i organisasjonen. Mer uerfarne miljøer vil kunne dra stor nytte av å lære fra miljøer som har lyktes på de ulike arenaene for ekstern finansiering.</i>	Avdeling for forskning, utdanning og formidling Fakultetene

11	Sterkere profilere våre fagmiljøer og infrastruktur overfor samarbeidspartnere og bygge kompetanse blant våre tilsatte i å posisjonere seg for samarbeid <i>Synliggjøring og posisjonering av UiTs fagmiljøer og forskningsinfrastrukturer overfor mulige samarbeidspartnere og finansieringskilder, kan bidra til å øke vår deltagelse i nasjonale og internasjonale partnerskap. Kompetanse på å formidle egen forskning og prosjektforslag kan bidra til å øke vår suksessrate i eksterne konkurransearenaer.</i>	Avdeling for forskning, utdanning og formidling Fakultetene

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
19.12.2023

Sak:
33/23

Videreutvikling og fornyelse av studieporteføljen

Innstilling til vedtak:

1. Universitetsstyret vedtar rammer for disiplinaglige utdanninger.
2. Universitetsstyret ber rektor gjennomføre porteføljeutviklingsplan for UiT 2024–2025.
3. Universitetsstyret ber rektor prioriterer ressurser og støtte til gjennomføring av tiltakene, og ber om at porteføljeutviklingsplan inkluderes i styrets årshjul, med kontinuerlig vurdering av effekter og analysegrunnlag for eventuelle nye tiltak.

Bakgrunn:

Universitetsstyret vedtok i sak 32/22 overordnet mål og prosess for at UiT skal øke utnyttelsen av våre totale ressurser, og at UiT sine studietilbud bedre skal kunne møte framtidens kompetansebehov. Prosessen er forankret i UiT sin strategi og utviklingsavtale, og er omtalt som en prioritet i styrets beretning til Kunnskapsdepartementet for 2022.

UiT har en omfattende studieportefølje med mange studieprogram og emner innenfor en stor bredde av fagområder. Rekrutterings- og møttall de senere årene, viser at det er liten eller ingen konkurranse om å komme inn på de fleste av våre studietilbud. Denne tendensen ble ytterligere forsterket høsten 2023 hvor 85 % av våre programmer har ledig kapasitet. Emneporteføljen er stor, og emner brukes i liten grad på tvers av program. UiT bruker derfor betydelig mer ressurser per produserte studiepoeng, og vi har langt flere emner med få studenter sammenlignet med resten av sektoren. Dette går på bekostning av tilstrekkelig kapasitet til å videreutvikle porteføljen, så vel som kapasitet til de andre kjerneaktivitetene, forskning, innovasjon og formidling.

Samtidig er det stor etterspørsel etter kompetanse i samfunnet. Kombinert med demografiske endringer, vil en av de store knapphetsfaktorene i samfunnet generelt og i nord spesielt, være tilgang på kompetent arbeidskraft. Det har derfor ikke vært et ønske å redusere den faglige bredden ved UiT. Kunnskapsberedskap og videreutvikling av våre fagområder er viktig for å kunne møte store samfunnsutfordringer. Vi kan imidlertid utnytte mangfoldet av fagområder bedre enn i dag. I den europeiske utdanningspolitikken uttrykkes det forventninger til internasjonalisering, fleksibel utdanning, større grad av tverrfaglighet og generisk kompetanse. Det samme gjelder i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning som er fulgt opp i regjeringens utsynsmelding. I utsynsmeldingen blir institusjonene gitt et særskilt ansvar for å

dimensjonere egen portefølje i tråd med arbeidslivets kompetansebehov. Ved UiT ser vi blant annet at det er økt etterspørsel etter fleksible studier, arbeidslivet ønsker også kortere utdanningstilbud, og studietilbøyeligheten i aldersgruppene 30+ er stigende.

I denne saken presenterer rektor en utviklingsplan for studieporteføljen ved UiT i tråd med universitetsstyrets vedtak. Med de tiltakene som er foreslått, vil attraktiviteten til UiT sine studietilbud styrkes gjennom bedre tilpasning til demografiske endringer, internasjonale trender, studenters livsfaser og arbeidslivets kompetansebehov. Planen legger til grunn at UiT sine studier bør bli mer fleksible, både for å tiltrekke seg nye studentgrupper og for å muliggjøre ulike sammensetninger av fag uten at det lages helt nye program. Derfor foreslås det nye rammer for de disiplin-faglige utdanningene. Videre må organiseringen av studiene våre redusere sårbarheten i det samlede studietilbudet og styrke kapasiteten til hele samfunnsoppdraget. Derfor foreslås det en rekke utviklings- og endringstiltak innenfor fagområdene.

Prosess og høring

Mål og prosess ble gjort kjent i organisasjonen gjennom en [egen hjemmeside](#), interne kunngjøringer og gjennom linja. Det har blitt gitt korte løypemeldinger om hvor vi er i prosessen gjennom 'rektors kvarter' (korte infomøter), i lengre formater i ulike ledermøter og til universitetsstyret. I kartleggingsfasen svarte alle studieprogram (90 %) på et spørreskjema som er komplementert med de dataene vi har på institusjonsnivå, for å få et riktigst mulig bilde av status. Fem arbeidsgrupper (ca. 50 ansatte) satt sammen på tvers av organisatoriske grenser fikk videre i oppgave å identifisere mulige grep og retningsvalg. Resultatet av hele kartleggingsarbeidet ble presentert i en [rapport](#) som ble gjort kjent i organisasjonen 16. mai. Alternative veivalg var kategorisert i mulige modeller (felles rammer) og strategier (tiltak). Videre ble det avholdt informasjons- og innspillmøter på alle campusene, samt digitalt før sommeren. Til sammen deltok ca. 300 ansatte. Hensikten med disse møtene var å gjøre status og mulige veivelag godt kjent i organisasjonen og gi et kunnskapsgrunnlag til høringsprosessen. Styringsgruppa, bestående av dekanene og leder av Studentparlamentet, skrev en [vurderingsrapport](#) hvor alle de identifiserte modellene og strategiene ble vurdert opp mot den overordnede målsetningen med arbeidet. Rapporten munnet ut i en anbefaling om en felles modell for de disiplin-faglige utdanningene, samt behov for å gjøre nærmere faglige vurderinger for bruk av ulike strategier. Rapporten ble sendt på [høring i organisasjonen](#) 15. august–15. oktober med spesifiserte høringsspørsmål. Fakultetene har hatt ansvar for å legge opp til inkluderende prosesser. Prosessen har også vært løpende diskutert i UiT sitt råd for samarbeid med arbeidslivet, og det ble laget en egen ekstern høring og egne høringsmøter.

Porteføljeutviklingsplanen

Porteføljeutviklingsplanen som presenteres i denne saken bygger på ideer og innsikt fra kartleggingsfasen, og har blitt justert basert på høringssvar, tilbakemeldinger i dialogmøter, diskusjoner i universitetsstyret og er ferdigstilt i samarbeid med styringsgruppa.

Porteføljeutviklingsplanen følger saken som vedlegg 1, og har tre deler; 1) rammer for disiplin-faglige utdanninger (byggekløssmodell) på bachelor- og masternivå, 2) utviklings- og endringstiltak per fagområde, og 3) øvrige tiltak som må gjennomføres for at omstillingsprosessen skal kunne være vellykket. Selv om porteføljeutviklingsplanen har tre deler, er de ulike delene avhengige av hverandre. Flere av tiltakene i del 2, har som premiss at del 1 gjennomføres. Hvis del 1 ikke gjennomføres, vil det også være behov for mer inngripende tiltak i del 2.

Studietilsynsforskriften ligger til grunn for utdannings- og kvalitetsarbeidet ved UiT, og det er ingen forhold i porteføljeutviklingsplanen som rokker ved premissene i dette. Dette innebærer blant annet at alle studieprogram oppfyller krav til faglig fordypning og opptak på neste syklus. Tiltakene i planen vil videre gjøre at UiT sine studietilbud samsvarer *bedre* med føringene i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring som legger opp til flerfaglighet gjennom valgfag. Dette vil også styrke relevans for videre studier og/eller arbeidsliv og ordninger for internasjonalisering og internasjonal studentutveksling som er sentrale elementer i kvalitetssystemet.

Arbeidet med å videreutvikle og fornye studieporteføljen inngår i risikovurderingen til langtidsplanen til UiT. Prosessen har vært utformet for å redusere sannsynligheten for og å minimere konsekvensen av faktorer som svak forankring, tid og kapasitet til omstilling ol. Vedlegg 2 beskriver dette og hvilke tiltak som er gjennomført og hvilke som gjenstår.

I det følgende drøftes de tre delene på prinsipielt grunnlag med synliggjøring av sentrale avveininger.

Del 1: Rammer for disiplinfaglige utdanninger

Rammene som foreslås for disiplinfaglige utdanninger innebærer at studenten sin bachelorgrad vil være satt sammen av tre moduler: programfag, valgfag og fellesfag (byggekklossmodellen). For fagmiljøene som gir tilbudene er emnegruppen av program- og valgfag den samme, mens det fra et studentperspektiv vil være et stort antall mulige kombinasjoner. Byggekklossmodellen har fordelene av stor grad av fleksibilitet. Studentene vil ha anledning til å sette sammen sin grad på ulike måter uten at dette må være forhåndsbestemt fra UiT. Dette ligger tett opp til det som er vanlige i internasjonale grader (for eksempel major-minor i det angloamerikanske utdanningssystemet). Betydningen av fler- og tverrfaglighet fremheves også i internasjonale og nasjonale kompetansebehovsutredninger, og byggekklossmodellen har derfor også blitt godt mottatt i eksterne diskusjoner. På masternivå legges det opp til programfag og et fellesfag, og ikke krav om valgfag fra andre programfagområder. På master er hensikten å fordype seg innenfor sitt fagområde. Også her legges det opp til en begrensning på antall emner slik at mulige valgkombinasjoner står bedre i forhold til rekrutteringsgrunnlaget.

Forskjellen mellom dagens organisering og de rammene som er beskrevet i porteføljeutviklingsplanen er at en bachelorgrad ikke lenger kan være satt sammen kun fra ett programfagområde. Mange av dagens programmer ved UiT har allerede en andel valgfag, men kartleggingen viser at studentene nesten utelukkende tar emner innen eget programfag eller tilhørende institutt. Med andre ord utnyttes muligheten til å tilby studentene flerfaglighet dårlig. Dette kan ha sammenheng med at det er krevende å unngå undervisnings- og eksamenskollisjoner, at fagmiljøene ønsker at studentene skal ha stor faglig fordypning og/eller at fordelingen av resultatmidler tilfaller enheten hvor studenten avlegger eksamen.

De nye rammene for disiplinfaglige utdanninger vil også muliggjøre et utvidet utbud av kortere utdanningstilbud. Programfag som også skal tilgjengeliggjøres som valgfag må kjennetegnes av å ikke kreve forkunnskapskraver utover studieretten til programmet. Dette vil gjøre de samme emnepakkene relevante som årsheter eller halvårsheter for arbeidslivet. Dette kan være innen et spesifikt fagområde, eller satt sammen av emner fra ulike programmer. En forhåndsdefinert pakke av emner kan til sammen utgjøre et 'sertifikat'. Sertifikater kan synliggjøres på vitnemålet og kan også stå på egne ben. Ordningen med sertifikater brer om seg i Europa, som en respons til

etterspørselen etter muligheter for livslang læring. På denne måten vil UiT kunne tilby et langt mer omfangsrikt utdanningstilbud for arbeidslivet uten at det må bygges opp en egen kapasitet til dette. Tiltak som dette vil også bidra inn og styrke de internasjonale alliansene som UiT er med i, EUGLOH og Arctic Five.

Alternativet til å innføre rammene for disiplinfaglige utdanninger er å beholde dagens modell, hvor fagmiljøene selv velger hvordan de tilpasser seg kvalifikasjonsrammeverket og studietilsynsforskriften. Selv med oppfordringer til valgfag fra andre fagområder er imidlertid erfaringen at emneporteføljen forblir stor og voksende. Uten rammeendringer vil det fortsatt være mulig å spesifisere valgbare emnepakker innenfor studieprogrammene, men så lenge det ikke legges opp til at disse også skal inngå i andre program vil rekrutteringen til dem være begrenset. Uten nye rammer vil det også være behov for å forsterke spesifikke tiltak i porteføljeutviklingsplanens del 2 for å ta ned den samlede ressursbruken. Innføringen av nye rammer vil innebære ca. 30 % emnereduksjon på bachelornivå og ca. 20 % på masternivå. For å oppnå en lignende besparelse på andre måter, for eksempel ved å fase ut programmer utover det som allerede er foreslått, vil UiT få et vesentlig smalere faglig utdanningstilbud. Anslagsvis vil det tilsvare 15–20 studieprogrammer.

Modellen som sådan får støtte i høringsprosessen. De fleste kommentarer og innvendinger går på *omfang av programfag og hvordan studieplanene bør koordineres.*

Omfang av programfag. I forskrift om krav til mastergrad stilles det krav til at en mastergrad må bygge på en bachelorgrad eller cand.mag-grad med en fordypning i fag, emne eller emnegrupper av minimum 80 studiepoeng. I vurderingsrapporten var det foreslått en oppbygging på maksimum 90 stp programfag for å sikre tilstrekkelig fordypning, 60 stp valgfag og 30 stp fellesfag. Høringssvarene problematiserer at 90 stp programfag oppleves som lite, og særlig problematisk for MNT-fagene som har et stort omfang av støttefag som vil 'fylle opp' uten at studenten får særlig fordypning innenfor programfaget. I foreslåtte porteføljeutviklingsplan er sammensetningen justert. Det foreslås nå at for samfunnsfaglig og humanistiske utdanninger kan programfag utgjøre inntil 100 stp, minimum 60 stp valgfag og 20 stp fellesfag. For matematiske, naturvitenskaplige og teknologiske utdanninger, fiskeri- og havbruksvitenskap og økonomiske og administrative utdanninger kan programfag utgjøre inntil 130 stp inkludert støttefag, 30 stp valgfag og 20 stp fellesfag. Det har vært vurdert hvorvidt rammene bør være like for alle fagområder, noe som ville innebære at alle programmer kun har 30 stp til valgfag. Dette gi ca. 15 % emnereduksjon, og dermed innebære lavere utnyttelse av undervisningsressurser. Med tanke på omstillingskostnadene svært mange fagmiljøer utsettes for, vil den totale besparelsen begynne å bli uforholdsmessig liten. Videre er det et poeng at valgfag tilsvarende en årsenhet gjør verdien av flerfaglighet mer reell, og representerer også et fornuftig omfang for fagområder hvor det av hensyn til rekruttering ikke er grunnlag for en full grad, men kun som valgfag. Til slutt er det et poeng at selv om MNT-fagene tilsynelatende får videre rammer, skal støttefag og innføringsemner samkjøres på tvers av disse programmene (jf. porteføljeutviklingsplanen del 2). På den måten vil MNT-fagene bidra mer til total reduksjon av emner.

Koordinering av emner. I vurderingsrapporten var det foreslått en oppbygging av program som sikrer at studenter på ulike programmer har like forkunnskaper til emnene, og blokkorganisering av semestre slik at kollisjoner kan unngås. I høringssvarene peker fakultetene på behov for større fleksibilitet i hvordan et program er bygd opp, for eksempel med tanke på om det bør være enkelte programfag på hvert semester. For å imøtekomme dette legger porteføljeutviklingsplanen

heller opp til koordinering internt i semesteret for å sikre at undervisningstid og eksamener ikke kolliderer for studentgruppene. Det er viktig å poengtere at en eller annen form for koordinering uansett vil være nødvendig. Ulempen med slik det nå er foreslått er at rammene for internasjonal studentmobilitet kan bli litt mer komplekse for programmer som har obligatoriske fag alle semestre. Det vil måtte løses ved å fortsette forhåndsgodkjenning av emner som studentene vet vil godkjennes og innpasses i etterkant (som i dag). Kravet om at alle programmer skal legge til rette for mobilitet vil uansett være ufravikelig. For programmer som ønsker åpnere mulighet for valg og internasjonal studentmobilitet er det fortsatt mulig å organisere programmet med 'rene blokker' av programfag og valgfag, og vil være den generelle anbefalingen.

Del 2: Utviklings- og endringstiltak

Basert på innspill i kartleggingsfasen ble det også identifisert fem mulige 'strategier' for bedre kapasitetsutnyttelse i emneporteføljen; å peke på hvilke programmer som bør videreføres og hvilke som bør fases ut, å identifisere programmer som kan slås sammen, identifisere fagområder hvor emneporteføljen bør koordineres på tvers av organisatoriske grenser, hvor det er potensial for større grad av nasjonalt og internasjonalt samarbeid og arbeidsdeling, samt mulig å gi økt tilgjengeliggjøring for å tiltrekke flere studenter. Samtlige strategier ble vurdert med fordeler og ulemper i vurderingsrapporten, og enhetene ble bedt om å vurdere hvilke strategier som passer hvor. Fakultetene ble særlig bedt om å vurdere koblingen mellom profesjons- og disiplin-fag, totaliteten av små fag ved UiT og hva som skal til for å lykkes bedre med bedre tilgjengeliggjøring av flere utdanningstilbud.

Porteføljeutviklingsplanens del 2 bygger i stor grad på fakultetene sine grundige vurderinger og foreslåtte tiltak. Tiltakene varierer fra det helt spesifikke til områder hvor fakultetene ser behov for å gjøre flere vurderinger. Det er tre problemstillinger som det særlig har vært behov for å vurdere; føringer for koordinering på tvers av organisatoriske grenser, føringer for koblinger mellom profesjons- og disiplin-fag og hvilke nedre terskelverdier for antall studenter vi bør operere med i den videre utviklingen.

Føringer for koordinering på tvers. Fakultetene har pekt på flere fagområder hvor det i dag er dupliserte emner på flere enheter som bør samordnes, men i liten grad foreslått hvordan dette skal gjøres. Ett alternativ er at ett fagmiljø har ansvar for emneporteføljen og tilhørende ressurser til et gitt fagområde uavhengig av hvor undervisningen inngår. Et annet alternativ er at ett fagmiljø får ansvar for å koordinere porteføljen, men ikke myndighet til å fatte beslutninger på vegne av alle. Et tredje alternativ er at berørte fagmiljøer blir bedt om å samarbeide. Jo strengere føringer og fokusert ansvar, jo mer sannsynlig er det at samordning kan gjennomføres, men det svekker også autonomien som enhetene har i dag, og gir mindre rom til skreddersydde didaktiske løsninger. Jo mer løselige føringer som gis, jo mer sannsynlig er det at emneporteføljen fortsetter å utvikle seg som i dag, med relativt like emner på ulike enheter, samtidig som autonomi og muligheten for å tilpasse seg spesifikke studentgrupper opprettholdes. I porteføljeutviklingsplanen er det pekt på ulike løsninger for ulike fagområder, og en viktig del av oppfølgingen av planen blir å følge med på hvordan dette fungerer og om det er behov for justeringer.

Kobling mellom profesjons- og disiplin-fag. Til tross for at det ble spurt særskilt om i høringen er det få identifiserte tiltak som tar for seg koblingen mellom profesjons- og disiplin-fag. Et unntak fra dette er ingeniørutdanningene og tilhørende fagområder. Mange av profesjonsutdanningene har allerede en kompleks organisering, og det kan tenkes at ytterligere koordinering vil kreve mer enn det gir. Samtidig er dette i teorien et område som kan være et fortrinn for UiT, som har såpass

mange profesjonsutdanninger ved et breddeuniversitet. I porteføljeutviklingsplanen gis det signaler om å fortsette å utforske potensialet for sterkere koblinger, og vil følges opp til neste plan skal fremmes.

Terskelverdier. Til sammen vil nye rammer for disiplinfaglige utdanninger og de fagspesifikke tiltakene innebære store endringer for små fagområder. Spørsmålet har vært om det likevel bør angis terskelverdier som hindrer at deler av porteføljen videreføres uten tilstrekkelig rekrutteringsgrunnlag. Dette berører en av de sentrale avveiningene ved hele prosessen, hvor det både er ønskelig å opprettholde bredde i UiT sine fagområder samtidig som ressursutnyttelsen må økes. I porteføljeutviklingsplanen er det foreslått at alle programmer og emner som over to år rekrutterer færre enn 20 på bachelor og 10 på master skal være gjenstand for vurdering av ytterligere tiltak.

Øvrige tiltak og rammebetingelser

Porteføljeutviklingsplanens del 3 angir hvilke øvrige tiltak som er nødvendig for at omstillingsarbeidet skal ha ønsket effekt. Dette er tiltak som ikke berører porteføljen som sådan, men hvilke faglige og administrative systemer og tjenester som vil være særlig viktig å ha fokus på. Tiltakene fokuserer på tiltak for å styrke kompetanse, koordinering og støtte, samt redimensjoneringsarbeidet som må gjennomføres i 2024. Tiltakene er ikke uttømmende og må blant annet sees i sammenheng med den pågående vurderingen av ny budsjettmodell, sammenhengende tjenester og oppfølgingen av kommunikasjonsplattformen.

Rektors vurdering

Rektor mener at den vedlagte porteføljeutviklingsplanen svarer på sentrale mål og utfordringer som styret identifiserte ved oppstarten av utviklingsarbeidet. Tiltakene vil samlet sett bidra til at UiT når det overordnede målet med å omstille porteføljen til en ressursbruk som er bærekraftig, et innhold av høy kvalitet, hvor den totale dimensjoneringen er tilpasset institusjonens faglige særtrekk, demografisk utvikling og arbeidslivets kompetansebehov. Planen er et resultat av en omfattende prosess som har involvert alle deler av UiTs utdanningsvirksomhet på bachelor- og masternivå, bygger på innsikt og utviklingsarbeid fra alle deler av prosessen, og tiltakene har bred støtte i de høringsinnspillene som er kommet fra fakultetene og studentparlamentet. Dette vil styrke gjennomføringsevnen til det som er en ambisiøs plan. Det er i prosessen ikke kommet frem alternative forslag som fremstår som bedre alternativer.

Rektor ser at porteføljeutviklingsplanen har både spesifikke tiltak og tiltak som krever mer modning og tid til å samle erfaringer. Rektor foreslår derfor å fremme porteføljeutviklingsplanen årlig i forbindelse med presentasjon og analyse av høstens møttall hvor det også bestemmes hvilke tilbud som skal lyses ut påfølgende år.

Omstilling er krevende for organisasjonen og for individer. Det berører faglig engasjement og identitet, og er ressurskrevende i seg selv. Porteføljeutviklingsplanen som foreslås er ambisiøs og for at UiT skal lykkes med å implementere planen må det prioriteres ressurser og støtte til arbeidet. Rektor har startet arbeidet med å planlegge implementeringsfasen. Videre har styret allerede vedtatt å sette av om lag 40 millioner til utviklingsarbeidet i 2024. Med disse rammebetingelsene vurderer rektor det dit hen at UiT har gode forutsetninger for å lykkes med porteføljeomstillingen.

Proessen har allerede gått over lang tid, og store deler av organisasjonen har vært involvert i ulike deler av prosessen. Rektor vil benytte anledningen til å gi honnør til alle som har engasjert seg, og til fakultetene som har gjort grundige og konstruktive vurderinger i sine høringssvar.

Dag Rune Olsen
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Kathrine Tveiterås
Saksbehandler: Eirik Gjessing Lind, Øyvind Hjuring Mikalsen

Vedlegg

- 1 Studieporteføljeplan 2024-2025
- 2 Risikovurdering for studieporteføljeprosessen

Porteføljeutviklingsplan for UiT 2024–2025

Porteføljeutviklingsplanen gjelder på institusjonsnivå. Fakultetene forventes å inkludere relevante tiltak i eget planarbeid.

Porteføljeutviklingsplanen har tre deler:

1. Rammer for disiplinfaglige utdanninger
2. Utviklings- og endringstiltak per fagområde
3. Øvrige tiltak

Del 1: Rammer for disiplinfaglige utdanninger

UiT innfører nye rammer for disiplinfaglige utdanninger og 5-årige sivilingeniørutdanninger (byggeklossmodell) for å legge til rette for flerfaglighet, styrking av generiske ferdigheter, fleksibel fagsammensetning og bedre tilgjengelighet av kortere utdanningsmoduler for arbeidslivet.

Rammene gjelder fra studiestart høsten 2025, og det vil legges til rette for overgangsordninger for studenter som har startet tidligere.

Følgende rammer gjelder:

1. Alle disiplinfaglige utdanninger skal bygges opp av programfag, valgfag og fellesfag.
  - programfag er emner som er avgjørende for at studenten skal få grad innenfor fagområdet.
  - valgfag er emner som studenten tar fra andre studieprogram enn sitt eget eller gjennom utveksling.
  - fellesfag er emner som er tilbys alle studenter uavhengig av programtilhørighet.
2. For å få tildelt en bachelorgrad, må studenten ha avlagt eksamen i og bestått emner som til sammen utgjør minst 180 studiepoeng, for 5-årige integrerte mastergrader 300 studiepoeng.
  - a. Bachelorprogram innen samfunnsvitenskapelige og humanistiske fag skal bestå av:
    - i. programfag inntil 100 studiepoeng. For russisk, samisk og kvensk inntil 130 studiepoeng.
    - ii. 20 studiepoeng obligatoriske fellesfag
    - iii. 60 studiepoeng valgfag (30 for russisk, samisk og kvensk)
  - b. Bachelorprogram innen matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske program og fiskeri- og havbruksvitenskap skal bestå av:
    - i. programfag inntil 130 studiepoeng, inkludert støttefag
    - ii. 20 studiepoeng obligatoriske fellesfag
    - iii. 30 studiepoeng valgfag
    - iv. Støtte- og innføringsemner skal så langt det er mulig samkjøres for programmer som krever realfaglig studiekompetanse.
  - c. Bachelorprogram innen økonomi og administrasjon skal bestå av:
    - i. programfag inntil 130 studiepoeng
    - ii. 20 studiepoeng obligatoriske fellesfag
    - iii. 30 studiepoeng valgfag jf. nasjonal rådgivende plan
  - d. 5-årige integrerte sivilingeniørutdanninger skal bestå av:
    - i. programfag inntil 240 studiepoeng inkludert støttefag og masteroppgave
    - ii. 30 studiepoeng fellesfag

- iii. 30 studiepoeng valgfag
- 3. 2-årige masterprogram skal bestå av 110 studiepoeng programfag inklusive masteroppgave og 10 studiepoeng fellesfag.
  - a. Studieprogrammene avgjør om omfang av masteroppgave skal være 30 eller 60 studiepoeng.

Hvert fakultet må dimensjonere emneporteføljen i henhold til de nye rammene. For bachelorprogram skal det ikke være flere unike programemner enn det som er angitt i rammene ovenfor. For masterprogrammer er føringen unike programemner inntil 70 studiepoeng (110 dersom masteroppgaven utgjør 30 studiepoeng). Utover unike programemner kan emner fra andre program eller spesialpensum benyttes som programemner. Eventuelle unntak fra disse retningslinjene, for eksempel på grunn av studenttall eller særlig sterke fagmiljøer, skal i en overgangsperiode godkjennes av rektor.

Alle program må tilby minimum 30 studiepoeng valgfag for studenter på andre programmer. Valgfagene skal tilbys i to deler på til sammen 30 studiepoeng hver (over to semestre), og bør være tilgjengelige for gjennomføring som en årsenhet der dette er praktisk mulig. Alle bachelor- og 5-årige sivilingeniørprogrammer må tydelig definere og anbefale passende valgfag fra andre studieprogrammer for sine studenter.

Tiltak 1-4 omhandler implementering av nye rammer.

Tiltak 1: Revidering av disiplinfaglige programmer i henhold til nye rammer

Frist: 1. januar 2025

Ansvarlig: Fakultetene og prosjektgruppe

Rektor ber fakultetene om å legge til rette for gode lokale prosesser for å tilpasse de disiplinfaglige utdanningene til nye rammer. Det vil bli etablert et eget prosjekt koordinert fra Avdeling for forskning utdanning og formidling, med representasjon fra fakultetene og UB. Prosjektet skal koordinere arbeidet med innføring av byggeklossmodell på tvers av fakultetene, sikre lik informasjon og forståelse og fremdrift. Nye studieplaner skal være klare til studiestart høsten 2025. For utlysning av programmer i 2024 vil gjeldende studieplaner bli merket med at studieplanene er under revisjon og at endringer vil kunne forekomme. For å sikre læringsutbytte til studenter som er tatt opp på tidligere studieplaner må fakultetene etablere overgangsordninger.

Så lenge rammene ovenfor og krav i studiekvalitetsforskriften legges det ingen føringer for oppbygging av program. Fakultetene oppfordres likevel til å ta hensyn til dette:

- Ex.phil skal være på første studieår
- Som utgangspunkt skal det legges til rette for hele semester med valgemenner (for studenten) i programmene. Dette gir større grad av fleksibilitet for studenter som ønsker å få innpasset fag som er tatt tidligere, og som ønsker å dra på utveksling utover forhåndsgodkjente emner. Dette gir også en bedre ramme for studentenes læringsmiljø.
- Innføringsemner, metodeemner og andre emner med stor grad av likhet, bør så langt det er mulig, samkjøres mellom programmer. Kravet om samkjøring gjelder også for profesjonsutdanninger som ikke omfattes av nye rammer.

For å ivareta internasjonalisering og tilbud for innveksling ved UiT bør det være engelskspråklige tilbud til egne programstudenter og innvekslingsstudenter. Tematiske og fagområdespesifikke emnepakker kan lages på tvers av fag og enheter.

Tiltak 2: Koordinering av undervisning og eksamen

Frist: 1.mars 2025

Ansvarlig: Fellesadministrasjonen og fakultetene

Som ledd i å sikre at studentene får gode rammer for sin læringsreise må det sørges for at det ikke er praktiske kollisjoner i organiserte lærings- og vurderingsaktiviteter. I og med at det legges opp til at programmene kan ha ulik oppbygging av emner innebærer dette behov for koordinering per semester.

En arbeidsgruppe ledet av Seksjon for studieadministrative tjenester i fellesadministrasjonen skal utarbeide en plan for time- og eksamensplanlegging for programmer som organiseres etter 'byggeklossmodellen'. Arbeidet skal sikre at studentene har reelle valg mellom ulike valgfag, og gi forutsigbarhet i planleggingen for fagmiljøene. Rektor vil be arbeidsgruppen om å også hensynta forskningsmiljøenes behov for konsentrert FoU-tid.

Tiltak 3: Utvikle fellesemner

Frist: 1. januar 2025

Ansvarlig: Tverrfaglige team

Nye rammer for de disiplinfaglige utdanningene legger opp til 20 studiepoeng fellesfag på bachelornivå og 10 studiepoeng på masternivå:

- 10 stp BSC: Ex.phil
- 10 stp BSC: Mikroemner
- 10 stp MA: Bærekraftig innovasjon

Fellesemner skal være tilgjengelige for alle programstudenter. Ex.phil. gis allerede, mens de to andre emnebolkene må utvikles.

For *mikroemner* legges det opp til et utvalg av emner på 1-2 studiepoeng som gir studentene generalistkompetanse. Mikroemner innen [informasjonskompetanse](#) og [akademisk skriving](#) vil være obligatorisk for alle, mens studentene kan velge de øvrige ut ifra interesser eller aktualitet for sine fagområder. Eksempler kan være datahåndtering, kreativ formidling etc. Det vil også åpnes for å gi mikroemner som ikke gir studiepoeng i seg selv, men som kan tas som tillegg eller inngå som arbeidskrav i et annet emne. Mikroemner skal være fleksible slik at de kan tilpasses ulike programoppbygginger.

UB har allerede ansvar for å koordinere slike emner på Ph.d.-nivå (High North Academy), mens selve undervisningen gis av ulike fagmiljøer. Den samme modellen vil anvendes her.

For masteremnet i *bærekraftig innovasjon* er hensikten å gi studentene trening i kompleks problemløsning og samarbeid. Et eksempel er at studentene presenteres for utfordringer eller muligheter som er identifisert av nordnorsk samfunnsliv, og bruker ulike metoder for å generere ideer som de utvikler videre gjennom analyser, prototyper, programvare e.l.

Det legges opp til å lyse ut oppgaven med å utvikle et slikt emne i fagmiljøene. I en piloteringsfase legges det opp til at emnet gjøres tilgjengelig som valgfag, og det vil vurderes om studentene skal ta ett emne eller om det skal lages to-tre emner med felles start og slutt.

Tiltak 4: Pilotere sertifikater

Frist: 1. januar 2025

Ansvarlig: Prorektor utdanning og fakultetene

De nye rammene legger også opp til at studenter som ikke er på et program, men for eksempel jobber, skal kunne ta forårsdefinerte emnepakker fra tilgjengelige valgemner. Gitt dagens programstruktur, vil dette innebære at tilgjengelige emnepakker blir disiplinorienterte (eks: historie), mens arbeidslivet etterspør mer tematisk innrettet innhold (eks: arealplanlegging).

For å imøtekomme arbeidslivets behov, skal fakultetene utvikle sertifikater som kombinerer emner fra forskjellige fagområder eller fakulteter. Sertifikater vil være synlige i vitnemålsportalen, noe som gir ikke-gradsstudenter mulighet til å oppnå formell dokumentasjon på sin opparbeidede kompetanse. Programstudenter vil også ha mulighet til å inkludere disse sertifikatene som en del av deres valgemner. Sertifikatene vil kreve dedikert koordinering og markedsføring for å sikre deres helhet og dybde. Utviklingen av sertifikater representerer nybrottsarbeid, og ressursbruken i dette tilbudet må være hensiktsmessig. I startfasen vil to pilotprosjekter for to sertifikater bli igangsatt. Videreutviklingen av sertifikatordningen vil baseres på evalueringer av disse pilotene.

Del 2: Utviklings- og endringstiltak

I høringen har fakultetene foreslått utviklings- og endringstiltaksom skal gjennomføres i løpet av 2024 og 2025. Hovedmålet med disse tiltakene er å øke kapasiteten for videre utvikling av utdanningsporteføljen og forsterking av institusjonens samfunnsoppdrag.

Del 2 er organisert etter fire overordnede fagområder samt et underkapittel for gjennomgående tiltak.

Matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske fag

Innen fagområdene matematikk, naturvitenskap, teknologi, ingeniør, fiskeri- og havbruk, samferdsel og sikkerhet, tilbyr UiT 74 studieprogrammer, som representerer 30 prosent av universitetets totale portefølje. Av alle studiepoengproduserende emner ved UiT, tilhører 777 emner, eller 27 prosent, dette fagområdet. Høsten 2022 hadde disse programmene totalt 3 100 studenter, som utgjorde 18 prosent av UiTs samlede studentpopulasjon.

Tiltak 5-9 berører primært denne delen av porteføljen.

Tiltak 5: Samkjøring av støtte- og innføringsfag

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: NT, BFE, HELSE (NT koordinerer)

I tillegg til de nye rammene for disiplinfaglige utdanninger, deler lavere grads MNT-utdanninger mange fellestrekk, inkludert behovet for lignende støtteemner. Støtteemner og innføringsemner skal så langt det er mulig samkjøres mellom MNT-faglige disiplinutdanninger og 5-årige sivilingeniørprogram. Biofagene har allerede en betydelig andel fellesfag i sitt første studieår og vil bli koordinert med de andre MNT-fagene der dette er hensiktsmessig.

Tiltak 6: Videreutvikling og fleksibilisering av ingeniørutdanningene

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: IVT, NT (IVT koordinerer)

IVT- og NT-fakultetene skal utarbeide emner på til sammen 60 studiepoeng som blir felles for alle rammeplanstyrte ingeniørutdanninger ved disse fakultetene. Emnene bør, så langt det er hensiktsmessig, samkjøres med tiltak 5.

En ny, fleksibel ingeniørutdanning skal utvikles i samarbeid med næringslivet, hvor både deltid- og heltidutdanninger blir vurdert. I tillegg skal fakultetene også utforske kombinasjoner av fysiske samlinger, lokal undervisningsstøtte, og interaktive digitale undervisningsmetoder.

IVT og NT bes videre om:

- å tilpasse masterprogrammer i ingeniørfag til nye målgrupper etter innføring av studieavgift (IVT, NT).
- Å redusere antallet valgemner i de rammestyrte ingeniørfagene for å samsvare bedre med rekrutteringsgrunnlaget (IVT)
- samle de tre studieretningene – prosess og energi, prosess og havbruk, og prosess og gassteknologi – til én felles studieretning ved studiestedene Tromsø og Narvik.

Tiltak 7: Fase ut kjemi som eget bachelorprogram

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: NT

Kjemi er et svært sentralt fagområde for UiT og inngår i mange utdanninger ved flere fakultet, inkludert i lærer og lektorutdanningene. På grunn av lav rekruttering vil bachelorprogrammet i kjemi ikke lenger bli opprettholdt som et selvstendig program. Studenter vil fortsatt kunne oppnå en bachelorgrad i kjemi ved UiT, men dette må nå gjøres innenfor rammen av et annet, relatert program. Det vil bli utforsket hvordan denne integreringen kan skje, enten internt ved NT-fakultetet eller gjennom programmer ved BFE eller Helsefak.

Tiltak 8: Fleksible marine program

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: BFE, NT, IVT (BFE koordinerer)

Sjømat og havbruk er voksende næringer med store kompetansebehov. Utdanningstilbudene er populære og rekrutterer godt. Ved å tilrettelegge for flere fleksible studietilbud, kan antallet søkere til disse utdanningene øke. Det er også mulighet for større grad av nasjonal koordinering.

Ansvarlige ved UiT skal utvikle en mer fleksibel mastergrad i fiskeri- og havbruksvitenskap, designet for å kunne kombineres med arbeid eller gjennomføres på deltid.

Videre skal det vurderes hvorvidt programmer i havbruk og havbruksteknologi kan integreres i et samlet studieløp, primært gjennom bruk av eksisterende programfagsemner.

Det skal også utforskes hvordan samarbeidet med Nord universitet, NTNU og UiB kan styrkes for å forbedre fiskeri- og havbruksutdanningene.

Tiltak 9: Teknologiledelse

Frist: 1.juni 2024

Ansvarlig: IVT, BFE

UiT har omfattende fagmiljøer innen både ingeniørfag og økonomi og ledelse, men mangler et integrert utdanningsløp som forener disse disiplinene. Det er etterspørsel etter kompetanse innen teknologiledelse, og UiT, spesielt Campus Narvik, er godt posisjonert for å møte dette behovet. IVT og BFE vil i fellesskap undersøke hvordan et studieprogram i teknologiledelse kan etableres, hovedsakelig ved å benytte eksisterende emner og emnepakker.

Helse- og sosialfag

Studieprogrammene innen helse, sosial, psykologi og idrettsfag ved UiT inkluderer 43 programmer, som representerer 17 prosent av universitetets samlede utdanningstilbud. Av alle studiepoengproduserende emner ved UiT, faller 678 emner, som utgjør 24 prosent, innenfor disse fagfeltene. Høsten 2022 hadde disse studietilbudene en samlet studentmasse på 5 100, som tilsvarer 29 prosent av den totale studentpopulasjonen ved UiT.

Tiltak 10-14 berører primært denne delen av porteføljen.

Tiltak 10: Gjennomgå helsefaglige profesjonsutdanninger

Frist: 1. oktober 2025

Ansvarlig: Helsefak.

De helsefaglige profesjonsutdanningene ved UiT har en høy andel lærerstyrte undervisningsaktiviteter, en tendens som har blitt ytterligere forsterket med innføringen av RETHOS. Alle emnene i de helsefaglige profesjonsutdanningene skal gjennomgå for å identifisere:

- temaer som kan anvendes på tvers av ulike profesjons- og disiplinutdanninger.
- områder hvor fellesundervisning kan gis basert på felles læringsutbyttebeskrivelser i RETHOS.
- muligheter for integrasjon av åpne nasjonale læringsressurser i eksisterende emner.

Helsefak. bes om å kartlegge ressursbruk per emne og vurdere å fastsette en norm for det videre arbeidet.

Helsefak. skal være en pådriver for økt bruk av nasjonale eksamener innen helsefaglige profesjonsutdanninger.

Tiltak 11: Samkjøring av lavere grads helseprofesjonsutdanninger

Frist: 1. mars 2025

Ansvarlig: Helsefak.

UiT tilbyr utdanninger i sykepleie og vernepleie i flere formater, inkludert heltids- og deltidsstudier på campus, samt gjennom samlingsbaserte programmer ved ulike studiesteder og studiesentre. Dette har vært viktige grep for å møte landsdelens behov for arbeidskraft og for å nå kandidatmåltall. Disse driftsmodellene har imidlertid vært ressurskrevende, noe som har begrenset mulighetene for forskning og faglig utviklingsarbeid – aktiviteter som er avgjørende for å takle store samfunnsutfordringer. Samhandlingen mellom like utdanninger på ulike campus og studiesteder skal derfor styrkes gjennom samkjøring, alternering, bruk av langstrakt klasserom og andre metoder.

Tiltak 12: Samkjøring av barnevern og sosialt arbeid

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: HSL (og Helse)

Bachelor i barnevern og bachelor i sosialt arbeid har store likheter i tidlig studieløp. Programmene skal samkjøres gjennom et felles første studieår.

Fakultetene skal vurderes hvordan studietilbudet ved RKBU ved Helsefak. kan brukes inn i masterutdanningene i sosialt arbeid og barnevern.

Tiltak 13: Helseteknologi

Frist: 1. mars 2025

Ansvarlig: Helse, IVT, NT (NT koordinerer)

Det er stor etterspørsel etter kompetanse innen helseteknologi, og UiT besitter de nødvendige faglige ressursene for å tilby utdanning innen dette feltet. Tidligere har vi forsøkt å tilby dette, uten å lykkes med rekrutteringen. Med finansiering fra HK-dir., har NT-fakultetet utviklet en erfaringsbasert mastergrad i digitale helsetjenester, som til nå har vært utlyst én gang. Med bakgrunn i det identifiserte kompetansebehovet og tidligere erfaringer, vil UiT utforske hvordan et nytt studieløp i helseteknologi kan etableres, primært ved å benytte emner fra eksisterende programmer.

Tiltak 14: Revidering av program

Frist: 1. oktober 2025

Ansvarlig: Helsefak.

Både bachelor- og masterprogrammene i klinisk ernæring har opplevd lav rekruttering, og det er iverksatt tiltak for å forbedre denne situasjonen. Helsefak. skal evaluere effektiviteten av disse tiltakene og vurdere muligheter for utvidet samarbeid, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, angående emner og undervisning.

Masterprogrammet i folkehelse skal revideres for å tilpasse seg nye målgrupper som følge av innføringen av studieavgifter.

For begge programmer anbefales det å utforske og utnytte mulighetene som tilbys gjennom EUGLOH-alliansen.

Humanistiske og estetiske fag

Studieprogrammene innen humanistiske og estetiske fag, samt lærerutdanning og pedagogikk, omfatter 80 programmer ved UiT, noe som representerer 33 prosent av universitetets totale utdanningstilbud. Av UiTs samlede studiepoengproduserende emner, tilhører 824 emner, eller 29 prosent, disse fagfeltene. Høsten 2022 var det totalt 3 100 studenter innen disse studietilbudene, som utgjorde 18 prosent av den totale studentpopulasjonen ved UiT.

Tiltak 15-19 berører primært denne delen av porteføljen.

Tiltak 15: Konsolidering av programmer innenfor medievitenskap og innenfor antropologi

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: HSL

Programmene i medie- og dokumentasjonsvitenskap og medieproduksjon skal slås sammen til ett program.

Videre skal masterprogrammene i sosialantropologi og visuell antropologi slås sammen til ett program.

Under revisjonen av disse programmene bør også potensielle samarbeidsmuligheter med UMAKs studietilbud utforskes og identifiseres.

Tiltak 16: Lærer- og lektorutdanningene

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: HSL

Det pågår endringer i nasjonale rammeverk for lærerutdanningene som kan påvirke hvordan lærerutdanningene ved UiT bør videreutvikles. Når dette er klart, skal HSL vurdere hvordan fleksible og ordinære lærerutdanninger, i større grad kan samordnes for å opprettholde bærekraftig drift, nå kandidatmåltall og relevante målgrupper. De skal også vurdere hvordan de i større grad enn i dag kan samarbeide med fagmiljøer utenfor profesjonsutdanningene.

Det skal videre vurderes om disiplinutdanninger som over tid viser lav rekruttering, bør tilbys utelukkende innenfor rammen av lærer- og lektorutdanninger, eller som en årsenhet eller valgfag integrert i byggeklossmodellen.

Tiltak 18: Vurdere studietilbud i arealplanlegging

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: HSL, IVT, NT (HSL koordinerer)

UiT opplever stor etterspørsel etter kompetanse i arealplanlegging. Én av pilotene under punkt 4, vil derfor handle om å utvikle et sertifikat innen arealplanlegging. Tilbudet skal være for de som ønsker videreutdanning og skal treffe bredt. De ansvarlige skal også undersøke om det er grunnlag for å gi en hel grad i arealplanlegging gjennom nasjonalt samarbeid.

Tiltak 19: Flexibilisering og konsolidering i kunstfag

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: UMAK

Antallet valgemner i kunstfaglige studieprogrammer skal revideres og eventuelt reduseres, med tanke på rekrutteringsgrunnlaget og fagmiljøenes kapasitet.

Et nytt fellesemne skal utvikles for studenter innen kunstfaglige utdanninger. Eksempler på aktuelt innhold er innføring i profesjon- og bransjeforståelse, estetisk teori og tverrfaglig arbeid som gir en generell innføring i profesjon- og bransjeforståelse.

Det skal utvikles videreutdanningstilbud innen kunstfag, fortrinnsvis gjennom å gjøre porteføljen mer fleksibel.

UMAK skal vurdere hvordan vi kan gjøre årsenhetene i forfatterstudiet tilgjengelig som bachelor.

PPU innen musikk skal tilbys som et to-årig samlingsbasert studie.

Behovet for å revidere faglig innretning og organisering av utøvende musikkutdanninger skal vurderes.

Samfunnsvitenskapelige fag

Innenfor de samfunnsfaglige, juridiske, økonomiske og administrative fagene tilbyr UiT 49 studieprogrammer, som tilsvarer 20 prosent av universitetets samlede utdanningstilbud. Av alle studiepoengproduserende emner ved UiT, utgjør 526 emner, eller 18 prosent, en del av disse fagfeltene. Høsten 2022 var det totalt 5 500 studenter innen disse fagområdene, som representerte 31 prosent av den totale studentpopulasjonen ved UiT.

Tiltak 20-21 berører primært denne delen av porteføljen.

Tiltak 20: Konsolidering av tilbud innen reiseliv

Frist: 1.oktober 2024

Ansvarlig: HSL, organisatorisk tilknytning er under avklaring

Reiselivsutdanningene ved UiT gjennomgår for tiden en omfattende revisjon, hvor alle eksisterende tilbud vurderes med tanke på deres fremtidige format, enten som fullverdige programmer eller som årsenheter.

Tiltak 21: Fleksibilisering av juridiske emner

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: Jurfak.

Mens UiT tilbyr profesjonsutdanning i rettsvitenskap, er det et økende behov for juridisk kompetanse innen andre studieområder. Videre ser vi at innenfor enkelte juridiske fagområder, hvor UiT er spesielt sterke, er det en nasjonal etterspørsel etter våre tilbud.

Jurfak. skal utvikle valgemner på totalt 30 studiepoeng spesielt rettet mot studenter uten juridisk bakgrunn. I utviklingen må Jurfak., i dialog med de andre fakultetene, undersøke hvilke områder som er særlig relevante. I tillegg til å være tilgjengelig for studenter på disiplin-faglige utdanninger, skal det vurderes om emnene skal tilbys som videreutdanning.

Videre skal spesialemer i rettsvitenskap hvor UiT har nasjonale fortrinn, fleksibiliseres for å gjøres bedre tilgjengelig som videreutdanninger for jurister. Det skal også vurderes om disse emnene kan gjøres tilgjengelig for studenter på masterprogram i rettsvitenskap ved andre institusjoner.

Masterprogrammet i rettsvitenskap ved UiT vil gjennomgå en periodisk evaluering i 2024-25, hvor det vil bli vurdert om ikke-juridiske emner kan integreres som valgemner i programmets femte studieår.

Gjennomgående tiltak

Tiltak 22-25 gjelder på tvers av fagområder og er kjennetegnet av behov for flere vurderinger og utviklingsarbeid for å sikre gode løsninger.

Tiltak 22: Fastsette ordninger for gjennomgående koordinering

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: fakultetene og prosjektgruppe

Flere fagområder ved UiT har emner som overlapper. En del områder er identifisert for potensiell samordning. Dersom emnene skal samordnes er det nødvendig å etablere ordninger som sikrer effektiv koordinering og tilpasning til de ulike programmene og deres læringsutbytte, samtidig som behovet for ekstra administrasjon minimeres.

Det foreslås at fagområder som har hovedtyngden i ett fagmiljø koordineres derfra. Dette innebærer at fagmiljøet får et tverrgående ansvar for emneporteføljen og må holde tett kontakt med berørte studieprogramledere i den videre utviklingen. Dette vil gjelde for eksempel fagområdene matematikk, kjemi, fysikk, informatikk (NT) og juss (Jurfak).

For fagområder som er integrert i flere fagmiljøer, skal koordineringen håndteres av et felles team ansvarlig for utviklingen av den samlede programporteføljen. Dette vil gjelde fagområdene GIS (BFE, IVT, NT, HSL), statistikk (HSL, IVT, NT, BFE, Helse), bioteknologi og bioinformatikk (Helse, BFE, NT) og metodeemner (alle enheter).

De involverte fagmiljøene skal utarbeide forslag til løsninger som skal implementeres og deretter evalueres etter en toårsperiode. Disse løsningene må være tilpasset de varierte didaktiske behovene til de forskjellige programmene.

I fremtidige porteføljeutviklingsplaner skal det vurderes om ytterligere fagområder vil dra nytte av tverrgående koordinering. Tiltaket må sees i sammenheng med tiltak 1 og 5.

Tiltak 23: Videreutvikling av undervisning og vurderingsformer

Frist: 1. mars 2025

Ansvarlig: UB, FUF, ITA, fakultetene

Sentralt i studieporteføljeplanen er å gjøre store deler av studietilbudene mer fleksible, slik at de blir tilgjengelig på tvers av program og uavhengig av studentenes livssituasjon og studieprogresjon. For å få dette til blir utviklingen og bruken av åpne læringsressurser og fleksible vurderingsformer sentralt.

En mer etablert delingskultur for undervisningsressurser, tilsvarende det som gjelder for forskning er nødvendig. Bruk av åpne læringsressurser kan forbedre effektiviteten og fleksibiliteten i undervisningen, til fordel både for ansatte og studenter, og kan bidra til mer relevante og oppdaterte undervisningstilbud. UB er allerede i gang med et eget prosjekt som skal bidra til en kulturendring blant ansatte når det kommer til utvikling og bruk av åpne læringsressurser. Dette prosjektet skal knyttes tettere opp til flere av tiltakene i porteføljeutviklingsplanen.

UiTs fremtidige studieprogramportefølje forventes å integrere alternative og fleksible vurderingsformer, i tråd med forventningene fra både nåværende og potensielle studenter. Studentparlamentet har vedtatt å fokusere på å øke bruken av alternative vurderingsformer, med en

vektlegging på å erstatte tradisjonelle summative metoder med formative tilnærminger. Denne endringen reflekterer studentenes økende ønske om tilpassede eksamensformer i fleksible studieprogrammer. Videre har utviklingen av KI-assisterte verktøy introdusert nye utfordringer når det kommer til vurdering av studenter. Behovet for god veiledning og støtte til ansatte, er avgjørende for å lykkes med omlegging til mer fleksible og alternative vurderingsformer. I tillegg skal det utarbeides oversikt over anbefalte vurderingsformer som det gis faglig, pedagogisk og administrativ støtte til.

Tiltak 24: Utforske koblinger mellom profesjons- og disiplinlag

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: fakultetene

I vurderingsrapporten ble det pekt på at det er et stort potensial for sterkere koblinger mellom profesjons- og disiplinlag, både i forskning og utdanning. I høringen ble fakultetene bedt om særlig å vurdere dette. Foruten ingeniørutdanningene, er det relativt få tiltak som omhandler dette. Dette kan skyldes at potensialet allerede er utnyttet, kompleksiteten i organiseringen av fagmiljøene, kulturforskjeller, eller mangel på forventet merverdi.

Fakultetene, og spesielt Helsefak. og HSL, oppfordres til å fortsette å utforske og identifisere hensiktsmessige koblinger mellom fagområder, og å følge dette opp i fremtidige porteføljeutviklingsplaner.

Tiltak 25: Ekstra vurdering før utlysning

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: fakultetene

Tiltakene i porteføljeutviklingsplanen vil i betydelig grad ta for seg utfordringene knyttet til mindre fagområder, hovedsakelig ved å innføre nye strukturer for disiplinlaglige utdanninger, samt gjennom spesifikke tiltak på emne-, semester-, og programnivå.

Det finnes berettigede grunner til å opprettholde enkelte små fag, som for eksempel universitetets samfunnsoppdrag som breddeuniversitet, eller områder hvor vi har et særskilt nasjonalt ansvar. En overvekt av mindre fag i studieporteføljen vil imidlertid medføre driftsutfordringer, delvis fordi det nasjonale finansieringssystemet favoriserer avlagte studiepoeng.

Emneporteføljer og programmer som over en toårsperiode rekrutterer mindre enn 20 studenter på bachelornivå og 10 på masternivå, skal gjennomgå en grundig vurdering før de utlyses på nytt, med fokus på tiltak som kan forsterke studentgrunnlaget, som samkjøring eller fleksibilisering. Ved bestilling til fakultetene om hvilke studier som skal lyses ut kommende år, vil det bli spesifisert hvilke studieprogrammer som krever ekstra vurdering. Dette for å unngå at enkelte programmer blir gjenstand for kontinuerlig evaluering.

Del 3: Øvrige tiltak

Tiltakene i porteføljeutviklingsplanen vil påvirke både de faglige og administrative støttefunksjonene ved UiT, samt ha betydning for dimensjonering og budsjettering. De samme faktorene er også viktige forutsetninger for at fagmiljøene skal ha hensiktsmessige rammevilkår i å gjennomføre oppdraget.

Tiltak 26-31 berører primært faglige og administrative støtte og tjenester.

Tiltak 26: Videreutvikle kurs og veiledning i læringsdesign

Frist: 1. mars 2024

Ansvarlig: UB og prosjektgruppe under tiltak 1

Mange endringer i porteføljen gjør det nødvendig å revurdere læringsdesign, med tanke på målgruppe, undervisnings- og vurderingsformer. For å støtte fagmiljøene effektivt, vil UB utvikle et trinnvis kurs- og veiledningstilbud i læringsdesign.

1. Det første trinnet er utviklingen av en nettbasert ressurs tilgjengelig for alle ansatte, som gir nødvendig kunnskap og kompetanse for å starte en designprosess. Ressursen vil ta for seg temaet fra ulike organisatoriske nivåer og perspektiver – herunder den individuelle underviseren, fagmiljøet/kollegiet, studieprogramledelse, instituttledelse og administrasjon.
2. Det andre trinnet omfatter utvikling og tilbud av praktiske workshops, basert på forespørsler fra fagmiljøene, etter at det første trinnet er fullført.
3. Det tredje steget representerer fasen der miljøene har den nødvendige kompetansen og praktiske ferdighetene som skal til for å kunne gjennomføre egne læringsdesignprosesser. I denne fasen vil Results rolle være å tilby rådgivning og veiledning der det trengs.

UB/Result vil hovedsakelig konsentrere seg om aspekter som er felles for alle fagfelt, mens fakultetenes egne miljøer kan fokusere nærmere på fagnære problemstillinger. Det oppfordres til deling og samhandling på tvers av prosesser.

Tiltak 27: Gi kurs og veiledning i digital kompetanse for ansatte

Frist: 1. juni 2024

Ansvarlig: ITA, UB

I Utdanningsmeldingen for 2022 ble det anbefalt at UiT initierer et prosjekt for å forbedre den utdanningsfaglige digitale kompetansen blant ansatte. I meldingen argumenteres det med at dersom åpen utdanning skal bli en markant del av UiTs utdanningstilbud, vil dette måtte medføre en omlegging av hvordan undervisning gjennomføres ved universitetet. Metoder knyttet til blant annet bruk av studentaktive undervisningsmetoder, digitalisering og fleksibilitet, stiller store krav til bruk av teknologi og digitale verktøy. Skal vi høste fordelene som ligger i å tilby åpen utdanning, må vi altså sørge for kompetanseheving på den utdanningsfaglige og didaktisk digitale kompetansen og digitale undervisningsmetoder. Åpen utdanning innebærer mer enn bare å digitalisere tradisjonelle forelesninger, som å filme dem for bredere tilgjengelighet – dette alene utgjør ikke åpen utdanning. Undervisningen krever en helhetlig ny tilnærming i planlegging og gjennomføring. Det er derfor avgjørende at ansatte får tilgang til opplæringstilbud som gir dem den nødvendige kompetanseutviklingen for å mestre denne omleggingen. ITA og UB blir tildelt ansvaret for å utvide

og forbedre kurstilbudet for ansatte, med mål om å styrke deres utdanningsfaglige digitale kompetanse.

Tiltak 28: Kartlegging og prioritering av infrastruktur til utdanning

Frist: 1. januar 2025

Ansvarlig: ITA

UiTs digitale læringsmiljø skal bidra til utviklingen av studieporteføljen. Dette innebærer godt samarbeid på tvers av enhetene og kjernevirksomheten slik at miljøene opplever helhetlig støtte, og studentene får en sammenhengende og god studentreise. Det planlagte prosjektet 'Campus virtuell', som inkluderer ansvarlig og innovativ bruk av kunstig intelligens, virtuell/augmentert virkelighet (VR/AR), og andre nye teknologier til støtte for studentdrevet læring, vil være en integrert del av denne utviklingen. Dette initiativet vil danne grunnlaget for å forbedre kvaliteten på utdanningen, samtidig som det effektiviserer tidsbruk og ressursforvaltning.

Suksessen til mange av tiltakene i porteføljeutviklingsplanen henger nøye sammen med utviklingen av en robust digital infrastruktur. Imidlertid blir den tilgjengelige infrastrukturen i mange utstyrte rom ikke fullt utnyttet, det finnes rom som mangler nødvendig infrastruktur, underviserkompetansen på dette området varierer, og noen ganger krever infrastrukturen spesialisert driftskompetanse. Derfor er det et behov for en kartlegging av infrastrukturen og de nødvendige kapabilitetene på alle UiTs campuser, som vil danne grunnlaget for fremtidige prioriteringer.

Tiltak 29: Studieadministrative endringer

Frist: 1. januar 2025

Ansvarlig: FUF

Utvikling av emne- og studiekatalog: Endringene i oppbygningen av bachelorprogrammene må gjenspeiles i emne- og studiekatalogen. Detaljer om organisering, struktur og læringsutbyttebeskrivelser for program-, valg- og fellesfag bør tydelig presenteres på universitetets nettsider. Det bør også vurderes hvordan emne- og studiekatalogen kan tilpasses for studenter interessert i halvårs- eller årsstudier, samt de som kun søker sertifikater.

Vitnemål: Med innføringen av nye rammer for disiplinfaglige utdanninger og bruk av sertifikater, vil det oppstå endringer i programmets faglige innhold og struktur. Disse endringene må gjenspeiles i oppdaterte læringsutbyttebeskrivelser og tilsvarende i reviderte vitnemålstekster. Studentenes vitnemål bør inkludere og vise en oversikt over kompetanser oppnådd i programfag, valgfag, fellesfag og sertifikater.

UiTs kvalitetssystem og studieforskrift: Kvalitetssystemet og studieforskrift må endres som følge av nye rammer for de disiplinfaglige utdanningene.

Tiltak 30: Redimensjonere studietilbudene

Frist: 1. oktober 2024

Ansvarlig: FUF og fakultetene

I forbindelse med implementeringen av studieporteføljeplanen, blir det nødvendig å revurdere antallet studieplasser som utlyses hvert år. For øyeblikket brukes antall plasser inkonsekvent til å referere til opptakskapasitet, kandidatmåltall og budsjettstørrelser, noe som er problematisk. Antall plasser kan vekselvis bli brukt om opptakskapasitet, kandidatmåltall og budsjettstørrelser. Dette er uheldig. En gjennomgang må sikre at bruken av antall utlyste studieplasser brukes enhetlig.

Det bør være en sammenheng mellom antall utlyste studieplasser, møttall og dimensjoneringen av fagmiljøet som tilbyr studiet. Sammenhengen vil være til hjelp når langsiktige bemanningsplaner skal fastsettes. For å få dette til er vi avhengige av at antall studieplasser - som meldes inn av enhetene og vedtas av styret – er kvalitetssikret som et riktig og realistiske mål for utdanningsaktiviteten på de enkelte studietilbudene og for porteføljen totalt.

Tiltak 31 Vurdere egenbetaling for enkelte studietilbud

Frist: 1. juni 2024

Ansvarlig: Fakultetene og FUF

Per i dag tilbys alle studieprogrammer ved UiT gratis, med visse unntak. Egenbetalingsforskriften åpner imidlertid for muligheten for å ta betaling for utdanningstilbud som er særlig tilrettelagt som videreutdanning. De andre store norske universitetene tar for eksempel betalt for sine erfaringsbaserte mastere.

UiT skal gjøre vurderinger av betalingsløsninger for erfaringsbaserte mastere og for sertifikater for studenter som ikke er på program.

Risikovurdering for studieporteføljeprosessen

Risikovurderinger er en del av UiTs virksomhetsstyring, som skal gi innsikt i forhold som kan påvirke vår evne til å nå fastsatte mål. Det er gjennomført og vedtatt en overordnet [strategisk risikovurdering](#). Den er utarbeidet med utgangspunkt i Utviklingsavtalen mellom Kunnskapsdepartementet og UiT. Prosessen med å videreutvikle og fornye studieporteføljen har vært en risikostyrt prosess fra start, og tar utgangspunkt i den overordnede risikovurderingen.

Dette har formet både prosessen og tiltakene underveis, og vil fortsette å gjøre det gjennom implementeringsfasen. Tabellen nedenfor gjengir overordnede og sentrale risikofaktorer med konsekvenser, gjennomførte og planlagte tiltak.

Risiko	Konsekvens	Gjennomførte tiltak	Videre tiltak
Svak forankring	Uro og misnøye Lite eierskap til utviklingsarbeidet	Styrebehandling av mål og prosess Informasjon, åpenhet og løpende oppdatering gjennom blant annet IDF-møter, SUV, instituttlederforum i tillegg til egne informasjonsmøter. Egne nettsider for prosessen . Ulike formater i innsiktsarbeidet; kartlegging, arbeidsgrupper, innspillsmøter og workshops. Dekanene og leder av Studentparlamentet som styringsgruppe. Høring med lokale prosesser som porteføljeutviklingsplanen bygger på.	Utviklingsarbeid i linja innenfor de rammer og føringer som gis i styresaken.
For lite tid og ressurser til utarbeidelse og gjennomføring	Svakt beslutningsgrunnlag Belastning på ansatte	Bygd på innsikt og analyser fra utdanningsmeldingen 2020 og strategiarbeidet. Brukt et drøyt år til arbeidet med mulige tiltak og veivalg. Inkludert tiltak til faglig og administrativ støtte i porteføljeutviklingsplanen.	Fordele om lag 40 millioner som styret har avsatt til utviklingsarbeidet i 2024. Rullering av porteføljeutviklingsplan for å ikke gape over for mye på kort tid. Økt satsing på kursing og kompetanseheving av ansatte.
Lykkes ikke med å møte kompetansebehov og studentenes preferanser	Svak rekruttering Svak relevans for samfunns- og arbeidsliv	Vektlagt flerfaglighet og internasjonalisering som er fellesnevner i internasjonale og nasjonale kompetansebehovsutredninger. Lagt til rette for fleksibilisering og rekruttering av nye studentgrupper. Involvering av studenter, Råd for samarbeid med arbeidslivet og Campusråd. Vektlagt å opprettholde faglig bredde i portefølje også med tanke på konjunkturer og helheten i samfunnsoppdraget.	Involvering av studenter og arbeidsliv i det videre utviklingsarbeidet. Pilotere sertifikater, særlig med tanke på arbeidstakeres kompetansebehov. Veiledning og informasjon til studenter. Revidere rekrutteringspolitikk (pågår).
Frigjør ikke tilstrekkelig med ressurser til å utvikle oss innenfor alle kjerneoppgavene	Lavere kvalitet og relevans Behov for mer drastiske tiltak	Fokus på emneporteføljen mer enn på programporteføljen Vektlagt en kombinasjon av nye rammer og særskilte utviklings- og endringstiltak i porteføljeutviklingsplanen	Rullerende porteføljeutviklingsplan Tiltak på andre områder, eksempelvis oppfølging av Forskningsmeldingen 2023

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
19.12.2023

Sak:
34/23

Fastsetting av organisasjonsendring ved Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning - Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Innstilling til vedtak:

1. Senter for kvinne- og kjønnsforskning legges ned som egen enhet fra 1.1.2024.
2. Mandat, oppgaver og ansatte ved dagens Senter for kvinne- og kjønnsforskning overføres til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier fra samme dato.

Innledning

Rektor legger med dette fram sak som gjelder endring av organisatorisk tilknytning for Senter for kvinne- og kjønnsforskning (SKK, tidligere kalt Kvinnforsk) ved Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning (HSL-fak).

Saken legges fram for universitetsstyret med hjemmel i universitets- og høyskoleloven § 9-2, 4. ledd: *Styret fastsetter selv virksomhetens interne organisering på alle nivåer. Organiseringen må sikre at studentene og de ansatte blir hørt.*

Fastsetting av endret organisering ved HSL-fak skal forhandles med organisasjonene i henhold til Hovedavtalen i staten § 19, nr. 2 a, jf. § 13, nr. 3 – forhandling uten tvisteløsning. Saken blir lagt fram i informasjons-, drøftings- og forhandlingsmøte den 13.11.2023.

Styret ved HSL-fak gjorde følgende vedtak i møte 21.9.2023 i sak FS 23/23:

1. *Fakultetsstyret ber dekanen fremme sak for rektor om nedlegging av Senter for kvinne- og kjønnsforskning som egen enhet på nivå 3.*
2. *Fakultetsstyret ber om at dagens Senter for kvinne- og kjønnsforskning legges til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier med samme mandat som i dag.*
3. *Fakultetsstyret ber dekanen legge frem egen sak med forslag til hvordan en vil sikre videre oppfølging av senterets mandat og synlighet.*

Vedtaket var enstemmig. Saksframlegget til sak FS 23/23 er vedlagt (vedlegg 1).

Historikk

Senter for kvinne- og kjønnsforskning ble etablert i 1995 som en egen administrativ enhet for å ivareta likestilling, som en del av UiTs personalpolitikk, og for å utvikle kjønnsrelatert forskning og undervisning. Senterets historikk er beskrevet på nettsiden [Skk – Senter for kvinne- og kjønnsforskning | UiT](#).

I forbindelse med reorganisering i 2012 ble senteret lagt under HSL-fak som en enhet på nivå 3 i UiTs organisasjon, med egen faglig leder. Fra og med 2017 ble SKK administrativt tilknyttet Institutt for arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi som en faglig enhet med egen forskning.

Ved UiTs reorganisering i 2018-2019 ble SKKs tilhørighet tatt opp til vurdering. Senteret ble opprettholdt som en egen enhet på nivå 3 i UiTs organisasjon. Senterets budsjett dekker en senterlederstilling og et faglig årsverk. Øvrige ansatte ved SKK er eksterntfinansierte. Det ble foretatt justeringer i senterets mandat, og gjeldende mandat vedlegges (vedlegg 2).

Bakgrunn for organisasjonsendringene

En av hovedgrunner til at SKK foreslås lagt til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier er rekrutteringshensyn. Fakultetet har over tid hatt utfordringer med å rekruttere til senterlederstillingen. Nåværende leder har sagt opp sin stilling i løpet av det første året i åremålet.

Videre spiller økonomiske hensyn en viktig rolle. SKK har økonomiske rammer på 2,5 mill. kroner i sitt budsjett, som dekker to årsverk. I dag er SKK den minste faglige enheten på nivå 3 ved UiT og fremstår som relativt sårbar. Fakultetet ønsker å styrke finansiering av faglig aktivitet ved å utnytte ressursene bedre, f.eks. gjøre ledelse av senteret om til en funksjon. Fakultetet mener at endring av organisatorisk tilknytning for SKK kan bidra til å organisere senterets aktivitet på en mer hensiktsmessig måte.

Fakultetet vurderer det slik at det er vanskelig å opprettholde SKK som et senter med kun én permanent faglig stilling. Fakultetet anbefaler derfor at SKK tilknyttes til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (IFF).

Valget av institutt-tilhørighet begrunnes for det første med at både SKK og IFF har alluniversitetsfunksjoner. IFF har studietilbud for alle fakulteter, og SKK bistår administrasjonen og fagmiljøer med å innarbeide kjønnsperspektiver i søknader og generelt være faglig oppdatert på kjønnsforskning. Videre har SKK og IFF allerede et tett og omfattende faglig samarbeid gjennom forskningsgrupper og eksternt finansierte prosjekter. Det vil også være praktisk mulig å samlokalisere fagmiljøene. For nærmere begrunnelse vises det til vedlegg 1.

Etter fakultetsstyrets vedtak i sak 23/23, oppnevnte dekanen en arbeidsgruppe som skulle foreslå hvordan en kunne sikre videre oppfølging av senterets mandat og hvordan senteret best kan sikres synlighet etter sammenslåingen med IFF (vedlegg 3). Fakultetsstyret støtter seg på anbefalingene fra arbeidsgruppen (vedlegg 4).

Et av IFF sine forskningsområder er feministisk filosofi, slik at SKKs mandat vil bli oppfylt gjennom aktiviteter og oppgaver innenfor rammene til instituttet. SKKs ansatte vil bli overført til instituttet og vil utgjøre en fag-/forskningsgruppe under samme navn «Senter for kvinne- og kjønnsforskning» med en fagansvarlig som overtar alle oppgaver til senterleder på SKK med unntak av personal- og budsjettansvar. Senterets eget kostnadssted og representasjon i IFF sitt instituttråd er blant de tiltak som foreslås for å sikre at SKK kan videreføre sitt arbeid og bevare synlighet (vedlegg 3 og 4).

Proessen

Fakultetet har utredet ulike alternativ for den organisatoriske tilknytning for SKK. Det er gjennomført flere samtaler med lederen og ansatte ved SKK, lederne for de andre faglige enhetene og fakultetet og rektor.

Studentene, tillitsvalgte og hovedverneombudet ved HSL-fak har vært involvert i saken gjennom møter i forkant av fakultetsstyrebehandlingen av saken. Det har vært lagt til rette for en bred og åpen diskusjon. Forslaget om å flytte SKK til IFF har i denne prosessen fått positive tilbakemeldinger.

Det er imidlertid pekt på at flytting kan medføre at SKK blir mindre synlig i UiTs organisasjon. Fakultetet har satt ned en arbeidsgruppe som har utredet og lagt fram et forslag til sikring av SKKs synlighet og videre oppfølging av senterets mandat (vedlegg 3). Forslagene støttes av fakultetsledelsen, og er lagt fram til behandling i fakultetsstyret 12.12.2023 (vedlegg 4).

Rektors vurdering

Rektor vurderer det slik at saken er godt utredet gjennom den prosessen som har vært gjennomført ved fakultetet. Det har vært lagt opp til en åpen og bred prosess der berørte ansatte, tillitsvalgte, verneombud og studenter har fått informasjon og anledning til å gi innspill og delta i diskusjoner.

Rektor støtter de vurderinger som er lagt til grunn for forslaget om at Senter for kvinne- og kjønnsforskning legges til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier, og vurderer det slik at dette er nødvendig og god løsning. For nærmere omtale vises det til saksfremlegg til fakultetsstyret (vedlegg 1).

På denne bakgrunn foreslår rektor at Senter for kvinne- og kjønnsforskning legges ned som egen enhet på nivå 3 i UiTs organisasjon, og at mandat, oppgaver og ansatte til dagens senter legges til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier fra 1. januar 2024. Det vil bli gjennomført videre prosesser ved fakultetet høsten 2023 med hensyn til oppfølging av senterets mandat og synlighet i tråd med vedtaket i fakultetsstyret.

Dag Rune Olsen
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Odd Arne Paulsen
Saksbehandler: Svetlana P. Johansen

Vedlegg:

1. Sak FS 23/23 HSL 21.09.2023
2. SKKs mandat
3. Rapport fra arbeidsgruppe – overføring av SKK til IFF
4. Saksfremlegg til fakultetsstyret HSL: Mandat og synlighet for SKK

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:
21.09.2023

Sak:

Organisatorisk tilknytning for Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Innstilling til vedtak:

1. *Fakultetsstyret ber dekanen fremme sak for rektor om nedlegging av Senter for kvinne- og kjønnsforskning som egen enhet på nivå 3.*
2. *Fakultetsstyret ber om at dagens Senter for kvinne- og kjønnsforskning legges til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier med samme mandat som i dag.*
3. *Fakultetsstyret ber dekanen legge frem egen sak med forslag til hvordan en vil sikre videre oppfølging av senterets mandat og synlighet.*

Innledning

Fakultetsstyret ble i sitt møte 15. juni orientert om pågående vurderinger knyttet til alternativ organisering av Senter for kvinne- og kjønnsforskning (SKK). Årsaken til at disse vurderingene kommer opp nå ligger i at nåværende leder ved senteret sa opp sin stilling i løpet av det første året i åremålet. Fakultetet har over tid hatt utfordringer med å tilsette i institutt- og senterlederstillinger, noe som også er tilfellet ved andre fakultet ved UiT. Videre så opplever sektoren for tiden en ny økonomisk virkelighet, som gjør det naturlig å se etter ulike måter å styrke andelen ressurser som settes av til faglig aktivitet. SKK er i dag den minste faglige enheten på nivå 3 ved UiT, med en rammetildeling på omlag 2,5 mill. På denne bakgrunnen valgte dekanen å gå i dialog med SKK for å drøfte hva som kunne være den mest hensiktsmessige måten å organisere senterets aktivitet på fremover.

Bakgrunn

SKK ble opprettet av UiT i 1995 som en administrativ enhet for å ivareta likestilling som del av personalpolitikken (eksempelvis ved gjennomføring av prosjekter som opprykk, tildeling av midler til likestillingstiltak mm.). Det skulle også bidra til å utvikle kjønnsrelatert forskning/undervisning. Ved alle de tradisjonelle universitetene er det etablerte sentre for kjønnsforskning, og etableringen må betraktes som del av en styrking av likestilling og kjønnsforskning i akademien. I forbindelse med en gjennomgang av organiseringen av sentrene som tidligere lå direkte under universitetsstyret, ble det i februar 2012 besluttet å legge senteret til HSL som en enhet på nivå 3, med egen faglig leder. Samtidig ble det kommentert at den personalpolitiske dimensjonen ved senteret fremover vil være ivaretatt i den administrative linjen og av universitetsledelsen. Med bakgrunn i egne fag bidrar SKK til å utvikle en forskning om kjønn metodisk og teoretisk, men definerer forskning om kjønn som fler-/tværfaglig og som ikke-tilhørende en spesifikk disiplin. Senteret har både deltatt i og

initiert tverrfaglige forskningsprosjekt med ekstern finansiering, i tillegg til å ha utdanningsvirksomhet gjennom et årsstudium og et ph.d.-emne. Senteret ble i 2017 administrativt tilknyttet Institutt for arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi (AHR) og ble i hovedsak en faglig enhet med egen forskning, men uten egen administrasjon ut over instituttleder.

Senteret har bistått UiT sentralt i arbeidet med likestilling, blant annet gjennom opprykksprosjektet og balanseprosjektet. Det har tidligere vært ønske om å formalisere dette samarbeidet gjennom en felles fast stilling. Senteret uttrykker selv at en slik ordning vil være viktig i prosessen med å bygge ned praktiske og organisatoriske skillelinjer gjennom faglig og administrativt arbeid for å fremme likestilling ved UiT, og dermed sikre at organisasjonen baserer sitt videre arbeid på dette feltet på nyere forskning lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Organiseringen av SKK (og de tre øvrige sentrene ved fakultetet) var sist oppe til vurdering i 2018/2019. Gjennomgangen kom etter bestilling fra universitetsdirektøren som ba om en intern vurdering av faglig og administrativ organisering av sentrene ved fakultetet. Fakultetet ble bedt om å vurdere fordeler og ulemper med gjeldende organisering av sentrene opp mot muligheter for at én eller flere av disse enhetene ble organisert under/sammenslått med institutter på HSL. Både full samorganisering (faglig og administrativt) og rent administrative tilknytninger til andre enheter/fakultetsadministrasjon skulle vurderes. Fakultetet ble også bedt om å vurdere om det var hensiktsmessig å gjøre endringer i mandatene. Fakultetsstyret anbefalte den gang at sentrene ble opprettholdt som egne faglige enheter, men at en skulle arbeide videre med organiseringen av de administrative ressursene med sikte på enda bedre utnyttning for fakultetet som helhet. Mandatene ble også justert i forbindelse med denne gjennomgangen. Gjeldende mandat for SKK følger vedlagt. Den interne budsjetttrammen til SKK gir i dag rom for ett faglig årsverk utover senterlederstillingen. Øvrig ansatte ved senteret er finansiert eksternt, eller gjennom særskilte (ikke varige) interne midler.

Dekanens vurdering og anbefaling

Dekanen mener SKK representerer et svært viktig og sentralt strategisk område for UiT, og det er viktig å sikre at mandatet videreføres. Senteret er imidlertid sårbart og det må jobbes videre med å styrke den faglige grunnbemanningen. Videre bør det sees nærmere på muligheten for å formalisere samarbeidet med nivå 1 gjennom en delt stilling. Rent prinsipielt ser vi at det forskningsmessig i dag kan være vanskelig å argumentere godt for å opprettholde et senter som egen enhet med kun en permanent faglig stilling.

Dekanen har i samtaler med SKK drøftet hvorvidt det er en god utnyttelse av ressursene å ha en ordinær lederstilling på det som er en relativt begrenset mengde ansatte. Nåværende og også tidligere senterledere har uttrykt at de bruker mye tid på ledermøter, og har stilt spørsmål ved om det er fornuftig tidsbruk. Det er i dag slik at de ulike enhetslederne ved fakultetet har det samme antall “basis”møter og -oppgaver, uavhengig av om de har 200, 80 eller fem ansatte.

Dekanen drøftet derfor åpent om det kunne være mer hensiktsmessig for oppdraget til senteret, at man gjør ledelse av senteret om til en funksjon, og bruker ressursene som i dag går til instituttlederstillingen til mer direkte faglig aktivitet. Med dagens budsjettrammer vil senteret da ha rom for to faste faglige årsverk som grunnbemanning. En slik løsning vil fordre at senteret videreføres under en annen faglig enhet.

En flytting av senteret til “nivå 4”, under en annen faglig enhet vil innebære at en mister den naturlige synligheten som en boks i organisasjonskartet gir, men vil også kunne gi flere positive effekter. Det ene er at senteret vil inngå i et større faglig miljø. Dette kan være positivt både med

tanke på arbeidsmiljø, personalforvaltning og en større grad av samkjøring av arbeidsmåter på tvers i organisasjonen. Det andre er at den økonomiske virkeligheten gjør små enheter sårbare. Det tredje er at det frigjøres tid for SKK til å gjøre faglig aktivitet, og mindre tid brukes på ledelse og administrasjon.

Det er gjort sonderinger med leder og ansatte ved SKK, med lederne for de andre faglige enhetene ved fakultetet og opp mot rektor. Den gjennomgående tilbakemeldingen i disse sonderingene var at det gitt situasjonen vil være fornuftig å flytte senteret til en annen faglig enhet ved HSL, samt at det vil være viktig å beholde mandatet og synligheten til senteret. Dekanen vurderer på denne bakgrunn at det vil være hensiktsmessig å legge senteret under en annen faglig enhet.

Dekanen har sammen med instituttledergruppen vurdert ulike muligheter for ny organisatorisk tilknytning for SKK. Basert på disse vurderingene er de mulighetene som har blitt nærmere drøftet vært en tilknytning til Senter for fredsstudier (CPS) og Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (IFF)

Etter en samlet vurdering anbefaler dekanen at SKK tilknyttes IFF. Det er flere årsaker til det. For det første har instituttet allerede gjennom førstesemesterstudiet en alluniversitetsfunksjon. En viktig del av SKK sitt mandat er å ha en tilsvarende alluniversitetsfunksjon gjennom å bistå administrasjonen (i arbeidet med likestilling og mangfold) og å bistå fagmiljøene med å innarbeide kjønnsperspektiver i søknader og generelt være faglig oppdatert på kjønnsforskning. Senteret har i tillegg undervisning og veiledning på områder de har særlig kompetanse på.

For det andre eksisterer det allerede et omfattende samarbeid mellom SKK og IFF gjennom forskningsgrupper og eksternt finansierte forskningsprosjekter, som Balanseprosjektet og Prestisjeprojektet. IFF er det instituttet SKK har et tettest faglig samarbeid med for øyeblikket, og det kan være gode grunner til å utnytte de faglige synergiene det allerede ligger godt til rette for. Sett i lys av at filosofi er et fagområde som nasjonalt har utfordringer med kjønnsbalansen blant sine faglige ansatte, kan en slik tilknytning ha positive effekter.

For det tredje er IFF i dag et homogent faglig institutt med bare ett disiplin-fag, filosofi. I forhold til andre enheter ved fakultetet er instituttet ikke allerede en særlig stor og kompleks enhet. Det vil slik det nå ser ut også være praktisk mulig å samlokalisere de to fagmiljøene.

Dekanen ser også muligheter for å bidra til at SKK kan få bistand til å tydeliggjøre sine bidrag til resten av universitetssamfunnet gjennom en slik tilknytning. Det er pr i dag litt uklart hva resten av organisasjonen kan forvente fra SKK av bistand og ressurser, og hva SKK kan anse som ekstratjenester som strekker seg utenfor deres mandat.

Samlet sett er det både faglige og pragmatiske forhold som taler for at SKK tilknyttes IFF. Både SKK og IFF er positive til en slik løsning, og ser at det kan gi nye og spennende muligheter for videreutvikling av senteret.

Dersom senteret legges til IFF, vil det være viktig å sikre en fortsatt oppfølging av senterets mandat, samt ivareta behovet for synlighet. IFF må gis et tydelig ansvar for å følge opp og utvikle senterets fagområde. Dekanen vurderer at det vil være riktig og viktig å tydeliggjøre dette ansvaret gjennom fakultetsstyret. Gjøres ikke dette vil det på sikt være vanskelig å rettferdiggjøre en prioritering internt på instituttet, samt å opprettholde fokuset på en særlig tematisk oppgave ved fordeling av stipendiatstillinger, prioritering av utdanningsprogrammer og emneportefølje mm. Dekanen ønsker derfor å sette ned en liten arbeidsgruppe som får i oppdrag å komme med anbefalinger til hvordan en kan sikre videre oppfølging av senterets mandat og synlighet ved en endring av

organisasjonstilknytningen. Basert på disse anbefalingene vil dekanen fremme en egen sak for fakultetsstyret med forslag til videreføring og oppfølging av senterets mandat og synlighet.

Anne Britt Flemmen
dekan

—

Frode G. Larsen
fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Mandat – SKK skal:

- styrke og utvikle teoretisk, metodisk og empirisk kvinne- og kjønnsforskning
- utvikle og tilby undervisning i kvinne- og kjønnsforskning
- profilere og formidle UiTs kvinne- og kjønnsforskning lokalt, nasjonalt og internasjonalt
- bistå institusjons- og fakultetsledelse i spørsmål knyttet til kjønnsbalanse
- fremme likestilte, mangfoldige og inkluderende samfunn gjennom samarbeid med andre samfunnsaktører
- delta i realiseringen av UiTs bærekraftsatsing og forplikte seg til å promotere og inkorporere FNs bærekraftsmål i sitt virke

Rapport fra arbeidsgruppe – overføring av SKK til IFF

1. Innledning

I møte 21.9.2023 traff fakultetsstyret ved HSL-fakultetet følgende vedtak:

1. *Fakultetsstyret ber dekanen fremme sak for rektor om nedlegging av Senter for kvinne- og kjønnsforskning som egen enhet på nivå 3.*
2. *Fakultetsstyret ber om at dagens Senter for kvinne- og kjønnsforskning legges til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier med samme mandat som i dag.*
3. *Fakultetsstyret ber dekanen legge frem egen sak med forslag til hvordan en vil sikre videre oppfølging av senterets mandat og synlighet.*

Under forutsetning av universitetsstyrets godkjenning av den organisatoriske endringen, har dekanen oppnevnt følgende gruppe til å utrede hvordan senterets mandat og synlighet kan sikres i tråd med fakultetsstyrets vedtak:

- Professor Ann-Therese Lotherington, SKK
- Kjersti Fjørtoft, senterleder SKK (til 01.11.2023).
- Tor Ivar Hanstad, instituttleder IFF – gruppas leder
- Chris Bull-Berg, assisterende fakultetsdirektør, sekretær

2. Om SKK

Senteret har i dag følgende ansatte

Katrin Losleben, Koordinator for årsstudiet og undervisning. Undervisningsansvar i henhold til arbeidsbeskrivelse.

Ann Therese Lotherington, Innplassert på SKK, har i praksis vært ansvarlig for alluniversitetsfunksjonen siden hun kom tilbake fra FOU termin 01.01.2023.

Ana Luisa Sanchez Laws med 1/3-stilling

Sara Musubika, universitetsstipendiat på prosjektet «Transformative pedagogies».

Dragana Lukic, Universitetsstipendiat på Artful Dementia Research Lab. Engasjementet går ut i februar. Hun er i avslutningsfasen (alle fire artiklene er publisert, men ferdigstillelse av kappe gjenstår).

Paula Rygvik Mikalsen, Postdok på Artic Auditories (NFR -3 år).

Lilli Mittner, Førsteamanuensis og Koordinator på Arktisk humaniora. Personalansvaret ligger på SKK, men ingen pliktarbeid på SKK.

Aynur özurgurly, SAR frem til utgangen av februar.

Emerita: Siri Gerrard

Emerita: Anka Ryall

Senter for kvinne og kjønnsforskning har i dag følgende mandat:

- Styrke og utvikle teoretisk, metodisk og empirisk kvinne og kjønnsforskning.
- Utvikle og tilby undervisning i kvinne og kjønnsforskning.
- Profilere og formidle UiTs kvinne og kjønnsforskning, lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- Bistå institusjons og fakultetsledelse i spørsmål knyttet til kjønnsbalanse.
- Fremme likestilte, mangfoldige og inkluderende samfunn gjennom samarbeid med andre samfunnsaktører.
- Delta i realiseringen av UiTs bærekraftssatsing og forplikte seg til å promotere og inkorporere FNs bærekraftsmål i sitt virke.

Undervisning/studieadministrasjon/veiledning

Oppgaver	Timer	Begrunnelse/ kommentarer
Koordinering årstudiet	60	Usikkerhet om eksakt timebehov.
Undervisning HIF 1300/ HIF 2300	160	Normeres med flere timer en et ordinært BA kurs fordi det er et heisemne med noe ekstra undervisning for de som tar HIF 2300
Undervisning HIF 2160	150	Inkludert koordinering og seminarer.
PHD kurs «Evoking Gender»	70	Sensur kommer i tillegg.
Veiledning PHD	60	Her tar vi utgangspunkt i at SKK har min 1 stipendiat til enhver tid. Veiledning utgjør 60 t pr år, og fordeles normalt 70-30 mellom hoved- og biveileder (23/7 t. pr semester)
Utvikling av emne	15	

Alluniversitetsfunksjonen

Likestilling, mangfold og inkluderingsutvalget.	60	Utgangspunktet er 4 møter i året (5 timer) ganger 3 på grunn av for og etterarbeid.
Bistå med veiledning/ undervisning på andre studieprogrammer.	150	Dette er vanskelig å normere fordi oppgavene kommer fortløpende.
Bistå i søknader hvor kjønnsforskning skal innpasses.	75	Planlagt aktivitet.
ÅHL pris/ pris for beste MA oppgave/ Sensommerfest.	75	Inkluderer utlysning og vurdering av nominerte kandidater, i tillegg til selve arrangementet.
Gender Awarnes Week	75	Inkluderer arrangementer, aktiviteter og foredrag som går over en uke i mars hvert år.

Forskning

Søknadsskriving	130	Normeres likt med IFF
Forskningsgruppeledelse og ledelse av FemArk	80	Normeres likt med IFF

Forslag til nye ansvarsområder

Utvikling av alluniversitetsfunksjonen og samfunnskontaktrollen.	322	Vi foreslår at denne rollen normeres likt rollen som fagansvarlig på IFF. Planlagte aktiviteter: • kronikker i forbindelse med aktuelle merkedager (FN dager, 8 mars, etc). • Nettjeneste, Spør en kjønnsforsker. • Seminarer om viktige grunnbegreper i arbeidet med likestilling og mangfold. • Annen utadrettet virksomhet som seminarer og konferanser.
Fagansvarlig SKK	322	Faglig ledelse av senteret, medlem av ledergruppen, ansvarlig for daglig drift, strategier og faglig utvikling. Fagleder overtar tidligere lederoppgaver med unntak av personalansvar og budsjett.

Tidligere prosjekter

MOBILE LIFESTYLES (Siri Gerrard)

ARCTIC MODERNITIES (Anka Ryall)

PRESTIGE

IMPLISITT (Partner)

Se for øvrig: https://uit.no/prosjekter?p_dimension_id=88183

3. Mandatet

Arbeidsgruppen foreslår at dagens mandat videreføres som en forpliktelse for Institutt for filosofi og førstesemesterstudier.

4. Synlighet

Overføringen av SKK til IFF reiser flere problemstillinger i forhold til hvordan mandatet oppfylles og hvordan senteret er synlig og tilgjengelig internt og eksternt. Utgangspunktet er at senteret legges til IFF på nivå 3, ikke som en underordnet enhet på nivå 4. Hvis det ikke tas særlige grep, vil senteret lett kunne «forsvinne» inn i IFF. Formålet bak den organisatoriske endringen er å styrke senterets faglige

ressurser gjennom å erstatte senterlederfunksjonen med en vitenskapelig stilling. Det er derfor viktig at senteret forblir kjent, synlig og lett å komme i kontakt med både internt og eksternt.

Utfordringene er:

- Hvordan sikre at mandatet oppfylles
- Hvordan sikre tilstrekkelige ressurser
- Hvordan gjøre senteret synlig internt og eksternt

For å sikre at SKK kan videreføre arbeidet med å oppfylle sitt mandat innenfor rammene til IFF, anbefaler gruppen følgende:

- SKK inngår i IFF sitt budsjett, men det opprettes et eget kostnadssted under 33130000
- Instituttleder ved IFF må få et tydelig ansvar for å ivareta SKK sitt mandat og funksjon, herunder alluniversitetsfunksjonen
- En av SKK sine ansatte tiltrer IFF sin ledergruppe som fagansvarlig for SKK sin virksomhet, med funksjonstillegg. Denne personen overtar alle oppgaver til senterleder på SKK med unntak av personal- og budsjettansvar.
- SKK må være sikret representasjon i IFF sitt instituttråd. Gruppen anbefaler fortsatt instituttråd. Med et eventuelt instituttstyre vil SKK komme i mindretall og instituttstyret kan i budsjett og strategisaker overprøve instituttleder.
- SKK må sikres administrativ støtte
- Ved overføringen til IFF skal det settes opp en ressursoversikt over SKK
- SKK sin hjemmeside videreføres under hjemmesiden til IFF – både på intranett og internett
- IFF sin hjemmeside etablerer lenker til SKK på sin førsteside og vice versa
- Kontaktinformasjon til SKK skal fremkomme på hjemmesiden. Bør være fagansvarlig. E-postadressen kvinnforsk@skk.uit.no endres til skk@uit.no og videreføres
- Fagansvarlig for SKK skal inviteres med på de årlige dialogmøtene med fakultetet

5. Lokalisering

Gruppen anbefaler at SKK sine ansatte flyttes til IFF i Hus 1, 5 etasje. Her kan de sitte delvis samlet.

Flyttedato: Innen 01.07.24

Det må vurderes en ny plassering for boksamlingen til Åse Hjort Lervik. Mulig plassering er det åpne pausearealet på IFF.

6. Videre arbeid

Forut for sammenslåingen må dekan gi et tydelig, skriftlig oppdrag til instituttleder i tråd med fakultetsstyrets forventninger til den sammenslåtte enheten.

Instituttleder gjennomfører innplasseringssamtaler med alle ansatte på SKK. I disse samtalene må bl.a. tilstedeværelse bli et tema.

Ettersom lederfunksjonen på SKK faller bort, faller også nestlederfunksjonen på SKK bort.

SKK sine ansatte tas inn i timeregnskapet for IFF.

Etter sammenslåingen arrangerer instituttleder en samling for hele instituttet med formål å bli bedre kjent og vurdere mulige synergier som et resultat av sammenslåingen. Det søkes midler fra fakultetet til å gjennomføre samlingen.

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:
12.12.2023

Sak:

Mandat og synlighet for Senter for kvinne og kjønnsforskning

Innstilling til vedtak:

Fakultetsstyret slutter seg til de vurderingene som fremkommer i saken og ber dekanen følge dette opp på beste måte.

Innledning

I fakultetsstyrets sak 23/23 ba fakultetsstyret dekanen om å fremme forslag for rektor om å legge ned Senter for kvinne og kjønnsforskning (SKK) som egen enhet på nivå 3 og at det legges til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (IFF).

I samme vedtak ba fakultetsstyret dekanen om å komme tilbake med en sak som viser hvordan senterets mandat og synlighet skal følges opp.

Rektor legger saken om organisatorisk endring fram for universitetsstyret til møte 19. desember 2023 med innstilling i overensstemmelse med fakultetsstyrets anbefaling.

Det er ønskelig å gjennomføre den organisatoriske endringen med virkning fra 1.1.2024 og fakultetsstyret behandler denne saken under forutsetning av at universitetsstyret gir sitt samtykke til endringen i møtet 19. desember.

Bakgrunn

Etter fakultetsstyrets vedtak i sak 23/23, oppnevnte dekanen en arbeidsgruppe som skulle foreslå hvordan en kunne sikre videre oppfølging av senterets mandat og hvordan senteret best kan sikres synlighet etter sammenslåingen med IFF.

Arbeidsgruppen bestod av instituttleder Tor Ivar Hanstad (IFF), avtroppende senterleder Kjersti Fjørtoft (SKK), professor Ann-Therese Lotherington (SKK) og Chris Bull-Berg som sekretær.

Gruppen leverte sin anbefaling 16.11.2023:

1. Mandatet

Dagens mandat lyder:

- Styrke og utvikle teoretisk, metodisk og empirisk kvinne og kjønnsforskning.

- Utvikle og tilby undervisning i kvinne og kjønnsforskning.
- Profilere og formidle UiTs kvinne og kjønnsforskning, lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- Bistå institusjons og fakultetsledelse i spørsmål knyttet til kjønnsbalanse.
- Fremme likestilte, mangfoldige og inkluderende samfunn gjennom samarbeid med andre samfunnsaktører.
- Delta i realiseringen av UiTs bærekraftssatsing og forplikte seg til å promotere og inkorporere FNs bærekraftsmål i sitt virke.

Arbeidsgruppen foreslår at dagens mandat videreføres videreføres som en forpliktelse for IFF

2. Synlighet

Overføringen av SKK til IFF reiser noen problemstillinger i forhold til hvordan mandatet følges opp og hvordan senteret kan være synlig og tilgjengelig internt og eksternt.

Utgangspunktet er at senteret legges til IFF på nivå 3, ikke som en underordnet enhet på nivå 4. Hvis det ikke tas nødvendige grep, vil senteret lett kunne «forsvinne» inn i IFF. Formålet bak den organisatoriske endringen er å styrke senterets faglige ressurser gjennom å erstatte senterlederfunksjonen med en vitenskapelig stilling. Det er derfor viktig at senteret forblir kjent, synlig og lett å komme i kontakt med både internt og eksternt. Det må legges særlig vekt på senterets alluniversitetsfunksjon.

Utfordringene er:

- Hvordan sikre at mandatet oppfylles
- Hvordan sikre tilstrekkelige ressurser
- Hvordan gjøre senteret synlig internt og eksternt

For å sikre at SKK kan videreføre arbeidet med å oppfylle sitt mandat innenfor rammene til IFF, anbefaler gruppen følgende:

- SKK inngår i IFF sitt budsjett, men det opprettes et eget kostnadssted under 33130000
- Instituttleder ved IFF må få et tydelig ansvar for å ivareta SKK sitt mandat og funksjon, herunder alluniversitetsfunksjonen
- En av SKK sine ansatte tiltrer IFF sin ledergruppe som fagansvarlig for SKK sin virksomhet, med funksjonstillegg. Denne personen overtar alle oppgaver til senterleder på SKK med unntak av personal- og budsjettansvar.
- SKK må være sikret representasjon i IFF sitt instituttråd. Gruppen anbefaler fortsatt instituttråd. Med et eventuelt instituttstyre vil SKK komme i mindretall og instituttstyret kan i budsjett og strategisaker overprøve instituttleder.
- SKK må sikres administrativ støtte
- Ved overføringen til IFF skal det settes opp en ressursoversikt over SKK
- SKK sin hjemmeside videreføres under hjemmesiden til IFF – både på intranett og internett
- IFF sin hjemmeside etablerer lenker til SKK på sin førsteside og vice versa
- Kontaktinformasjon til SKK skal fremkomme på hjemmesiden. Bør være fagansvarlig. E-postadressen kvinnforsk@skk.uit.no endres til skk@uit.no og videreføres
- Fagansvarlig for SKK skal inviteres med på de årlige dialogmøtene med fakultetet

Dekanens vurdering og anbefaling

Dekanen takker arbeidsgruppen for de innspill og anbefalinger de har levert. Disse vil være nyttige og viktige å ta med seg i den videre oppfølgingen fra både institutt- og fakultetsnivå.

Hensikten med omorganiseringen er ikke å gjøre endringer i senterets oppgaver og funksjon, men å styrke senterets tilgang på faglige ressurser. Dekanen ser ikke grunner til å foreslå endringer i dagens mandat, og vil fremover følge dette opp med instituttleder ved IFF

I oppfølgingen av omorganiseringen mener dekanen det er viktig å sikre at sentere kan fortsette sitt arbeid og samarbeid internt og eksternt. Senteret må være synlig og tilgjengelig for både eksterne aktører og andre enheter på UiT, og også for universitetsledelsen. Alluniversitetsoppgaven og muligheten til å være en ressurs for hele universitetet må ikke svekkes. For å sikre dette vil instituttleder på IFF få et tydelig oppdrag og ansvar for å videreføre senterets mandat. Sittende instituttleder vil få dette ansvaret som et særskilt oppdrag. Ved neste utlysning av åremålet som instituttleder vil dette oppdraget og ansvaret innarbeides i betenkningen.

Dekanen vil sammen med instituttleder ved IFF viderføre arbeidet med den organisatoriske endringen for SKK, og støtte seg på anbefalingene fra arbeidsgruppen i den videre oppfølgingen av senterets mandat og synlighet.

Anne Britt Flemmen

dekan

—

Frode G. Larsen

fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Orienteringssaker

OS 32/23 Orienteringssak - Årsrapport Nemnda for studentsaker 2022 2023/62518

ORIENTERINGSSAK

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
19.12.2023

Sak:
32/23

Orienteringssak - Årsrapport Nemnda for studentsaker 2022

Vedlagt følger orientering om årsrapport Nemnda for studentsaker 2022. Nemnda behandler klager over enkeltvedtak som gjelder studenter og søkere til studier ved universitetet. I tillegg behandler nemnda blant annet disiplinærsaker som fusk ved eksamen.

Et av målene med årsrapporten er at den skal fungere som et tilsynsredskap for universitetsstyret, i den forstand at den kan være med på å gi styret et innblikk i saker som nemnda behandler, i kvaliteten på saksbehandlingen og eventuelle utfordringer i den studieadministrative forvaltningen.

Årsrapporten for 2022 ble godkjent av leder for nemnda 22. november 2023.

Dag Rune Olsen
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Julia Holte Sempler
Saksbehandler: Kjersti Dahle

Årsrapport 2022

Nemnda for studentsaker

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
2	Forord med nemndleders oppsummering	2
	Statistikk over saker i 2022	3
3	Klagesaker	4
	Totalt antall saker	4
	Opptak	6
	Adgang til eksamen	7
	Formelle feil	8
	Individuell tilrettelegging	9
4	Disiplinærsaker	11
	Totalt antall disiplinærsaker	11
	Definisjon av disiplinærsaker og reaksjon	11
	Statistikk over fuskesaker	11
	Fuskehandlinger	12
	Reaksjon	13
	Fordeling av fuskesaker på enhetene	14
	Merknad i politiattest	15
	Særskilt skikkethetsvurdering	16
	Bortvisning	17
5	Saksbehandlingstid	18

1 Innledning

UiT Norges arktiske universitetet er lovpålagt å ha en nemnd for studentsaker etter universitets- og høyskoleloven § 5-1. Nemnda for studentsaker hadde et annet navn frem til 1. august 2022; Universitetets klagenemnd. UiT endret navnet på grunn av endringer i universitet- og høyskoleloven.

Årsrapporten gjelder nemndas behandling av 2022-saker. Saksnummeret og dermed også tidsrammen årsrapporten handler om er satt ut fra når forvaltningssaken startet. For eksempel dersom studenten klagde i 2022 ansees saken som en 2022-sak, uavhengig av når nemnda behandlet saken. Nemnda behandlet den siste 2022-saken oktober 2023.

Nemnda for studentsaker behandler følgende klagesaker som andreinstans:

- Klager over enkeltvedtak fra studenter UiT og UNIS, jf. uhl. § 5-1.
- Klager over enkeltvedtak fra søkere til UiT og UNIS, jf. uhl. § 5-1.
- Klager over enkeltvedtak fra ph.d.-studenter, jf. uhl. § 5-1.
- Klager over formelle feil ved eksamen, jf. uhl. § 5-2.

Nemnda for studentsaker behandler følgende saker som førsteinstans:

- Annullering og utestenging etter fusk på eksamen, jf. uhl. § 4-7 og 4-8.
- Utestenging fra praksis grunnet straffbare forhold, jf. uhl. § 4-9.
- Utestenging etter særskilt skikkethetsvurdering, jf. uhl. § 4-10.
- Bortvisning på grunn av grovt forstyrrende opptreden, jf. uhl. § 4-8.
- Inndragning av vitnemål, annullering og nektelse av adgang til norske utdanningsinstitusjoner etter bruk av falsk dokumentasjon i forbindelse med opptak, jf. uhl. § 4-7.
- Nedsettelse av advokatsalær, jf. uhl. § 4-8 (5).

I perioden 2022 har nemnda bestått av:

- Inger Bonnie Gjerde (leder)
- Merethe Hernes-Giertsen (vitenskapelig representant)
- Åge Wifstad (vitenskapelig representant)
- Morten Simensen Haldorsen/Regine Kaspara Sæther Rostad (studentrepresentant)
- Joakim Breivik/Harald Oliver Miller (studentrepresentant)

Sekretariatsfunksjonen ivaretas av juridisk fagteam ved seksjon for studieadministrasjon, og som ledes av seksjonsleder Kjersti Dahle.

2 Forord med nemndleders oppsummering

Nemnda for studentsaker har i perioden for 2022-sakene fattet vedtak og levert tjenester i tråd med det lovpålagte oppdraget. Nemnda hegner om uavhengigheten sin og har også i denne perioden arbeidet med å formidle beslutningene på en forståelig måte, slik at avgjørelsene kan bli møtt med aksept. Studenter og søkere har krav på at klagebehandlingen er en reell overprøving av førsteinstansenes enkeltvedtak, og som leder av nemnda siden 2006 mener jeg at studentene og søkerne ved UiT får den reelle klagemulighet de har krav på. For studenter som blir utestengt for fusk eller ilagt andre disiplinærreaksjoner er vedtakene inngripende, og slik jeg vurderer det, er nemndas behandling av disse sakene i førsteinstans tilstrekkelig grundig og faglig betryggende. Målet til nemnda er alltid å treffe riktige avgjørelser.

Nemndleder Inger Bonnie Gjerde arbeider som tingrettsdommer ved Nord-Troms og Senja tingrett

Det er behandlet 78 klagesaker i perioden. Sammenlignet med året før, har antallet klagesaker økt med 28 saker. Bare i 3 av 78 saker ble klagen tatt til følge. Alle de tre sakene gjaldt klager over formelle feil ved eksamen eller praksis. Det er fortsatt få studenter som får medhold i klagen sine. Helsefak er fakultetet med flest studenter og med flest klagesaker til behandling i nemnda.

Nemnda behandlet 59 disiplinærsaker, som er omtrent det samme antallet som året før. Av de 59 sakene var det 53 fuskesaker. 31 studenter ble utestengt i to semestre for forsettlig fusk. Den vanligste måten å fuske på var å bruke andres tidligere innleverte eksamensbesvarelser. Det er omtrent en dobling i antallet studenter som fusker ved å levere tidligere eksamensbesvarelser sammenlignet med året før. Ingen studenter er blitt utestengt på grunn av selvplagiat ved UiT i 2022. Antallet fuskesaker fra NT-fak i er redusert til én fjerdedel av antallet året før, og 7 saker var til behandling fra fakultetet i 2022.

Kapasitetsutfordringer i sekretariatet på grunn av sykdom og permisjoner har medført økte restanser for 2022-sakene. Det er derfor gledelig at restansene er bygd ned i løpet av høsten 2023, og at restansene ikke har vært lavere enn de er nå siden januar 2019.

Jeg håper at årsrapporten kan gi universitetsstyret et innblikk i sakene som nemnda behandler, og at rapporten også kan gi enhetene og saksbehandlere veiledning om nemndas praksis på ulike saksområder.

Inger Bonnie Gjerde

leder av Nemnda for studentsaker

Statistikk over saker i 2022

Nemnda behandlet totalt 139 saker i 2022. Nedenfor vises en oversikt over fordelingen av sakene etter sakstype.

<i>Sakstype klagesaker</i>	<i>Antall saker</i>
Opptak	22
Adgang til eksamen	11
Formelle feil	23
Individuell tilrettelegging	10
Andre forhold	12
<u>Totalt</u>	<u>78</u>

<i>Sakstype disiplinærsaker</i>	<i>Antall saker</i>
Fusk	53
Merknad politiattest	5
Skikkethet	1
Bortvisning	1
<u>Totalt</u>	<u>59</u>

I den videre fremstillingen deles årsrapporten inn i to deler, hvor en del omhandler klagesaker, mens en del omhandler disiplinærsaker. Til sist vil saksbehandlingstiden kommenteres. Klagesaker og disiplinærsaker følger to forskjellige prosesser. Klagesakene starter med at en student eller søker klager på et enkeltvedtak eller på formelle feil ved eksamen. I slike saker er Nemnda for studentsaker andreinstans, og overprøver førsteinstansen sitt vedtak. I disiplinærsakene får Nemnda for studentsaker en annen rolle. Nemnda er førsteinstans og sakene opprettes etter universitetets initiativ. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse v/Felles klagenemnd er klageinstans i disiplinærsaker.

3 Klagesaker

Totalt antall saker

Det totale antall klagesaker regnes her som klager over vedtak som ble fattet i 2022 og klager over formelle feil ved eksamener som ble avlagt i 2022. Klager over vedtak i disiplinærsaker er ikke tatt med i denne kategorien.

Nedenfor vises en tabell over årets tall, sammenlignet med tall fra foregående år.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Klagesaker	75	69	73	63	50	78
Tatt til følge	7	7	8	7	4	3
Avvist	2	5	1	1	1	2

Nedenfor vises en tabell som viser fordelingen mellom fakultetene og tall fra foregående år.

<i>Fakultet</i>	2018	2019	2020	2021	2022
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	7	6	0	2	2
Det helsevitenskaplige fakultet	34	30	24	33	37
Det juridiske fakultet	4	5	4	2	5
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	1	1	1	2	2
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	5	6	1	1	4
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	4	4	6	1	3

Nedenfor vises fordelingen for 2022, inkludert instituttene.

Enhet

Klagesaker

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	2
Institutt for samfunnsvitenskap	1
Institutt for lærerutdanning og pedagogikk	1

Det helsevitenskaplige fakultet	38
Institutt for helse- og omsorgsfag	18
Institutt for klinisk odontologi	2
Institutt for vernepleie	7
Institutt for samfunnsmedisin	1
Institutt for psykologi	1

Fakultetsadministrasjonen	9

Det juridiske fakultet	5

Fakultet for naturvitenskap og teknologi	2

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	4
Institutt for arktisk og marin biologi	1
Fakultetsadministrasjonen	3

Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	3

Fellesadministrasjonen UiT	24
Eksamenstjenesten UiT	3
Fellestjenesten for opptak	21

Universitetssenteret på Svalbard	1

Det var to saker som ble trukket før nemndsbehandling og disse er ikke tatt med i statistikken. Dette gjaldt en sak om tilrettelegging og en sak om opptak.

Det høyeste antall klagesaker kommer fra Det helsevitenskapelige fakultet, herunder særlig Institutt for helse- og omsorgsfag. Dette må anses som naturlig, sett hen det høye studenttallet på fakultetet og instituttet. Helseutdanningene tilbyr også mange praksisemner, som vil kunne medføre økt antall klager som gjelder særplass, endret studieprogresjon, formelle feil i praksis o.l. Sakene fra fakultetet er varierte, og viser ikke noe klart mønster. Videre ser vi et lavt antall klagesaker fra de øvrige fakultetene i 2022.

Vi bemerker at det reelle antallet klagesaker ved UiT kan være høyere enn de sakene som kommer til nemnda. Dette skyldes for det første at noen typer klager skal behandles av andre organ. For eksempel skal klager på opptak til grunnstudier behandles av Samordna opptak v/Nasjonal klagenemnd. Videre har det enkelte vedtaksorgan myndighet til å omgjøre egne vedtak. Dersom vedtaket blir omgjort av førsteinstans, går ikke saken videre til nemnda, heller ikke som orienteringssak. Det finnes derfor ingen oversikt over hvor mange klager som er tatt til følge i førsteinstans.

Antall saker hvor klager gis medhold har også holdt seg på et stabilt nivå. En lav medholdsprosent oppfattes som positivt i den forstand at det gir uttrykk for at vedtakene som er truffet av førsteinstans likevel var riktige, og for at nemnda er enig i førsteinstans sine vurderinger. Til tross for dette har nemnda erfart at førsteinstansens saksbehandling er av varierende kvalitet. Det bemerkes at det i mange saker påvises saksbehandlingsfeil som ikke fremkommer av statistikken. Når en saksbehandlingsfeil ikke kan ha virket inn på vedtakets innhold er vedtaket likevel gyldig. Statistikken gir derfor ikke et fullverdig bilde av omfanget av saksbehandlingsfeil som påvises av nemnda. Typiske saksbehandlingsfeil vi ser er manglende ivaretagelse av retten til kontradiksjon, manglende informasjon om sakens gang etter fvl. § 11 a og mangelfulle begrunnelser for avslag.

Nemnda gav medhold i tre klagesaker i 2022. Alle tre sakene gjaldt formelle feil, og omtales under overskriften formelle feil. To saker ble avvist. En sak ble avvist fordi klagen var for sent innkommet. Den andre saken ble avvist fordi det ikke var ansett som et enkeltvedtak. Det ble lagt avgjørende vekt på hovedregelen om at avgjørelser om gjennomføringen av tjenester ikke ansees som enkeltvedtak.

Opptak

Nemnda for studentsaker behandler kun klagesaker i forbindelse med det lokale opptaket, etter- og videreutdanningsemner og enkeltemner på ph.d-nivå. I 2022 mottok UiT i underkant av 17 600 søknader i forbindelse med lokalt opptak. Av søkerne fikk 8150 avslag på minst ett av sine søknadsalternativer. Klager over avslag på opptak til grunnutdanninger behandles av Samordna opptak v/Nasjonale klagenemnd. Størsteparten av opptaksklagene går til Nasjonal klagenemnd.

Nedenfor vises en oversikt over antall opptakssaker de siste årene.

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Opptak	49	27	25	21	27	22	8	22

Antall klagesaker om opptak i 2022: 22

Tatt til følge: 0

Avvist: 0

Antall klagesaker om opptak har økt fra 8 i 2021 til 22 i 2022. De fleste av klagesakene ble avslått på grunn av at søkeren ikke oppfylte opptakskravene. Søkeren var derfor ikke kvalifisert. Én sak handlet om dispensasjon fra søknadsfristen. Søkeren fikk ikke medhold fordi fristen for å søke dispensasjon er

tre uker etter ordinær søknadsfrist, og søkeren søkte etter denne fristen. Det kan ikke gis dispensasjon i slike tilfeller. Én sak var på et avvisningsvedtak på klage om opptak. Søkeren klaget etter søknadsfristen, og fikk ikke medhold. Ingen saker om klager på opptak ble tatt til følge i 2022.

Fellestjenesten for opptak overtok i 2020 det lokale opptaket fra fakulteter og institutter. Fellestjenesten har god informasjon om opptakskrav og gjeldende frister, samt praksis for å etablere kommunikasjon med søkerne tidlig i saksgangen.

Adgang til eksamen

Saksfeltet adgang til eksamen er en fellesbetegnelse for saker hvor en student gjennom vedtak nektes adgang til eksamen, eller hvor en student får avslag på søknad om å avlegge eksamen. Dette innebærer blant annet saker om inndratt studierett, dispensasjon fra tregangerregelen, og søknad om ekstraordinær eksamen.

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om adgang til eksamen de siste årene.

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Adgang til eksamen	10	13	9	6	4	11	11

Antall klagesaker om adgang til eksamen i 2022: 11

Tatt til følge: 0

Avvist: 0

Det ble ikke gitt medhold i noen klager over adgang til eksamen i 2022. Innenfor saksfeltet adgang til eksamen behandler nemnda flest saker om klage over avslag på søknad om dispensasjon fra tregangerregelen, jf. studie- og eksamensforskriften § 30 andre ledd. Bestemmelsen sier at det kan gis dispensasjon til et ytterligere eksamensforsøk dersom studenten ved å bestå eksamen i emnet vil fullføre sin grad eller yrkesutdanning, eller dersom studenten kan dokumentere tungtveiende sosiale og/eller personlige grunner til at eksamen i emnet ikke er bestått etter tre forsøk. I slike saker ser vi en tendens til en relativt høy medholdsprosent i nemnda. Vi kan samtidig forstå at førsteinstans kan vurdere saken annerledes enn nemnda. Hva som ligger i «tungtveiende grunner» er en skjønnsmessig vurdering. Videre sier bestemmelsen at dispensasjon “kan” gis - det vil si at dispensasjon ikke nødvendigvis skal gis selv om vilkårene er oppfylt. Nemnda har likevel lagt til grunn en praksis om at dispensasjon som hovedregel skal gis dersom vilkårene er oppfylt, av hensyn til likebehandling av studentene.

Det var 8 saker om klage over dispensasjon fra tregangerregelen som ble behandlet av nemnda i 2022. I noen av sakene var det ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at forholdene som ble vist til hadde hatt innvirkning på eksamensforsøket saken gjaldt. I flere andre saker forelå det ikke særlig tungtveiende grunner til å gi dispensasjon fra tregangerregelen.

I to saker om adgang til eksamen hadde studenten meldt seg opp til et emne som normalt tas på et senere studieår. Studentene i disse sakene hadde ikke fått godkjent praksis, som var et av forkunnskapskravene for å få adgang til å avlegge eksamen i emnet de meldte seg opp til. I den siste saken kunne studenten også lastes for å ha oversittet fristen til å søke om fritak fra obligatoriske arbeidskrav.

Formelle feil

Studenter kan klage over formelle feil ved eksamen eller prøve. Dersom det er begått formelle feil som kan ha betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Feilen kan rettes opp ved ny sensur, eller ved ny eksamen eller prøve. Dette følger av universitets- og høyskoleloven § 5-2. Formelle feil kan for eksempel være feil ved eksamensavvikling, at oppgaven ligger utenfor pensum eller feil ved gjennomføring av sensur. Formelle feil kan også være feil ved praksisgjennomføring.

Formålet med studentens adgang til å klage over formelle feil er blant annet å sikre at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte, jf. uhl. § 3-9 første ledd første punktum.

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om formelle feil de siste årene.

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Formelle feil	15	19	21	28	19	17	24

Antall klagesaker om formelle feil i 2022: 24

Tatt til følge: 3

Avvist: 1

Det var altså tre klager om formelle feil saker som ble tatt til følge. I en av sakene som omhandlet formelle feil ble det oppdaget to forskjeller mellom eksamensoppgaven og sensorveiledningen. Den ene feilen ble rettet i forkant av sensureringen. I den andre oppgaven ble det oppdaget at det var to ekstra

setninger i sensorveiledningen som ikke var gitt i eksamensoppgaven. Det kunne ikke utelukkes at denne forskjellen kunne ha påvirket bedømmelsen av studentens besvarelse. I denne saken ble det vurdert at den formelle feilen kunne rettes opp med ny sensur. Samtlige studenter som avla denne eksamenen, ble tilbudt ny sensurering. Ny sensurering vil medføre at det tidligere sensurvedtaket blir opphevet. Det vil ikke være slik at studentene etter ny sensur vil kunne velge mellom de forskjellige sensurvedtakene. Å be om ny sensurering vil dermed medføre risiko for at ens resultat blir et annet enn ved første sensurering. Den formelle feilen må rettes opp ved ny sensureringsrunde, for eksempel ved at sensorveiledningen ble rettet.

Nemnda behandlet to saker om formelle feil i praksis i 2022 der det ble gitt medhold. I den første saken fant nemnda at varselet om fare for stryk ikke ble gitt til et tidspunkt som ga studenten muligheten til å oppfylle målene og bestå praksisperioden. Dette utgjorde en formell feil. Nemnda mener at begrunnelsen ikke gav studenten tilstrekkelig informasjon om hva som skulle til for å bestå praksisperioden. Instituttets brudd på reglene om formelle feil ble ansett som alvorlige, og instituttet måtte gjøre avbøtende tiltak for å rette opp i feilen. Som et avbøtende tiltak måtte instituttet sørge for at studenten fikk tilgang til praksis og praksisforberedende undervisning i emnene hun allerede hadde bestått på andreåret, slik at studenten på best mulig måte kunne forberede seg til det neste praksisforsøket. Nemndas pålegg gjaldt uavhengig av eventuelle økonomiske konsekvenser eller praktiske hindringer.

I en annen sak som omhandlet formelle feil i praksis ble det ikke sendt ut varsel på forhånd, selv om hendelsene som begrunnet vurderingen var oppstått før det var 3 uker igjen av praksisperioden. Mangelen på varsel gjorde at det forelå formelle feil. Virkningen av feilen ble at praksisforsøket ikke ble gjeldende, da eksamen i emnet var praksis. Studenten hadde dermed fremdeles to praksisforsøk igjen.

Det var en sak om formelle feil som ble avvist som for sent innkommet. Studenten hadde oversittet klagefristen med to uker. Det forelå ikke særlige grunner som tilsa at saken likevel skulle blitt behandlet, til tross for fristoversittelsen.

Individuell tilrettelegging

Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter. Retten gjelder ikke tilrettelegging som innebærer en uforholdsmessig byrde for institusjonen. Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles. Denne rettigheten følger av universitets- og høyskoleloven § 4-3 c, samt av studie- og eksamensforskriften § 46. Fellestjenesten for eksamen behandler søknader om tilrettelegging under eksamen, og innhenter en

vurdering av fagmiljøet ved behov. Søknader om tilrettelegging i studiehverdagen behandles på enhetene.

Nedenfor vises en oversikt over antall saker om individuell tilrettelegging de siste årene.

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Individuell tilrettelegging	2	1	3	2	2	1	8	10

Antall klagesaker om tilrettelegging i 2022: 10

Tatt til følge: 0

Avvist: 0

I årsrapporten i 2021 ble saker om særplass i praksis tatt inn i kategorien om individuell tilrettelegging. Tidligere gikk disse sakene til øvrige saker / andre forhold. Det ble påpekt at retten til særplass ble ansett som en del av den lovfestede retten studenten har til tilrettelegging. Lovbestemmelsen om tilrettelegging suppleres av enhetenes retningslinjer for tildeling av særplass og særordninger for studenter i praksis. Helsefak har gjort et internt utviklingsarbeid som det må gis honnør for. I nye retningslinjer er studentens lovfestede krav synliggjort og tydeliggjort. Arbeidet øker kompetansen og vil sannsynligvis gi enklere og mer effektiv saksbehandling.

Nemnda behandlet 6 saker om særplass i 2022. I flere av sakene søkte studentene om særplass etter søknadsfristens utløp. Nemnda kom i disse sakene til at det ikke forelå særlige grunner til å likevel ta søknaden til behandling. En sak som ble sendt inn etter fristen ble tatt til behandling grunnet omstendigheter som oppstod etter søknadsfristens utløp. Studenten søkte i denne saken om særplass i et område hvor instituttet ikke kunne tilby praksis uten at de faglige kravene til utdanningen ville svekkes.

Nemnda behandlet tre saker om tilrettelegging under eksamen og én sak om tilrettelegging i studiehverdagen.. Studentene fikk ikke medhold i noen av sakene. I sakene om tilrettelegging under eksamen ble den ønskede tilretteleggingen bare tilbudt på eksamener på første studieår. I den siste saken fant nemnda at tilretteleggingen ville ført til svekkelse av de faglige kravene i utdanningen.

4 Disiplinærsaker

Totalt antall disiplinærsaker

Nedenfor vises en tabell over antall disiplinærsaker de siste årene, samt hvor mange saker som endte med reaksjon i form av annullering, utestenging eller bortvisning.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Disiplinærsaker	43	38	60	42	95	63	59
Reaksjon	36	27	41	29	58	48	39

Definisjon av disiplinærsaker og reaksjon

Som disiplinærsaker regnes saker der universitetet selv gjennom nemnda kan vedta disiplinære reaksjoner overfor studenter. Disiplinære reaksjoner er inngripende overfor den enkelte, og forutsetter at universitetet har en klar lovhjemmel for inngrepet. Alle vedtak om disiplinære reaksjoner som nemnda fatter har hjemmel i universitets- og høyskoleloven. Sanksjonene som loven hjemler er:

- annullering av eksamen og utestengelse fra institusjoner under universitets- og høyskoleloven på grunn av fusk
- utestengning fra praksis på grunn av tidligere straffbare forhold
- vedtak om at en student ikke er skikket til sitt studium innen lærerutdanningene og helse- og sosialfagutdanningene og eventuelt utestengning av studenten
- inndragning, annullering og utestengning for bruk av falsk dokumentasjon i søknad om opptak til studium
- bortvisning som følge av grovt forstyrrende opptreden

Felles for disse sakene er at det er strenge krav til korrekt og god saksbehandling, noe som fører til at forvaltningen av disse saksområdene er ressurskrevende.

Statistikk over fuskesaker

Dersom en student har fusket på eksamen eller prøve, kan nemnda vedta at studentens eksamen annulleres og at studenten utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamener ved institusjoner under universitets- og høyskoleloven i inntil ett år, jf. uhl. §§ 4-7 første ledd og 4-8 tredje ledd. Fuskehandlingen må være begått forsettlig eller med grov uaktsomhet.

Det følger av nemndas praksis at hovedregelen er at det reageres med annullering av eksamen og utestenging i to semestre i de tilfeller hvor det foreligger forsettlig fusk. Ved lang saksbehandlingstid er

praksis at utestengelsesperioden settes ned fra to til ett semester. Grovt uaktsomt fusk medfører normalt annullering av eksamen og utestenging i ett semester.

Det er opp til institusjonene selv å definere hva som anses som fusk. UiT har definert fuskebegrepet i studie- og eksamensforskriften § 45 første ledd.

Nedenfor vises en tabell over antall fuskesaker de siste årene.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Fuskesaker	35	55	35	92	60	53

Nedenfor vises en tabell over type fuskehandling, og hvilken type reaksjon sakene har endt med.

Type fuskehandling	Antall
Bruk av andres eksamensbesvarelser ved UiT	25
Bruk av publiserte master- eller bacheloroppgaver på nett	3
Bruk av andre kilder, for eksempel artikler	12
Ureglementert samarbeid	12
Ulovlige hjelpemidler	1
Selvplagiering	0

Reaksjon	Antall
Annullering av eksamen og utestengelse i 2 semestre	31
Annullering av eksamen og utestengelse i 1 semester	5
Bare annullering	1
Bare utestengelse	1
Ingen reaksjon	15

Fuskehandlinger

Vi ser i år en nedgang i antall saker om ureglementert samarbeid. I årsrapportene fra 2020 og 2021 ble det kommentert at det var en klar sammenheng med overgangen fra skoleeksamener til hjemmeeksamener. I 2020 og 2021 var det henholdsvis 31 og 30 saker om ureglementert samarbeid. Sakene om ureglementert samarbeid er redusert til 12 saker i 2022.

Det er i år en økning av saker som omhandler bruk av andre studenters innleverte eksamener, fra 12 saker i 2021 til 24 saker i 2022. Studentene anfører at eksamensbesvarelsene er brukt som inspirasjon

for eget tema, og for å finne frem til relevante kilder. Studentene viser gjerne til kildene som er brukt i disse eksamensbesvarelsene, men kopierer likevel tekst i for stort omfang fra selve besvarelsen.

Det er en liten nedgang i antall saker hvor studenter har brukt andres publiserte master- og bacheloroppgaver. På samme måte som tidligere innleverte eksamensbesvarelser er ikke disse oppgavene ment å brukes som kilder i seg selv, men heller som en lettvint måte å løse egen master- eller bacheloroppgave på, samt å finne frem til andre relevante kilder. I de sakene som omhandler bruk av andres eksamensbesvarelser og master- eller bacheloroppgaver, vil innholdet i den kopierte teksten være relevant for fuskehandlingen.

Angående saker om selvplagiat, fremgikk det av årsrapportene fra 2020 og 2021 at praksis i nemnda var at de fleste slike saker avsluttes uten reaksjon. Det ble i årsrapporten vist til at UiTs forskriftshjemmel om selvplagiering er noe uklar. Bestemmelsen retter seg ikke konkret mot studentenes eget arbeid, og i alle fall ikke bare deler av arbeidet, som er det vanligste i slike saker. Det ble også påpekt at studentene sjelden får informasjon/opplæring om at selvplagiering kan anses som fusk. Manglende kunnskap om dette vil kunne medføre at skyldkravet ikke er oppfylt, og at det dermed ikke kan ilegges reaksjon. Totalt var det fire disiplinærsaker som ble avsluttet av sekretariatet. Likt fra 2021 er at det i 2022 ikke ble fremmet noen saker om selvplagiering for nemndsbehandling. To saker ble sendt til sekretariatet, men det ble besluttet å ikke reise sak da omfanget av selvplagiat var for lite. De to resterende sakene omhandlet uselvstendig kildebruk og dokumentfalsk etter uhl. § 3-7 åttende ledd.

Reaksjon

Nemnda fant at det forelå forsettlig fusk i de fleste sakene. Normalreaksjonen ved forsettlig fusk er annullering av eksamen eller arbeidskravet og to semester utestengelse. Skyldgrad, altså hvorvidt handlingen er begått med forsett eller med grov uaktsomhet, avgjør i stor grad lengden på utestengelsen. Ved grovt uaktsomt fusk er utestengelsesperioden ett semester. Det tas ikke hensyn til konsekvensene utestengelsen vil ha for studentens arbeidssituasjon, oppholdstillatelse, omsorgsansvar, helse eller andre lignende forhold. Nemnda for studentsaker fulgte i perioden praksisen til Felles klagenemnd, men for eksempel NTNU gir kortere utestengelsesperioder enn UiT.

I fire saker ble utestengelsesperioden satt ned fra to semester til ett semester på grunn av lang saksbehandlingstid. Utestengelsesperioden settes ned på grunn av belastningen det er å vente etter 6 måneder fra eksamenen til nemndsbehandling.

I 2022 var det 14 saker som ble avsluttet uten reaksjon etter nemndsbehandling. De fleste sakene som endte uten reaksjon, gjaldt ulovlig samarbeid, 12 totalt. Nemnda fant det tilstrekkelig sannsynlig at likhetene i besvarelsene heller skyldtes at studentene hadde forberedt seg til eksamen sammen. En tilbakemelding til enhetene kan her være at studentene bør gjøres oppmerksom på at felles bruk av

notater og lignende som stammer fra forberedelse til eksamen, kan lede til mistanke om ulovlig samarbeid under eksamen. Sekretariatet avslutter på vegne av nemnda også en del saker, der fagnær administrasjon har meldt inn mistanke om fusk, men hvor sekretariatet ser at vilkårene for objektiv fusk ikke er oppfylt.

Nemnda har mottatt 9 klager over vedtak om fusk som gjelder eksamener avlagt i 2022. Av disse er fire saker behandlet av Felles klagenemnd så langt. Felles klagenemnd stadfestet tre vedtak, to av disse ble slått sammen til ett vedtak da to saker omhandlet samme student. Utestengelsesperioden i den siste saken, ble satt ned fra to til ett semester grunnet lang saksbehandlingstid. Dette skyldes hovedsakelig saksbehandlingstiden ved Felles klagenemnd.

Fordeling av fuskesaker på enhetene

Nedenfor vises tabell av antall fuskesaker for 2021 og 2022.

<i>Enhet</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	10	15
Det helsevitenskaplige fakultet	13	14
Det juridiske fakultet	1	7
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	31	7
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og teknologi	5	7
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	0	2
Eksamenstjenesten UiT	0	1

Nedenfor vises fordelingen for 2021 og 2022, inkludert instituttene, som har hatt saker.

Enhet

Fuskesaker

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning	10	15
Institutt for barnevern og sosialt arbeid	1	1
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier	1	8
Institutt for lærerutdanning og pedagogikk	2	3
Institutt for arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi	1	3
Institutt for språk og kultur	1	0
Fakultetsadministrasjonen	1	0

Det helsevitenskaplige fakultet	13	14
Institutt for helse- og omsorgsfag	6	6
Institutt for samfunnsmedisin	1	1
Institutt for psykologi	1	6
Regionalt kunnskapssenter for barn og unge – Nord	0	1
Institutt for vernepleie	5	0

Det juridiske fakultet	1	7

Fakultet for naturvitenskap og teknologi	31	7
Institutt for kjemi	0	1
Institutt for informatikk	4	2
Institutt for matematikk og statistikk	10	0
Fakultetsadministrasjonen	17	4

Fakultet for biovitenskap og teknologi	1	7
Handelshøgskolen	2	0
Norges fiskerihøgskole	1	0
Fakultetsadministrasjonen	2	7

Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	0	2

Eksamenstjenesten UiT	0	1

Det har vært en nedgang i antall saker fra Fakultet for naturvitenskap og teknologi, fra 31 saker i 2021 til 7 saker i 2022. Sakene har ellers vært likt fordelt mellom fakultetene, med noe økning fra Det juridiske fakultet og Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning.

Merknad i politiattest

Dersom en student har relevant merknad i sin politiattest i forbindelse med opptak eller praksis ved et studium som har krav om politiattest, skal nemnda vurdere om studenten skal nektes adgang til å delta i klinisk undervisning eller praksisstudier, jf. uhl. § 4-9.

Nedenfor vises en tabell over antall saker om merknad i politiattest de siste årene, og hvor mange saker som endte med utestenging fra praksis.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Saker om merknad i politiattest	3	4	6	3	2	5
Utestenging fra praksis	2	2	1	0	0	0

Nemnda behandlet fem saker om merknad i politiattest. Hverken i 2020, 2021 eller 2022 har noen av sakene endt med utestenging fra praksis. Sakene omhandler vanligvis volds- eller narkotikaovertridelser. Det er en spesiell vurdering fordi det er et spørsmål om hva nemnda forventer studenten foretar seg i fremtiden som er sentralt. Alvoret av lovbruddet er bare relevant i den grad lovbruddet kan si noe om fremtiden. Anbefalinger gjort av vitenskapelig ansatte tillegges ofte stor betydning i saksbehandlingen.

Særskilt skikkethetsvurdering

En student som utgjør en mulig fare for de som vedkommende vil komme i kontakt med under praksisstudiene eller under fremtidig yrkesutøvelse, er ikke skikket for yrket. Nemnda kan etter innstilling fra egen skikkethetsnemnd utestenge en student nemnda mener ikke er skikket, jf. uhl. § 4-10. Hvilke utdanninger som er omfattet av reglene som skikkethetsvurdering, og prosessen rundt dette, følger av forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.

Nemnda hadde én sak om særskilt skikkethetsvurdering til behandling i perioden. Nemnda vedtok at studenten var uskikket for yrket og utestengte studenten i fire år. Hendelsesforløpet i saken tydet på at studenten hadde en langvarig og tilbakevendende psykisk lidelse. I forbindelse med studentens sykdomsperioder var det dokumentert gjentatte alvorlige episoder der han brått har endret adferd fra å være omgjengelig, til å fremstå med sterkt nedsatt dømmekraft og avvikende adferd. Nemnda mente at studenten hadde vist vesentlig mangel på innsikt i sin sykdom og i hva sykdommen krever av studenten opp mot yrket. Studenten sørget ikke for den stabilitet og forutsigbarhet som må være til stede for en som skal jobbe i yrket, og har ikke skaffet seg nødvendig hjelp hva angår egen helse som ledd i å utøve sitt yrke i tråd med forsvarlighetsprinsippet. Å vise slik innsikt var i kjernen av hva skikkethet dreier seg om. Denne manglende innsikten og forståelsen har studenten også vist i sine stabile faser. Institusjonsansvarlig for skikkethetsvurdering hadde gitt omfattende veiledning i saken over mange år. Vedtaket ble påklaget. Nemnda for studentsaker endret ikke vedtaket ved andregangsbehandlingen. Den endelige klagebehandlingen hos Felles klagenemnd er ikke ferdigstilt.

Nemnda for studentsaker har de siste ti årene totalt behandlet fire skikkethetssaker. Størstedelen av arbeidet innen saksfeltet skikkethet gjøres uten at det treffes vedtak i nemnda. Det er tidligere lagt frem en rapport fra institusjonsansvarlig for skikkethetsvurdering for årene 2017-2020.

Bortvisning

Etter uhl. § 4-8 første ledd andre punktum kan en student som tross skriftlig advarsel fra styret gjentatte ganger opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers, etter vedtak av styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, bortvises fra nærmere bestemte områder ved institusjonen for inntil ett år.

Nemnda hadde én sak om bortvisning til behandling i perioden. Nemnda vedtok å bortvise en student fra et spesifikt bygg i ett år. Studenten slet med rus og psykisk helse. Studenten hadde gjentatte ganger opptrådt på en måte som virket grovt forstyrrende for medstudenters arbeid og for virksomheten, slik nemnda vurderte det. Det var nemndas vurdering at universitetet hadde forsøkt å løse de bakenforliggende problemene ved samtaler, rådgivning og tilbud om psykologisk bistand. Nemnda ba om at det så langt som mulig ble tilrettelagt for at studenten får gjennomføre studiet til normert tid.

Hensynet bak bortvisning er ikke pønalt, men et virkemiddel for å opprettholde ro og orden. Bortvisning kan begrenses til de områder hvor problematferden forekommer. Vedtak om bortvisning innebærer ikke at studenten mister retten til å avlegge eksamen. Bortvisning er ment å være et mildere og mer nyansert virkemiddel enn utestenging.

5 Saksbehandlingstid

Universitetet er pålagt å forberede og avgjøre saker «uten ugrunnet opphold», jf. forvaltningsloven § 11a første ledd. Saksbehandlingstiden skal ikke være lengre enn kravet til å utrede en sak gir grunnlag for. Ren liggetid av betydning utgjør et brudd på forvaltningsloven. Ved Nemnda for studentsaker skyldes forsinkelsene i hovedsak at saksmengden er større enn det sekretariatet har hatt kapasitet til å behandle.

Det fremgår av forvaltningsloven § 11 a andre ledd at dersom det må ventes at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares, skal det forvaltningsorganet som mottok henvendelsen, snarest mulig gi et foreløpig svar. I svaret skal det redegjøres for grunnen til at henvendelsen ikke kan behandles tidligere, og så vidt mulig angis når svar kan ventes. Sekretariatet har ikke hatt rutiner på å gi studentene informasjon om sakens gang etter forvaltningsloven § 11 a, men har nå endret dette.

Den totale saksbehandlingstiden fra en sak startet til et vedtak ble utsendt til studentene var i 2022 median 20 uker, altså omtrent fem måneder. Fra en sak ble sendt inn til sekretariatet til et vedtak ble utsendt var saksbehandlingstiden 15 uker. Saksbehandlingstiden har variert noe de siste årene, men behandlingstiden har hele tiden vært for lang. Dette problemet er ikke Nemnda for studentsaker alene om å ha, og mange steder i forvaltningen er saksbehandlingstiden for lang, særlig ved klagesaksbehandling.

Kapasitetsutfordringer i sekretariatet på grunn av sykdom og permisjoner har medført økte resistanser for 2022-sakene. Det har vært gjennomført en rekke tiltak for å få ned restansene. I 2020 ble sakspapirmalene endret for å kunne skrive sakene bedre og forttere, og vi har fått styrket staben med midlertidig engasjement. I løpet av høsten 2023 er restansene bygd ned og restansene ikke har vært lavere enn de er nå siden januar 2019.

ORIENTERINGSSAK

Til:	Møtedato:	Sak:
Universitetsstyret	19.12.2023	33/23

Saker behandlet av rektor på fullmakt 08.11.23 - 12.12.23

Rektors instruks reguleres av universitets- og høyskolelovens § 10-1. I universitetsstyrets møte 28. mai 2021, styresak S 21/21, ble det vedtatt en videreføring av åpning for rektor til å kunne avgjøre løpende saker mellom styremøter:

Rektor avgjør saker i det omfang disse ikke kan utsettes til universitetsstyret kommer sammen i møte. Rektor avgjør løpende saker som bør avgjøres før neste ordinære styremøte, og som ikke er viktige nok til at ekstraordinært møte innkalles.

Følgende saker er godkjent på fullmakt i perioden 8.11.23 – 12.12.23 :

F 24/23 Fullmaktssak til rektor - Oppnevning av medlemmer til læringsmiljøutvalget for studieåret 2023/2024

Vedtak:

De nye medlemmer til UiTs læringsmiljøutvalg oppnevnes for perioden 2023-2024.

- Kjersti Dahle – (fast ansatterepresentant, tidligere vara)
- Kristin Johanne Bye (ansatterepresentant, vara)
- Markus Immanuel Opdal (studentrepresentant, campus Narvik)
- Erling Petter Hæskén Trones (studentrepresentant, campus Tromsø)
- Jahn Henrik Meyer Ødegård (studentrepresentant, campus Harstad)
- Rolf Erik Forseth (studentrepresentant, vara)

F 25/23 Fullmaktssak til rektor - Opprettelse av ny støtteenhet på nivå 2 ved Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Vedtak:

1. Rektor vedtar opprettelse av en ny administrativ enhet i fakultetsadministrasjonen ved Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning. Enheten vil ha ansvar for å gi administrative tjenester til Institutt for filosofi og førstesemesterstudier, Institutt for arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi, Institutt for samfunnsvitenskap, Institutt for språk og kultur, Senter for kvinne- og kjønnsforskning, Senter for fredsstudier og Senter for samiske studier.
2. Administrativt ansatte ved disse instituttene innplasseres i den nye enheten.

3. Rektor ber fakultetet om å sette i gang prosessen med å utlyse lederstillingen og innplassere ansatte i den nye enheten. Dekanen bestemmer navn på enheten/seksjonen, og informerer berørte ansatte om videre tidsplan, bemanningsplan, innplasseringssamtaler mv.

F 31/23 Fullmaktssak til rektor - direkte ansettelse av Scholars at Risk-akademiker ved Institutt for samfunnsmedisin (ISM)

Vedtak:

Scholars at Risk-akademiker Aung Soe Htet ansettes direkte i 100 % stilling som forsker kode 1109 ved Institutt for samfunnsmedisin, Det helsevitenskapelige fakultet. Ansettelsen gjelder for en periode på seks måneder, for perioden 11.12.2023 – 10.06.2024.

Dag Rune Olsen
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Julia Holte Sempler

Saksbehandler: Lill Heidi Steen